

Lokaal

nr. 1 – JANUARI 2021

**VVSG-maandblad voor
de lokale bestuurder**

Verschijnt 11x per jaar / P2A9746

Meer digitalisering, minder gemeentehuis

**Gemeenten tekenen samen
veiligheidsbeleid uit
Gemeenteraad on tour
Duurzaamheid moet
het steentje in je schoen zijn**

Wanneer zaken voortdurend evolueren en snel handelen aangewezen is, blijken de lokale besturen dat beter aan te kunnen dan de nationale overheden. Door hun optreden is onze samenleving niet ontwricht geraakt.

Er schijnt licht aan het einde van de tunnel

2021. Een nieuw jaar. Deze keer maken de klassieke goede voornemens plaats voor de wens om in 2021 eindelijk te kunnen ontsnappen aan de noodlottige toestand waarin de coronacrisis ons een jaar geleden gestort heeft. We hopen dat na een breed uitgerolde vaccinatiecampagne onze samenleving weer kan opbloeien. Dat de lokale economie snel aantrekt, dat we opnieuw een bruisend cultureel leven hebben, dat we weer op een menselijke manier zorg kunnen verlenen. Vandaag, bij de start van het nieuwe jaar, zijn we daar nog niet. Ook de volgende maanden moeten we zware inspanningen blijven leveren om de besmettingscijfers in de hand te houden. Ook de vaccinatiecampagne zal van de lokale besturen zowel op logistiek als op communicatief vlak zware inspanningen vergen.

2020 heeft nog eens het belang van de lokale besturen in Vlaanderen in de verf gezet. Wanneer zaken voortdurend evolueren en snel handelen aangewezen is, blijken de lokale besturen dat beter aan te kunnen dan de nationale overheden. Handhaving van coronamaatregelen, contact- en bronopsporing, hulpverlening, de organisatie van kinderopvang, het zijn maar een paar voorbeelden waarop er lokaal snel en adequaat geschakeld is. Door het optreden van de lokale besturen is onze samenleving niet ontwricht geraakt.

In deze editie van *Lokaal* vindt u een keur aan voorbeelden van de sterktes van het lokale bestuur: integraal lokaal veiligheidsbeleid uitwerken, inzetten op armoedebestrijding, bouwen aan duurzaamheid of het ondersteunen van de lokale economie zijn topprioriteiten waarvan vele lokale besturen werk maken. Het zijn stuk voor stuk beleidsdomeinen waarvoor lokale besturen het verschil kunnen maken en de kwaliteit van onze samenleving kunnen versterken. De conclusies van burgemeesters Mien Van Olmen en Veerle Geerinckx over het lokale veiligheidsbeleid spreken boekdelen: in tegenstelling tot de justitiële aanpak van centrale overheden kunnen gemeenten inzetten op een snel optreden op maat, het beperken van maatschappelijke neveneffecten én ze kunnen nagaan of er bij de dader onderliggende problemen bestaan die samen met hulpverlening en sociale diensten kunnen worden behandeld.

De laatste weken duikt – mee ingegeven door het optreden van de verschillende overheden tijdens de coronacrisis – de vraag naar de kerntaken van de overheid weer almaar meer op. Een adequaat antwoord op deze vraag vinden we niet door een abstracte discussie over welke taken of rollen dé overheid moet opnemen. Een beter antwoord is resoluut op subsidiariteit in te zetten en het bestuursniveau dat het dichtst bij de burger staat deze keuzes te laten maken.

Kris Snijkers is algemeen directeur van de VVSG

Reageren?
Twitter met ons
mee op @vvsg

26

BART LASUY

digitalisering

We hoeven geen early adopters te zijn, maar we dromen wel van een gemeente zonder gemeentehuis

Dankzij de digitale revolutie kan een gemeente met minder kantoor ook efficiënt werken, dat bewijst de corona-epidemie. Kleinere gemeenten hoeven in de digitalisering niet het voortouw te nemen, maar ze volgen de vorderingen op de voet én ze hopen dat ze niet elk op zich alles moeten uitvinden maar dat Vlaanderen hun wat eenheidsworst aanbiedt.

41

STEFANDEWICKE

nieuwe infrastructuur

Topinfrastructuur voor fietsers

Het Gentse circulatieplan geeft plaats aan fietsers en voetgangers, maar om echt stappen vooruit te zetten, moet ook de infrastructuur er klaar voor zijn. Dat betekent tunnels, bruggen en andere kunstwerken.

50

OWAM

afvalbeleid

Herbruikbaar is duurzamer en even veilig als wegwerp

Wegwerpproducten beschermen je niet beter tegen COVID-19. Wanneer er weer evenementen zijn, kunnen we vanuit duurzaamheidsstandpunt toch veel beter herbruikbare bekertjes gebruiken dan wegwerpmateriaal. Het is even veilig als je maar hygiënisch bent.

OP DE COVER

Het moederbord van een computer lijkt verrassend veel op de lay-out van een gemeente of stad waar het gemeentehuis in de toekomst een andere functie kan krijgen.

IN ELK NUMMER

- 2 Opinie
- 4 Kort
- 9 Filip fileert
- 10 Estafette
- 24 Verkozen en dan doen
- 38 De toekomst
- 58 In contact met
- 60 Agenda
- 61 Op zoek... naar nieuwe collega's?
- 62 Burgemeester Triljoen

DOMEINEN

- 13 Gemeenten tekenen samen veiligheidsbeleid uit
- 18 Gemeenteraad on tour
- 20 Een kwestie van wederzijds vertrouwen
- 30 Artificiële intelligentie wint aan belang
- 32 De Vlaamse begroting door een lokale bril
- 34 Iedereen kan van gedachte veranderen, ook extreemrechtse jongeren
- 45 Duurzaamheid moet het steentje in je schoen zijn
- 52 Energieproject Papillon
- 54 Ik heb niets meer
- 55 Door meer zelfvertrouwen eindelijk aan de slag
- 56 Taalstimulering als hefboom
- 57 Gemeenten kunnen sommige snelheidsvertredingen sanctioneren

COLOFON

HOOFDREDACTEUR Marlies van Bouwel **REDACTIE** Marleen Capelle, Tomas Coppens, Bart Van Moerkerke **COVERBEELD** Bart Lasuy **VORM** Ties Bekaert **DRUK** Graphius **ADVERTENTIES** Peter De Vester, peter@moizo.be, T 03-326 18 92 **VACATURES** Monika Van den Brande, vacatures@vvsb.be, T 02-211 55 43 **ABONNEMENT LOKAAL 2021** Een jaarabonnement kost 75 euro bij levering van minstens tien exemplaren op één adres en 100 euro voor een individueel postabonnement voor VVSG-leden, 150 euro voor niet-leden (allen krijgen toegang tot het digitale abonnement via info@vvsb.be). Een apart digitaal jaarabonnement kost 60 euro voor leden en 90 euro voor niet-leden. Een abonnement is jaarlijks opzegbaar in november. Leden betalen 10 euro en niet-leden 15 euro voor een los toegestuurd nummer. **VERANTWOORDELIJK UITGEVER** Kris Snijckers, directeur VVSG vzw **VERENIGING VAN VLAAMSE STEDEN EN GEMEENTEN VZW** Bischoffsheimlaan 1-8, 1000 Brussel, T 02-211 55 00, www.vvsb.be **CONTACT** info@vvsb.be

Ondertekende artikelen verbinden alleen de auteurs. Reacties zijn welkom. De redactie zal deze naar eigen inzicht al dan niet opnemen, inkorten of er melding van maken. Niets uit deze uitgave mag worden gereproduceerd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, elektronische drager of op welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

kort

Een beter loon voor meer zorg- en verpleegkundigen in de woonzorgcentra, dat wordt het resultaat van de opwaardering van de zorgsector.

LAVIA AERTS

VIA6 toont waardering voor zorgsector

Sinds eind november is er een voorakkoord tussen de Vlaamse regering, de vakbonden en de werkgeversfederaties over een opwaardering van een aantal sectoren waaronder de zorgvoorzieningen. Dit moet leiden tot betere verloning, meer mensen op de werkvloer en meer werkbaar werk. De Vlaamse regering maakt hiervoor vanaf nu elk jaar 577 miljoen euro vrij. De VVSG zat aan de onderhandelingstafel voor de publieke sector.

De VVSG is tevreden dat er een voorakkoord is dat perspectief biedt aan maar liefst 180.000 mensen, waarvan 40.000 in de publieke sector. 'Zeker voor de zorg – de woonzorgcentra, de kinderopvang en de thuiszorg – lag de vraag naar betere arbeidsvoorwaarden en meer werkbaar werk al langer

op tafel, de coronacrisis heeft de noden nog zichtbaarder gemaakt. Ook voor de socio-culturele sector komt er een koopkrachtverhoging. Het is ook goed dat het niet gaat om eenmalige maatregelen maar om een blijvende opwaardering van die sectoren,' zegt Wim Dries, voorzitter van de VVSG. Een van de belangrijkste aspecten in het akkoord is dat de verloning in de welzijns- en zorgvoorzieningen op termijn op eenzelfde wijze zal gebeuren, of het nu gaat om publieke of private voorzieningen. Nu bestaan er verschillende systemen naast elkaar. De algemene invoering van een gemeenschappelijke functieclassificatie moet ertoe leiden dat lonen beter aansluiten bij de competenties van de werknemers. Dat systeem is nieuw voor de publieke

sector en het zal enige tijd vergen om het uit te rollen. Aangezien de middelen voor koopkracht al beschikbaar zijn vanaf 1 januari 2021 zullen er koopkrachtmaatregelen afgesproken worden in aanloop naar het nieuwe verloningssysteem.

Over deze koopkrachtverhoging zal de VVSG nu onderhandelen met de vakbonden. Ook over de inzet van meer personeel op de werkvloer en meer werkbaar werk wordt verder onderhandeld. Dat moet leiden tot een definitief akkoord met uitgewerkte maatregelen tegen uiterlijk eind van de maand.

.....
Nathalie Debast

vvsb.be om het voorakkoord te raadplegen

“ **Bouwprojecten komen met weg- en andere infrastructuur, waarvan het onderhoud op conto van de gemeenten komt. Op termijn vragen extra inwoners ook meer scholen, sportinfrastructuur, rusthuizen. Gemeenten moeten dus blijven verkavelen om de kosten van de vorige projecten te dragen.** —

Hans Leinfelder, hoofddocent Ruimtelijke Planning (KULeuven) in De Standaard, 14 december

Opnieuw meer zwerfvuil in Vlaanderen

In 2019 werd er 22.641 ton zwerfvuil opgeruimd, 14% meer dan in 2017 en meer dan 6000 ton boven de Vlaamse doelstelling van 16.341 ton per jaar.

In 2019 werd volgens de OVAM 14% meer zwerfvuil opgeruimd dan in 2017. Steden en gemeenten betalen zich blauw aan het opruimen, verwerken en handhaven, maar blijven met de kraan open dweilen. De VVSG wil dat de Vlaamse regering meer herbruikbare verpakkingen stimuleert.

‘Er komen nog te veel producten op de markt die maar één keer gebruikt kunnen worden. Denk aan wegwerperpakkingen zoals plastic flesjes en wegwerpbekers. Net die producten veroorzaken veel zwerfvuil,’ zegt Wim Dries, voorzitter van de VVSG. De VVSG vraagt dat de Vlaamse regering maatregelen neemt om te vermijden dat die producten op de markt komen. Zo streeft ook het Vlaams regeerakkoord naar ‘afvalarme ondernemingsmodellen voor consumptie buitenshuis’. Restaurants die meeneemmaaltijden verkopen, moeten gestimuleerd worden om herbruikbare verpakkingen te gebruiken.

Het opruimen en verwerken van zwerfvuil kostte in 2019 alle Vlaamse gemeenten samen 144,3 miljoen euro. De Europese richtlijn ‘Single Use Plastics’ vraagt de Europese lidstaten de kosten voor opruiming en verwerking van zwerfvuil door te rekenen aan de producenten. ‘De Vlaamse regering zou deze richtlijn nu snel moeten omzetten en de kosten van zwerfvuil doorrekenen aan de producenten. Wat ons betreft ook aan de producenten van blikjes. Dat zou voor hen een hefboom moeten zijn om het zwerfvuilprobleem aan de bron aan te pakken,’ zegt Wim Dries.

De gemeenten schreven tijdens de meest recente Week van de Handhaving van Mooimakers 1250 GAS-boetes en 155 processen-verbaal uit. ‘Maar zolang men de kraan niet dichtdraait, zal Vlaanderen er niet netter op worden en betalen de gemeenten – en dus elk van ons – het gelag,’ aldus Wim Dries.

.....
Nathalie Debast

Nog een sterk initiatief van @Stadgent: ‘Stad Gent biedt toegang tot digitale wereld bij daklozenopvang in ICC.’ Eén van de vele initiatieven in Gent om de #digitalekloof te dichten! #Einclusie #iedereendigitale

@Van_Damme_Sara, projectmanager Digipolis, Twitter – 10/12

De Aalter-app zit in een feestelijk nieuw kleedje! Daarnaast kan je nu ook lokale vacatures bekijken en een overzicht krijgen van alle handelaars, zorginstellingen, gemeentediensten én werkzaamheden in jouw buurt!

@gemeenteAalter, Twitter – 13/12

Inwoners kunnen de grote kerstbomen in Sint-Katelijne-Waver helemaal zelf versieren. Dat kan met kerstballen, met slingers of met iets wat ze zelf geknutseld hebben. Op die manier maken we er samen alsnog een mooie en gezellige kerstperiode van.

Burgemeester Kristof Sels geeft een woordje uitleg bij de feestelijke actie in zijn gemeente. Het Nieuwsblad – 14/12

Met de ondertekening van het charter ‘Naar een toegankelijke gemeente’ van Inter nemen we toegankelijkheid structureel mee op, vanaf stap één. We interpreteren dit ook heel ruim, van de toegankelijkheid van gebouwen tot toegang tot informatie.

Burgemeester Dirk De Fauw over de ambities van Stad Brugge inzake toegankelijkheid. Het Nieuwsblad – 8/12

Als stad zetten we volop in op digitalisering. In eerste instantie voorzien we tien ‘access points’ in het stadscentrum om een aantal locaties te voorzien van gratis wifi.

Schepen Gijsbrecht Huts vertelt hoe Tienen met het project ‘Wifi4EU’ verder wil uitgroeien tot een smart city. Het Nieuwsblad – 10/12

De gemeente Evergem voorziet in 35.000 euro ‘burgerbudget’ voor projectvoorzieningen. ‘Als inwoner voel je het best aan waar kansen liggen om te grijpen. Zeker nu corona ons leven voor een deel bepaalt en ons terug werpt op de dichte omgeving, is het belangrijk dat we elkaar vinden en creatief blijven.’

Schepen Jonas De Wispelaere, Het Laatste Nieuws – 5/12

De Vlaamse Regering organiseert in samenwerking met @VLEVA een webinar over de concrete implementatie van het relanceplan ‘Vlaamse Veerkracht’. Lokale besturen zijn onze eerste partners en krijgen een bijzondere plaats in het plan.

@BartSomers, minister van Binnenlands Bestuur, Twitter – 11/12

kort

Meisjes en de publieke ruimte

Meisjes spelen minder buiten dan jongens. Toch zijn meisjes evengoed uit op spelen, maar ze combineren dat graag met babbelen en chillen en ze wisselen hun spel meer af dan jongens. Omdat gemeenten ervoor kunnen zorgen dat meisjes zich meer thuis voelen in de publieke ruimte, maakte Kind & Samenleving een interactieve pdf met tien ontwerpprincipes voor een genderinclusieve speelruimte.

k-s.be, zoek op meisjes en de publieke ruimte

Lokale bestuurlijke ordehandhaving

Openbare ordehandhaving is een van de eerste opdrachten die gemeenten al in het begin van de negentiende eeuw toegewezen kregen. Lokale besturen moeten de openbare rust, veiligheid en gezondheid voor hun inwoners waarborgen. Nu zijn de bevoegdheden op het vlak van bestuurlijke ordehandhaving in de afgelopen decennia exponentieel gegroeid, waardoor het moeilijk wordt om door het bos de bomen te zien. Dit boek geeft een overzicht van de uiteenlopende lokale ordehandhavingstaken, zodat besturen coherent en correct kunnen optreden. Het biedt daarnaast een zorgvuldige juridische analyse van het optreden van de lokale actoren en van hun opdrachten, en kijkt voor oplossingen wat betreft de regelgeving en de bestuurspraktijk onder meer naar de situatie in Nederland. Zo komt de auteur uiteindelijk tot concrete, haalbare voorstellen om de handhaving van de openbare orde op het lokale niveau eenduidiger te maken.

- B. Warnez
- *De lokale bestuurlijke ordehandhaving in Vlaanderen: een kritische analyse van de actoren en hun bevoegdheden*
- Uitgeverij Die Keure, Brugge
- 109 euro

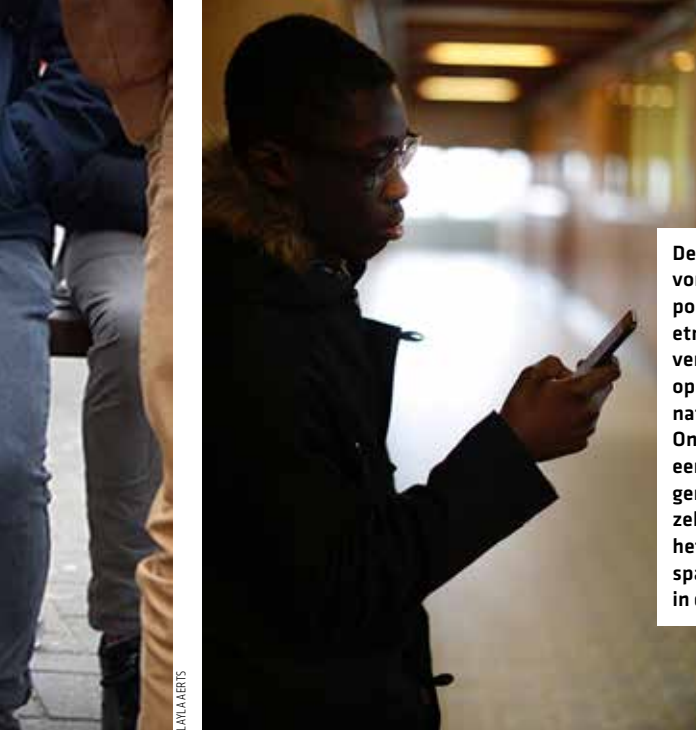

Radicalisering en polarisering: we praten meer over dan met elkaar

Drie op de vijf gemeenten (58%) ontvangen signalen van polarisering, diepgaande tegenstellingen tussen mensen of groepen. Dat is een toename met 15% in vergelijking met twee jaar geleden. Zo blijkt uit een enquête door de VVSG bij de gemeenten. Sociale media werken polarisering in de hand. Gemeenten alleen hebben vaak te weinig armslag om hier gepast mee om te gaan. Bij alle overheden en instanties moet het dringende besef en de bereidheid aanwezig zijn om iets aan dit probleem te doen.

De signalen zijn erg divers, gaande van acties van dierenrechtenactivisten tot spanningen binnen een bepaalde gemeenschap vanwege buitenlandse politiek. De zichtbaarste vormen van polarisering gaan over etnisch-culturele verschillen, vaak op basis van nationaliteit. Ongeveer een op de drie gemeenten wijst dit zelfs aan als het grootste spanningsveld in de gemeente. Radicalisering gesteund op een islamistische ideologie blijft voor de meeste gemeenten de grootste bezorgdheid met daar tegenover de aanwezigheid van anti-islam- en extreemrechtse groeperingen. Beide groepen voeden een sterk wij-zijdenken. Dat uitgesproken wij-zijgevoel vind je terug in zowel centrumsteden als landelijke gemeenten. Zo kan de komst van een nieuw asielcentrum een bron van spanning zijn. Ook de huidige pandemie leidt tot nog meer verdeling in de samenleving.

Lokale besturen die signalen opvangen, doen dat hoofdzakelijk via sociale media (80%), het lijkt het kanaal bij uitstek om te ventileren, frustraties te uiten en in sommige gevallen over te gaan tot dreigementen en het aanzetten tot haat. De toon wordt harder. Door in gesprek te gaan met deze personen achterhalen steden en gemeenten de persoonlijke achtergrond en drijfveren. Vaak is een extreme uitlating een uiting van onderliggende problemen. 'Het komt er vooral op neer dat mensen meer praten over en minder praten met elkaar,' klinkt het. De bestrijding van haatspraak wordt een grote uitdaging de komende jaren. Steden en gemeenten deden de afgelopen jaren veel kennis op. Ze willen die expertise samen met lokale en bovenlokale partners en overheden inzetten om beleid te voeren dat gericht is op het voorkomen van geweld en haat én op het (her)in-

LAWAERTS

De zichtbaarste vormen van polarisering gaan over etnisch-culturele verschillen, vaak op basis van nationaliteit. Ongeveer een op de drie gemeenten wijst dit zelfs aan als het grootste spanningsveld in de gemeente.

LAWAERTS

sluiten in de samenleving. De meeste gemeenten antwoorden op signalen van radicalisering met hun dagelijkse (sociale) beleid, bijvoorbeeld rond participatie en opvoedingsondersteuning. Sinds 2018 moet iedere gemeente een lokale integrale veiligheidscel (LIVC-R) hebben, een lokale overlegstructuur met de lokale politie, de gemeente en sociale actoren. Maar dat blijft in een groot deel van de gemeenten beperkt tot een politioneel-bestuurlijk overleg en er blijven te veel sociale partners weg. Dat is geen goede evolutie, want dikwijls zijn ook sociale maatregelen aangewezen. Het LIVC-R is de plaats bij uitstek om cases vanuit die verschillende hoeken te bekijken. Daarom pleit de VVSG voor een sense of urgency bij alle partners en overheden. 'Zo evolueert onze samenleving niet op een goede manier,' zegt VVSG-voorzitter Wim Dries. 'Lokale besturen staan dicht bij

de mensen en zien dit het eerst en van zeer dichtbij. Een zeker urgentiebesef moet nu aanwezig zijn bij beleidsmakers en partners, zodat we het tij kunnen keren.'

Het is niet evident te weten of lokale acties vandaag ook effectief impact hebben. Een Europees project waarvan de VVSG deel uitmaakt, moet leiden tot bruikbare instrumenten voor de evaluatie van de LIVC-R. Ook het Vlaams Actieplan Radicalisering en Polarisering en de bijkomende middelen bieden hefboomen. Wim Dries: 'De onderbuik is geen instrument om de temperatuur te meten in de gemeente, we moeten onze methodiek ook op een geloofwaardige en degelijke manier kunnen verbeteren en verantwoorden.'

.....
Nathalie Debast
vvsg.be voor de integrale resultaten van de VVSG-enquête

Tot 11 februari Participatietraject kindvriendelijke sociale huisvesting

Ligt er een (her)ontwikkeling van een buurt met grotendeels sociale huisvesting op tafel? Ontwerp je zelf een sociaal woonproject? Ben je als jeugd- of sociale organisatie actief in een buurt waar een project op til is? Stel je dan kandidaat, want Kind & Samenleving biedt vijf projecten voor een participatietraject met kinderen of tieners aan.

k-s.be

gepost

Vandaag laatste rondetafel Bedrijvige Kernen met West-Vlaamse steden en gemeenten samen met @vvsg en @VLAIO_be. In relanceplan is 25 miljoen voorzien voor handelskernversterking. Samen werken aan bruisende kernen: wonen, werken, winkelen, horeca en cultuur!

@crevits, minister van Economie en Innovatie, Twitter - 14/12

We vinden het belangrijk dat de heropstart van de winkels zo vlot en veilig mogelijk kan verlopen. Daarom zorgen we voor extra inzet van politie en gemeenschapswachten tijdens de koopweekends.

Burgemeester Tania De Jonghe over de extra maatregelen die stad Ninove neemt tijdens de koopweekends. Het Laatste Nieuws - 4/12

'We willen de drempel voor mensen verlagen om thuis asbest te verwijderen door te investeren in asbestverwijdering en -ophaling aan huis.' Met een investering van 124 miljoen euro wil minister van Omgeving Zuhail Demir dat asbestophaling in bijna 80 procent van de gemeenten mogelijk wordt.

Minister van Omgeving Zuhail Demir, Het Nieuwsblad - 9/12

Dankzij de bedeling voor de actie 'Boom zoekt grond' konden 80 gezinnen in Lebbeke 400 bomen bestellen: 'De actie is een manier om onze inwoners te betrekken bij de vergroening van onze gemeente en hen te stimuleren om zelf een boom of meer bomen aan te planten op hun grond.'

Schepen Goedele Uyttersprot, Het Laatste Nieuws - 12/12

Maar liefst 56% van de Vlaamse steden en gemeenten heeft een schepen van Gelijke Kansen die ook LGBT's in zijn portefeuille heeft. Dat blijkt uit een rondvraag bij alle steden en gemeenten door de 5 Vlaamse regenbooghuisen.

@GayliveBe, Twitter - 14/12

Evergem wil de jeugd in deze moeilijke coronatijden een extra duw in de rug geven met het 'Blok-je-rond-pakket'. 'Jongeren hebben het niet gemakkelijk door de strenge coronamaatregelen. Enkele jeugdmedewerkers staken de koppen bij elkaar en werkten een pakket met enkele versnaperingen en gadgets uit.'

Schepen Kenny Ketels, Het Laatste Nieuws - 8/12

Collega @vvsg @MarijkeDL_VVSG zopas uitgeroepen tot derde laureaat van scriptieprijs Guido Decoster uitgereikt door @ABB_Vlaanderen. Proficiat!

@JanLeroyVVSG, directeur bestuur, Twitter - 9/12

Tweede restjeskookboek

Per jaar verdwijnt er per Vlaming 12,7 kilo vloeibaar voedsel door de gootsteen. Dat je met overschotjes van soep, koffie, thee, sap of alcohol nog lekkere dingen kunt maken, bewijzen de zestig spannende gerechten van Vlaco, de Vlaamse compostorganisatie die aan de biologische kringloop werkt.

- Vlaco
- *Tweede restjeskookboek*
- Uitgeverij Lannoo, Tielt
- 19,99 euro

Tot 15 januari SDG-Pioneerprogramma: Behaal je VN-certificaat

Om gemeenten te ondersteunen die willen werken aan hun SDG-footprint lanceren IDEA Consult, de VVSG en CIFAL Flanders een SDG-Pioneerprogramma. Binnen het programma realiseren lokale besturen op twee jaar tijd een ambitieus actieplan voor elk van de vijf P's uit Agenda 2030 - People, Planet, Prosperity, Partnership en Peace. Bij een positieve evaluatie ontvangt de gemeente het Internationale SDG-Pioneer opleidings- en implementatiecertificaat van UNITAR, het opleidingsinstituut van de VN.

De begeleiding gebeurt op maat en bestaat uit een SDG-scan, de opmaak van een actieplan en coaching bij de uitvoering ervan, een online SDG-dashboard en een lerend netwerk van deelnemende gemeenten. Het programma is gespreid over twee jaar, de start staat gepland in maart 2021 en het einde in december 2022.

vvs.be/opleidingen

Laat handelskernen en winkelbuurten weer bruisen

Een krachtadig winkelbeleid is mogelijk als alle neuzen in dezelfde richting staan en een paar leemten in de regelgeving worden aangepakt. De blijvende groei aan perifere winkels en de door de coronacrisis versnelde leegstandstoename tonen aan dat er een drastischer beleid nodig is. Dat is de boodschap van de VVSG aan de Vlaamse regering die het decreet integraal handelsvestigingsbeleid evalueert en wil bijsturen.

De doelstellingen van het decreet integraal handelsvestigingsbeleid zijn nog niet genoeg gerealiseerd: zo is de uitwaaiing van kleinhandelslinten langs steenwegen niet gestopt waardoor er van kernversterking geen sprake is. Omdat Vlaanderen de gemeenten wil ondersteunen bij het winkelbeleid, pleit de VVSG voor een dubbel spoor: voorzie enerzijds in voldoende basisondersteuning voor de kleinere gemeenten, maar investeer tegelijkertijd in een (juridische) profploeg die onze baanbrekende steden en winkelgemeenten kan bijstaan in het innoveren van hun beleid en regelgeving. Vlaamse steden en gemeenten doen al veel op het vlak van slim ondersteunen van ondernemerschap zoals Mechelen, op de creatie van beleving zoals Beringen of op het vlak van visieontwikkeling zoals Antwerpen, maar om echt succesvol te zijn moeten alle beleidsniveaus hier nog duidelijker en fundamenteeler voor kiezen.

De VVSG is van nabij betrokken bij de evaluatie van het decreet en het streven van Vlaams minister van Economie Hilde Crevits om onze kernen en buurten weer bruisend te maken. De Overlegtafel Detailhandel, die de meest ervaren detailhandelsexperten van de Vlaamse gemeenten verzamelt, leverde een uitgebreide input voor deze beleidsevaluatie. Met de organisatie van tien Regionale Overlegtafels Economie krijgen alle gemeenten de kans om inspiratie op te doen op het vlak van kernversterking en de omslag van winkelkernen naar bedrijvige kernen. Via een brede bevraging van alle gemeenten over het decreet en de organisatie van nog eens vijf Regionale Overlegtafels Economie over deze evaluatie organiseert de VVSG een brede participatie opdat het winkellandschap in Vlaanderen duurzamer en economisch leefbaarder wordt.

.....
Bart Palmaers

Kindvriendelijke Steden en Gemeenten

Sinds 15 december dragen Geel, Laarne, Oudsbergen, Pelt en Roeselare zes jaar lang het label Kindvriendelijke Stad of Gemeente. De jury kende na een stevige hernieuwingsprocedure ook Gent, Mechelen, Sint-Niklaas en Turnhout, die al sinds 2014 labelgemeente zijn, dit label toe. Proficiat aan de laureaten!

.....
Alle informatie over de intussen 26 Kindvriendelijke Steden en Gemeenten op www.kindvriendelijkestedenengemeenten.be

C²

Capaciteit en Competenties of C². Zo vat ik de basisformule van dit nieuwjaarsnummer van *Lokaal* samen. In veel artikelen is de roep naar C² de onderliggende boodschap. De lokale besturen moeten haatspraak en radicalisering vermijden. Ze moeten investeren in integrale veiligheid. Als ze het gemeentehuis overbodig willen maken, moeten ze investeren in digitalisering. Ze moeten meer samenwerken in lokale digitale netwerken. Lokale besturen moeten werk maken van artificiële intelligentie en kunnen omgaan met grote datasets. Ze moeten investeren in duurzaamheid, in het ondersteunen van de lokale ondernemers en in professioneel georganiseerde burgerparticipatie. Dat alles vergt capaciteit van personeel, in tijd en aantal, en vereist veel competenties op beleidsniveau. Dit tijdschrift houdt de vinger aan de pols van de noodzakelijke beleidsvernieuwing op alle domeinen van het lokale bestuur: van veiligheidsbeleid tot sociaal beleid, van duurzaamheid over ruimtelijke ordening en mobiliteit tot kinderopvang en cultuur. Op al die domeinen is de agenda van de beleidsverwachtingen veranderd: er is steeds meer kennis en expertise vereist, de complexiteit neemt toe, de nood aan innovatie is urgent. De normale uitvoeringstaken moeten zelf al aan steeds meer kwaliteitseisen voldoen. Lokale besturen worden daar bovenop uitgedaagd op het conceptuele vlak, op de kwaliteit van hun regie en samenwerking. De ongemakkelijke waarheid is dat de kloof tussen verwachtingen en kwaliteitseisen enerzijds en de capaciteit en competenties bij onze lokale besturen anderzijds groeit. Het is een ongemakkelijke waarheid: het overgrote deel van onze lokale besturen beschikt niet over genoeg capaciteit noch over de juiste competenties om de agenda van het 'Lokaal Bestuur 2040' aan te kunnen.

Laten we het even testen. In dit nummer gaat het over de hoge ambities voor integraal veiligheidsbeleid. Hoeveel burgemeesters hebben daarvoor in hun organisatie ondersteuning van eigen deskundig personeel? Ambities inzake digitalisering: over hoeveel en welk personeel beschikt u dat hier zelfstandig mee aan de slag kan? Hoeveel menselijke intelligentie hebt u in huis om met datasets voor artificiële intelligentie om te gaan? Lokale besturen moeten regie voeren over de kinderopvang: hebt u mensen in huis die op dit niveau functioneren en die niet bedolven zijn onder het uitvoerende dagelijkse werk? Het lokale Beleidsplan Ruimte en de bouwshift: als u de mensen niet meetrekt die al verzuipen in de behandeling van vergunningen, hoeveel mensen en tijd houdt u dan over? Stel dat u professioneel werk wilt maken van participatie door te werken met burgerpanels: hebt u daarvoor de

mensen in huis?

De politieke retoriek deint ondertussen duchtig mee op de golven van al die beleidsvernieuwing. Politici pikken die verwachtingen op en etaleren hun ambities op alle domeinen. Smart, innovatief, digitaal, netwerking, cocreatie, duurzaam, participatief..., het kan niet op, natuurlijk doet ons lokale bestuur daar allemaal aan mee en vinden we dat we het goed doen. Achter al dat politiek voluntarisme zit het echte probleem van veel lokale besturen: capaciteit en competenties. Veel lokale besturen zijn als werkgever niet meer aantrekkelijk genoeg: kijk naar het aantal en de kwaliteit van sollicitanten voor topvacatures. In veel lokale besturen is het beperkte aantal mensen dat op dat niveau mee kan, overvraagd en velen werken tegen de burn-out aan. Vaak gaat het over eenpersoonsfuncties en dat maakt veel organisaties labiel en fragiel. Veel lokaal beleid is strovuur, façadebeleid, losstaand, zelden verankerd en continu.

Er is steeds meer samenwerking nodig, ook dat zit in dit nummer van *Lokaal*. Die trend is een indicatie van het C²-probleem: het toont dat het lokale bestuur de druk ondervindt om beleid te vernieuwen en ook voelt dat de eigen organisatie dat niet alleen aankan. Steeds meer ontwikkelt de discussie over lokaal bestuur zich op twee schaalniveaus: de schaal van de gemeente en de schaal van de samenwerkingsvormen. Dat zijn geen gescheiden discussies. De ambitie om in capaciteit en competenties te voorzien verschuift naar de samenwerkingsvormen. Die sfeer van samenwerking is vervolgens een problematiek op zich: elke samenwerking brengt kosten en baten mee, ontwikkelt een eigen dynamiek en een eigen overhead (de kostprijs van vergaderen, administratie, communicatie, tot afspraken komen...). Veel samenwerking steunt op compromissen tussen lokale besturen en is daardoor zelf half-en-half en suboptimaal. Op domeinen die politiek gevoelig liggen, willen lokale besturen dan weer niet samenwerken, maar missen ze C² om het zelf goed te doen. Deze evolutie maakt veel lokale besturen op steeds meer terreinen afhankelijk, terwijl de basisorganisatie van het lokale bestuur zelf zwak blijft. Dat is een ongezond onevenwicht. Op een bepaald punt moet de conclusie zijn dat fusie de beste manier is om bestuurlijk vorm te geven aan de toenemende verwachtingen betreffende samenwerking. Mocht u nog niet op dat punt zijn aanbeland: lees zeker de volgende tien nummers van *Lokaal* en toets bij elk nummer uw C². Nu maar hopen dat deze column niet tot mijn C4 leidt. ■

FILIP DE RYNCK IS COLUMNIST VAN LOKAAL

Liesbeth Van der Auwera

burgemeester

Bree

Liesbeth Van der Auwera, burgemeester van Bree, kreeg het estafettestokje van Sander Ooms, gemeenteraadslid in Herenthout, om een vragenlijstje à la Proust te beantwoorden. Aan het eind geeft zij het door aan een andere lokale politicus, van een andere partij en ver van Bree.

Wat betekent het ambt van burgemeester voor jou? Ik ben blij dat ik als vrouwelijke burgemeester een nieuw elan mag personifiëren. Ik probeer voeling te hebben met wat er leeft en een korte lijn met de inwoners te onderhouden.

Wat was je eerste politieke daad (in de ruimste betekenis)? Al binnen Scouts en Gidsen Bree deed ik aan politiek door oog te hebben voor wat er leeft binnen leiding, leden en ouders en samen in dialoog gaan – ook met de plaatselijke jeugd-dienst, de jeugdraad en het stadsbestuur – om als groep iets moois neer te zetten.

Kom je uit een politiek nest? Bij mijn ouders, grootouders, tantes en ooms ging het aan tafel over politiek: verschillende meningen en pittige discussies. Al vanaf mijn vijftiende volg ik de politiek in Brussel en Bree.

Wat zie je als je grootste prestatie? Altijd en overal bereikbaar zijn, een breed overzicht behouden maar tegelijk met de juiste details mee zijn, deze evenwichtsoefening beheers ik ondertussen al goed! Ik ben heel trots op ons gloednieuwe cultuurhuis De Zeepziederij, de vooruitstrevende werking in onze bibliotheek, de vernieuwing van onze kinderopvang voor de allerkleinsten en de nieuwbouw die in de steigers staat voor de naschoolse kinderopvang. We vernieuwen de infrastructuur van ons stadscentrum, en leggen tegelijk fietspaden op de gewestwegen.

Neem je dit ambt mee naar huis? Ja, dat kan niet anders. Wanneer wij zoals de laatste maanden de coronacrisis bestieren, stopt het werk niet bij thuiskomst. De taken en de bezorgdheden houden mij thuis ook bezig.

Heb je vrienden in de politiek? Jazeker! Ik heb een goed en uitgebreid netwerk opgebouwd in de loop van de jaren.

Met wie overleg je het eerst als je een belangrijke politieke beslissing moet nemen? Ik beschik over een goed intern kompas, meestal weet ik welke richting ik uit moet. Bij moeilijke knopen kan ik rekenen op mijn collega's uit het schepencollege, de algemeen directeur en de experts binnen onze diensten.

Wat vind je zelf je meest uitgesproken positieve eigenschap? Ik geef graag speeches, dat past bij het ambt. Mensen hechten veel belang aan het voor- of dankwoord waar ze mij voor vragen, dus ik doe mijn best om dat op maat en met het nodige gevoel te brengen.

Welke eigenschap bij jezelf betreur je het meest? Ik ben een beetje een flapuit en ik kan niet doen alsof.

Welke eigenschap waardeer je het meest bij een oppositiedlid? Rechtuit zijn. Je merkt snel als dat ontbreekt. Ik kan tegen commentaar, dat is de taak van de oppositie, maar dan heb ik hem graag rechtstreeks op mijn bord, en niet via via.

Met welke historische figuur identificeer je je het meest? Ik identificeer me niet met iemand anders.

Wie zijn je huidige helden? Al mijn collega-burgemeesters. Het afgelopen jaar hebben we alles gegeven om de coronacrisis te managen, terwijl de andere dossiers bleven lopen. Uiteraard word je bijgestaan door een crisisteam, een college, een managementteam, ook echte helden voor mij, net zoals het onderwijzend personeel, het personeel uit de kinderopvang, onze artsen, de verzorgenden in onze rusthuizen, de ziekenhuizen, de politie-en brandweerdiensten.

Waar zou je nu het liefste zijn? Op vakantie! Dat missen we al veel te lang, niet? Verhuizen naar onze nieuwe stulp, nu nog een bouwverf, daar kijk ik erg naar uit!

Welk woord of welke zin gebruik je te vaak? Op berichtjes of mailtjes die in de goede richting gaan, zet ik al gauw *Top!* Dat zegt het helemaal.

Wat is je meest gekoesterde bezit? Ik koester mijn kinderen het meest van al. Als het met hen goed gaat, ben ik gerust. Als plusmama ontferm ik mij nu ook mee over twee pracht-exemplaren die weer andere uitdagingen meebrengen.

Wat is volgens jou de diepste ellende? Als er iets aan dat gekoesterde groepje raakt. Kinderen moeten op de eerste plaats gezond en onbezorgd kunnen opgroeien.

Wat is je favoriete bezigheid? Tennissen vind ik bijzonder fijn, zowel om stoom af te blazen en de week van mij af te schudden, als om de gemoedelijke sfeer op het terras waar ik graag blijf nakaarten.

Ga je nog af en toe op café in de gemeente? Zeker weten! In niet-coronatijd ga ik graag iets lekkers eten of drinken bij onze lokale horeca, keus genoeg in Bree!

Wat is je motto? Doen! Minder blabla, meer actie!

Aan wie geef je de estafettestok door? Aan Francis Benoit, burgemeester van Kuurne.

STEFANO WITKERE

Gemeenten tekenen samen veiligheidsbeleid uit

Burgemeesters zijn uitstekend geplaatst om de regie van integraal lokaal veiligheidsbeleid op zich te nemen. Kleinere gemeenten en steden kijken daarvoor steeds vaker naar intergemeentelijke samenwerking. Herentals slaat de handen in elkaar met de gemeenten van Neteland, het Vlaams-Brabantse Zemst werkt samen met de twee gemeenten waarmee het ook een politiezone vormt.

De veiligheid in de gemeente verzekeren is een van de kernopdrachten van burgemeesters. Ze zetelen in het politiecollege dat het lokale politiekorps aanstuurt. De politie is uiteraard een belangrijke actor, maar integraal lokaal veiligheidsbeleid kijkt veel ruimer. Het is een zaak van een hele reeks gemeentelijke en maatschappelijke partners, en van politie en justitie. Het gaat niet alleen over handhaving en sanctienering, maar ook over sensibilisering, preventie en curatieve maatregelen. Burgemeesters zijn vanuit hun opdracht en hun positie in de lokale samenleving uitermate geschikt om de regie van die integrale manier van werken op te nemen. Grote steden voeren al langer doorgedreven veiligheidsbeleid en krijgen daarvoor ook beperkte financiële steun van de federale overheid. In kleine gemeenten groeien stilaan initiatieven om integrale veiligheid op te schalen naar een intergemeentelijk niveau. De burgemeesters Mien Van Olmen (Herentals) en Veerle Geerinckx (Zemst) zijn drijvende krachten achter twee van die intergemeentelijke samenwerkingsprojecten.

Veerle Geerinckx:
'Bij het verlenen van exploitatievergunningen willen we een moraliteitsonderzoek zodat we streng kunnen zijn bij de bron en niet pas ingrijpen wanneer het fout loopt.'

Veerle Geerinckx:
'De drie gemeenteraden hebben
het licht op groen gezet om een
expert bestuurlijke handhaving
aan te werven, dat moet een
echte beleidsdenker zijn, en
daarnaast iemand die zich
toelegt op preventieve werking
voor bijvoorbeeld drugs en
alcohol.'

Waarom moet een gemeente het thema veiligheid oppakken?

Mien Van Olmen: 'Ik ben sinds begin 2019 burgemeester en stelde al snel vast dat veiligheid op gemeenteniveau stiefmoederlijk behandeld wordt, terwijl het toch een thema is dat zeer sterk leeft in de lokale samenleving. De stad Herentals, toch 28.000 inwoners, had op dit vlak zeer weinig expertise in huis. Veiligheid werd doorgeschoven naar de politie, terwijl dat vaak niet nodig is. Een lokaal bestuur kan zelf zeer veel in handen nemen, van preventie over sensibiliseren tot handhaven. We vormen met Grobbendonk, Herenthout, Olen en Vorselaar niet enkel de politiezone Neteland, we werken met de vijf gemeenten ook zeer nauw samen voor bijvoorbeeld vrije tijd of zorg. We hebben daar nu ook het veiligheidsbeleid aan toegevoegd. We delen intussen handhavingsambtenaren, we hebben beslist samen een coördinator integrale veiligheid aan te werven, we hebben duidelijk afgelijnd wat de gemeenten zelf doen en wat we toevertrouwen aan de politie.'

Veerle Geerinckx: 'Ik kwam tot dezelfde vaststelling, toen ik begin 2019 burgemeester werd. En ook wij hadden niet de capaciteit om dat veiligheidsbeleid op gemeentelijk niveau uit te werken. Daarom hebben we besloten om met de drie gemeenten die de politiezone KASTZE vormen – Kampenhout, Steenokkerzeel en

DANIEL GEERAERTS

Zemst – een cel uit te bouwen voor bestuurlijke handhaving: preventief, proactief, uitvoerend, handhavend. We hebben al een intergemeentelijke noodplancoördinator. En elke gemeente afzonderlijk heeft al ervaring met een goed werkend multidisciplinair platform, namelijk de lokale integrale veiligheidscel die radicalisering bestrijdt. Een soortgelijke ketengerichte werkwijze willen we nu opzetten voor andere materies dan terrorismebestrijding en rampen. Het aantal vragen voor handhaving op het vlak van milieu of ruimtelijke ordening neemt toe. Nu komen er ook de gemeentelijke administratieve sancties bij voor sommige snelheidsovertredingen. De drie gemeenteraden hebben intussen het licht op groen gezet om een expert bestuurlijke handhaving aan te werven, dat moet een echte beleidsdenker zijn, en daarnaast iemand die zich toelegt op preventieve werking voor bijvoorbeeld drugs en alcohol.'

Mien Van Olmen: 'Bij ons werkt de lokale integrale veiligheidscel tegen radicalisering ook al op het niveau van de vijf gemeenten.'

Welke materies willen jullie prioritair opschalen?

Veerle Geerinckx: 'De nadruk ligt op de bestuurlijke handhaving, een sterk vergunningenbeleid, milieu en ruimtelijke ordening. Ook verkeersveiligheid wordt een grote uitdaging. Verder kijken we naar expertise op het vlak van cybercrime, en de strijd tegen drug- en alcoholmisbruik. Het is belangrijk daar nu aandacht voor te hebben, want anders worden we binnen de kortste keren ingehaald door feiten waar Mechelen en Vilvoorde nu mee te maken hebben en die naar ons zullen doorstromen. We willen bijvoorbeeld sterk inzetten op moraliteitsonderzoeken bij het verlenen van exploitatievergunningen, zodat we streng kunnen zijn bij de bron. Nu wordt een exploitatie goedgekeurd en kunnen we nadien nog amper ingrijpen als het fout gaat. We moeten al bij de vergunningverlening optreden, daarvoor moeten we de nodige kaders en instrumenten ontwikkelen.'

Mien Van Olmen: ‘Dat hebben wij het afgelopen jaar voor de vijf gemeenten samen gedaan. Bij de eerste herziening van de politiecodex hebben we het luik over de exploitatievergunningen meegenomen. Ik heb het afgelopen zomer al kunnen gebruiken om een horecazaak bestuurlijk te sluiten. Met goede regels en afspraken tussen administratie, politie en burgemeester kun je veel sneller ingrijpen. Zo hebben we ook een gezamenlijke werkmethode uitgewerkt voor de problematiek van de motorbendes en voor bijvoorbeeld shishabars.’

In welk juridisch kader wordt de nieuwe samenwerking ondergebracht?

Veerle Geerinckx: ‘Wij werken met een interlokale vereniging. We hadden er al een met vier gemeenten voor de noodplancoördinator, we hebben er ook een voor sport. Veiligheid willen we echt op het niveau van de politiezone houden, met drie gemeenten.’

Mien Van Olmen: ‘Wij hebben een projectvereniging. De medewerkers die we samen aanwerven, staan op de payroll van Herentals. We willen niet te veel extra structuren en administratieve procedures creëren. We hebben een verdeelsleutel afgesproken voor die medewerkers.’

Veerle Geerinckx: ‘Bij ons betalen de drie gemeenten elk een derde, hoewel ze niet even veel inwoners hebben, omdat we het veiligheidskader als gelijkwaardige partners vorm willen geven.’

De financiering gebeurt volledig met lokale middelen?

Mien Van Olmen: ‘Ja. We willen daar de middelen van de GAS-boetes voor gebruiken. Daarom stappen we ook mee in GAS voor snelheidsovertredingen.’

Veerle Geerinckx: ‘Ook wij maken ons klaar om die GAS mogelijk te maken. Nu investeren de gemeenten in de interlokale vereniging, maar het is de bedoeling dat ze zichzelf kan ontwikkelen tot een heldere schakel in een stabiel beleid, zonder een gat te slaan in onze begrotingen.’

Hoe gebeurt de beleidsafstemming concreet?

Mien Van Olmen: ‘De vijf burgemeesters en de vijf algemeen directeurs komen al langer samen in een stuurgroep op het niveau van Neteland. Beleidsgroepen van schepenen en ambtenaren bereiden die vergadering voor en formuleren voorstellen over verschillende thema’s. Ook voor veiligheid willen we zo’n beleidscel oprichten. Daar zullen uiteraard vooral de burgemeesters aan zet zijn en de regie voeren. Dat zal in de marge van het politiecollege gebeuren.’

Veerle Geerinckx: ‘We koppelen onze interlokale vereniging met de drie burgemeesters, de korpschef en de noodplancoördinator ook aan het politiecollege. We zijn nu de structuur aan het opzetten. De noodplancoördinator zal voorlopig ook onze coördinator integrale veiligheid zijn. We zijn een nieuw politiereglement aan het schrijven voor de drie gemeenten. De goedkeuring wordt de kick-off van de nieuwe thema’s die op de gemeenten afkomen. We hopen tegen januari, februari van start te kunnen gaan. Eerst willen we de preventieve en

curatieve stappen duidelijk hebben, daarna zullen we de handhaving uitrollen.’

Kun je met bestuurlijke handhaving een probleem ten gronde aanpakken? Sommigen merken op dat lokale besturen werk van justitie overnemen.

Veerle Geerinckx: ‘Voor justitie gaan wij op in de massa van Vilvoorde en Brussel, en die hebben te kampen met problematieken van een andere orde. De problemen die wij aankaarten, raken bij justitie ondergesneeuwd. Gemeenten kunnen inzetten op een snel optreden op maat en op het beperken van de maatschappelijke neveneffecten. Bovendien mag een strafbaar feit op zich soms best gerechtelijk gaan, maar justitie kan zich niet ook bezighouden met de neveneffecten en het verhaal achter het feit. Daar kunnen gemeenten wegen door de familie in kaart te brengen, door dossiers aan elkaar te koppelen en kennis samen te brengen.’

Mien Van Olmen: ‘We willen komen tot een goede afstemming van onze hulpverlening en sociale diensten met het openbaar ministerie en het parket, zodat we een goede ketenaanpak kunnen opzetten. Hoe kunnen we kleine criminaliteit heel gericht bestrijden en wie doet daarin wat? Daar is een snelle reactie via bestuurlijke handhaving een onderdeel van. Als we een winkeldiefstal vaststellen of vandalisme, dan willen we dat zeer snel oppakken en tegelijkertijd kijken naar het onderliggende probleem. Misschien is er een sociaal of familiaal probleem, of een drugsprobleem. Met het parket en de sociale diensten willen we kijken hoe we op een snelle manier een dader kunnen vatten, gepast sanctioneren en snel hulpverlening kunnen opstarten. De trajecten moeten kort zijn, net als de doorverwijzing naar hulpverlening. De bestuurlijke werkwijze komt ook het parket en justitie ten goede.’

Zijn de gemeenten en de burgemeesters de ideale regisseurs om de verschillende facetten van dat ketengericht werken bij elkaar te brengen?

Veerle Geerinckx: ‘Ja, maar die functie op een juiste wijze invullen, met de juiste mensen soms informatie delen en soms ook niet, is zeer moeilijk. Een burgemeester moet respect hebben voor de schotten tussen verschillende partners, voor privacy, voor het vrijgeven van gerechtelijke informatie. Partners in de ketenwerking die zeggen bepaalde informatie niet te mogen delen, dat kan een probleem zijn om een zaak opgelost

Mien Van Olmen:
'Bij de eerste herziening van de politiecodex hebben we het luik over de exploitatievergunningen meegenomen. Met goede regels en afspraken tussen administratie, politie en burgemeester kun je veel sneller ingrijpen.'

BART LASY

te krijgen. In de lokale integrale veiligheidscel tegen radicalisering en terrorisme is die barrière opgeheven, maar hoe kunnen we dat ook doen op andere domeinen? Om dat goed te doen zullen we ondersteuning nodig hebben. Voorlopig blijf ik nog wat onvoldaan, het zal nog veel werk vragen om door de schotten heen te kijken.'

Mien Van Olmen: 'Onze sociale diensten en jongerenwerkers, gemeenschapswerkers, straathoekwerkers willen natuurlijk ook het vertrouwen van hun doelgroep niet verliezen. Hoelang moeten ze inzetten op preventie? Wanneer gaan ze een stap verder en maken ze melding aan de burgemeester en de politie om bestuurlijk op te treden? Dat is een spanningsveld. Dat zie je ook bij de samenwerking met huisartsen over de drugsproblematiek.'

Drie en vijf gemeenten, de politiezone, is dat de ideale schaalgrootte?

Mien Van Olmen: 'De vijf gemeenten van het Neteland hebben samen 70.000 inwoners, dat is de aangewezen grootte. Wordt het groter, dan mis je betrokkenheid en detectiesnelheid. De kracht van het lokale speelt precies op het gebied van kleine overlast die grote ergernis en problemen veroorzaakt. Nabijheid is daarvoor cruciaal. Met vijf kun je veel overleggen en snel handelen.'

Veerle Geerinckx: 'Samenwerken met drie gemeenten is al een uitdaging. Als we bijvoorbeeld iets willen doen met cafébeleid en sluitingsuren, zullen daar al discussies over zijn. Dat heeft te

maken met de cultuur van een dorp, een gemeenschap. Alleen als je de samenwerking klein houdt, ken je het probleem en kun je de neveneffecten inschatten. Alleen lokaal kun je de regie opnemen om te oordelen en een afweging te maken of iets erg is of niet, of iets verder moet worden onderzocht of niet. Als er nu in coronatijden vijf jongeren samen op stap zijn, kun je lokaal snel inschatten of dit iets groters verbergt of niet. Wie zijn die jongeren? Hoe zwaar is hun overtreding?'

Wat verwachten jullie van het Vlaamse of federale niveau?

Mien Van Olmen: 'Wij kijken vooral naar Vlaanderen. Het grote hiaat bij ons is de hulpverlening. Er zijn gigantisch lange wachtlijsten, waardoor we mensen niet de hulp kunnen bieden die ze nodig hebben. En in het kader van handhaving zijn we op zoek naar een versterking van onze justitiehuizen met een soort casemanagers die de ketenwerkwijze op het niveau van ons lokaal bestuur kunnen behartigen, die maatwerk kunnen garanderen.'

Veerle Geerinckx: 'Bij ons speelt vooral de federale onderinvestering in de politiezones en politiewerking. Het gevaar bestaat dat er daardoor steeds meer dingen worden afgeschoven op de gemeenten, terwijl de politie natuurlijk wel haar rol moet blijven spelen. Op Vlaams niveau hoopten wij op een Vlaams justitiehuis, maar dat is veraf. We blijven aangewezen op Brussel waar onze cases opgaan in de massa.'

Mien Van Olmen: 'Het is inderdaad een gemakkelijke oplossing om te zeggen: dat doen wij niet meer, laat het maar over aan de lokale besturen. We moeten net tot een goed partnerschap komen om in overleg te beslissen wie het best geplaatst is om iets op zich te nemen. En we moeten er dan ook voor zorgen dat de middelen op de juiste plaats terechtkomen.' ■

MELISSA RASSCHAERT IS VVSG-STAFMEDEWERKER LOKAAL VEILIGHEIDSBELEID
KOEN VAN HEDDEGHEM IS VVSG-DIENSTHOOFD LOKALE POLITIE EN VEILIGHEID
BART VAN MOERKERKE IS REDACTEUR VAN LOKAAL

NOG GEEN

OMBUDSDIENST

IN JOUW

GEMEENTE

OF **STAD?**

ZET JOUW
GEMEENTE OOK
OP DE LOKALE
OMBUDSDIENST-
KAART!

Team Lokale Kamer

Richt zelf je eigen ombudsdienst op óf neem contact op met de Vlaamse Ombudsman en sluit je aan.

Intussen gingen 18 lokale besturen je al voor, waaronder Kortrijk, Pelt, Boutersem, Sint-Katelijne-Waver en Halle. Ruim een half miljoen burgers worden zo al geholpen.

Nu jouw gemeente nog?

lokalekamer@vlaamseombudsdienst.be

Gemeenteraad on tour

De gemeenteraad meer betrekken bij de participatie van inwoners, dat was het project *gemeenteraad on tour* dat Alken indiende voor de oproep van het Departement Kanselarij en Buitenlandse Zaken en de VVSG voor vernieuwende projecten in de gemeenteraad.

‘Als politicus heb ik niet de pretentie dat ik het altijd bij het rechte eind heb, ik ben eerder een procesbegeleider,’ zegt de Alkense schepen voor Participatie Frank Vroonen die het project indiende samen met gemeenteraadsvoorzitter Patrick Martens. Ook hij wil graag meer mensen in en buiten de gemeenteraad betrokken zien bij het beleid: ‘We willen niet uitsluitend in het gemeentehuis zitten. Als er een aanleiding is om extern te gaan en bij de mensen samen te komen, moeten we dat zeker doen.’

Er werd een regiegroep opgericht met leden van alle fracties en ook medewerkers van de gemeentelijke administratie. In oktober 2019 volgde een eerste proefbijeenkomst waarbij de raadsleden in kleine groepjes moesten werken. Op dat moment botste de participatie ook op de regels van de formele gemeenteraad, op het harnas met agendapunten en besluiten. Gemeenteraadsvoorzitter Patrick Martens schorste de raad om de proefsessie te kunnen laten doorgaan. ‘Vervolgens gingen we dan weer over tot de orde van de gewone raadszitting. Een prag-

matische toepassing van het huishoudelijk reglement maakt veel mogelijk. Later hebben we daarvoor het huishoudelijk reglement bijgesteld.’ Een aantal raadsleden gebruikten het moment om partijpolitieke spelletjes

Patrick Martens:
‘Ondertussen hebben we allemaal geleerd dat je niet lichtzinnig met participatie mag omspringen, want dat het alleen onder professionele begeleiding kan slagen.’

te spelen, wat Patrick Martens een ongemakkelijk gevoel bezorgde: ‘We hadden als doel om als gemeenteraad in zijn geheel naar buiten te treden en naar de mensen te luisteren om zo hun creativiteit te gebruiken. Maar veel raadsleden wisten amper wat participatie betekende. Ondertussen hebben we allemaal geleerd dat je er niet lichtzinnig mee mag omspringen, want dat het alleen onder professionele begeleiding kan slagen.’ Dat participatie een

vak is, zag ook Frank Vroonen tijdens het traject dat dankzij de steun van de Vlaamse overheid en de VVSG een methodische begeleider kon inzetten. ‘Dat was zeer nuttig. De echte begeleiding zat in het doorvragen; toen

iemand een groot podium voorstelde werd hierop doorgevraagd waarom het groot moest zijn en zo, dat is het voordeel van een extern iemand met kennis van zaken.’

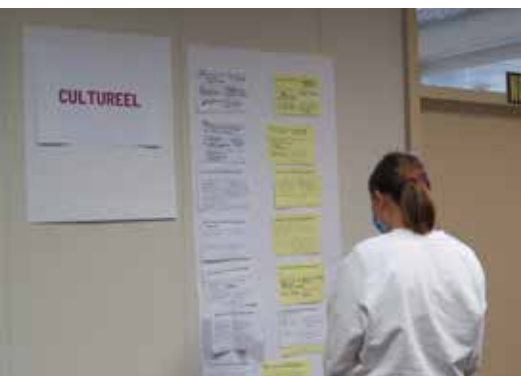
Nevenbestemming kerk

Tijdens die eerste proefsessie werd gekozen om als eerste project de nevenbestemming van de Onze-Lieve-Vrouw-Onbevlekt-Ontvangenkerk in de deelgemeente Terkoest te onderzoeken.

FOTO'S MARIANVERBEEK

Omdat de geplande participatieactiviteiten wegens corona werden geannuleerd, koos Alken uiteindelijk voor een participatiemarkt waarbij de raadsleden de inwoners hebben rondgeleid en begeleid om tot haalbare ideeën te komen voor de nevenbestemming van de kerk van Terkoest.

ken. Volgens Frank Vroonen een geschikt project: 'De toekomst lag open, er was geen enkele beslissing gevallen. Een kerk is bovendien beeldbepalend en staat dicht bij de mensen. Hierdoor was er een grote betrokkenheid en was het zowel voor de kerkraad als voor het gemeentebestuur belangrijk dat de uitkomst gedragen zou zijn.' Om meer van hun kennis en kunde gebruik te maken kregen de raadsleden vooraf een korte opleiding om de gesprekken met burgers in goede banen te kunnen leiden. Zij zouden de vijftig mensen die voor de participatieavond half maart waren ingeschreven, in kleine groepjes begeleiden. Maar toen kwam corona en Alken werd in de eerste golf zeer zwaar getroffen, waardoor de avond op het laatste moment nog werd geannuleerd.

Participatiemarkt

Tussen maart en augustus was er alleen digitaal overleg mogelijk, uiteindelijk werd besloten om eind augustus een participatiemarkt te houden in en om de kerk. Op die namiddag begeleidde elk raadslid een groepje van drie of vier inwoners op het grote terrein langs een afgebakend parcours, met een rondleiding door de kerk, maar ook met uitleg van de kerkfabriek op de ene plaats en een kraampje van herbestedingen van kerken op een andere plaats. In het gemeenschapscentrum kon het raadslid met zijn of

haar groepje verder brainstormen over de neven/herbestemming van de kerk. Ook het zangkoor dat repetitieruimte zocht, werd gehoord. Dranghekken en ontsmettingsgel maakten er een veilige namiddag van, een smoutebol-lenkraam maakte het ook nog gezellig. Voor schepen Frank Vroonen was het een zeer interessante ervaring. 'Uiteindelijk hebben we zeventig ideeën. Toch kwamen we relatief gemakkelijk tot de consensus dat de nevenbestemming oog moet hebben voor cultuur en ontmoeting. Nu zal een bureau dat verder uitwerken.'

Tijdens de evaluatie kwam de suggestie naar boven dat het de moeite waard is om zo'n participatietraject te verankeren in het huishoudelijk reglement. 'Sinds eind oktober hebben we dat in die zin veranderd: minstens één keer per bestuursperiode moet er zo'n participatietraject plaatsvinden. Zo kunnen we er altijd meer doen. Ook het idee van een regiegroep hebben we in het huishoudelijk reglement vermeld,' zegt Patrick Martens.

De gemeenteraad van Alken ziet herhaling mogelijk. 'Tussen nu en 2024 komt er zeker nog zo'n kans op ons af,' zegt Frank Vroonen, en Patrick Martens maakt zich sterk dat de bereidheid onder de raadsleden dan nog zal groeien. ■

MARLIES VAN BOUWEL IS HOOFDREDACTEUR VAN LOKAAL

Een kwestie van wederzijds vertrouwen

Leuven zet al jarenlang in op partnerschappen. Ze geloven in de expertise die in de stad zit, maar ook in die bij de inwoners en het brede middenveld. Als je al die expertise samenbrengt, moet dat wellicht wel het allerbeste resultaat opleveren. In grote en kleine projecten.

Steden staan wel eens voor complexe problemen waarbij ze alle beschikbare expertise kunnen gebruiken. Een deel van die expertise zit uiteraard bij de ambtenaren in de verschillende diensten en bij specialisten van buitenshuis, maar er zit ook veel wijsheid bij de inwoners. Zij kennen het gebied het best en ze beschikken ook over uiteenlopende professionele bagage.

Een typisch voorbeeld van een complex project is de herontwikkeling van de Leuvense Vaartkom. Na een eerste aanzet in de jaren negentig, toen er nog een deel industrie overbleef, kreeg het gebied de afgelopen tien jaar een volledig nieuwe invulling. Het enige wat nu nog ter discussie staat is de herinrichting van de oevers. De ambitie bestaat om in de vaart ook waterbeleving mogelijk te maken. Een buitenbad zou het perfecte sluitstuk zijn voor deze opmerkelijke metamorfose. Dit plan wordt nu voorgelegd aan de Leuvenaars, en zoals te verwachten bij zo'n belangrijke ingreep lopen de meningen uiteen.

Los van het gebruikelijke participatietraject waarin alle inwoners hun zeg kunnen doen, loopt er een aanvullend traject dat begon met een loting, geïnspireerd door de G1000 van Peter Vermeersch en David Van Reybrouck. Het bestuur schreef tweeduizend Leuvenaars aan met de vraag deel te nemen aan het burgerpanel voor de oevers van de Vaartkom. Uit die groep zijn veertien mensen geloot, een doorsnee van de Leuvense bevolking in geslacht, leeftijd, opleidingsniveau en woonplaats. Zij vormen samen met acht professionele juryleden de totale

jury voor het project. Daar hoeven ze gelukkig niet onvoorbereid aan te beginnen. Ze moeten zich immers onder andere uitspreken over de aanbesteding, projectmanagement en het exploitatiemodel van de waterbeleving. Wat technische bagage is dus noodzakelijk. Daarom krijgt de burgerjury vooraf opleiding, en daarbij is het ba-

lanceren tussen hoeveel achtergrondkennis de juryleden nodig hebben om een deugdelijke beslissing te nemen en de inspanning die je van hen kunt vragen. In ruil voor al dat engagement krijgt de burgerjury een kostenvergoeding. 'Wat voor ons heel belangrijk is, is dat ze alle debatten meevolgen,' zegt Jan Mellebeek. Hij is hoofd van de

STEFAN DRIVKERE

In Leuven gaven op een evenwichtige manier uitgelote burgers na een opleiding advies over de nieuwe inrichting van de Vaartkom.

dienst gebiedsgerichte werking die de participatietrajecten in Leuven coördineert. ‘Van A tot Z beslissen ze mee over het hele traject. We hopen dat zowel de burgerjury de professionele jury zal beïnvloeden als omgekeerd.’

Klein beginnen

Burgerparticipatie is niet nieuw in Leuven. De stad valt er niet enkel op terug voor grote projecten, ze probeert dit continu te doen, op alle domeinen. ‘Samen stad maken’ is een van de transversale lijnen van de bestuursnota. Het begint bij heel kleinschalige dingen, bijvoorbeeld via Kom op voor je wijk, waarin burgers per project een budget ter beschikking krijgen waarmee zij zelf iets kunnen doen. Ze kunnen er eigen ideeën mee realiseren, maar daarnaast is er ook een kant-

4 tips voor burgerpanels

Het concept burgerpanels bundelt een grote variëteit aan deliberatieve processen waarbij burgers uitgekozen worden aan de hand van aselechte rekruteringsmethoden. Voorbeelden hiervan zijn onder meer burgerpanels, burgerjury's, burgerraden, burgerdialogen en G1000/G100-initiatieven. Op vraag van de VVSG formuleerden onderzoekers van het Instituut voor de Overheid aan de KU Leuven vier concrete tips voor lokale besturen die plannen hebben om met burgerpanels aan de slag te gaan.

1 Start vanuit een goede organisatie

Om de continuïteit en het succesvolle verloop van een burgerpanel te waarborgen is het belangrijk dat een bestuur of organisatie voldoende budget vrijmaakt om voorzieningen zoals infrastructuur (bijvoorbeeld het huren van een ruimte waar het burgerpanel kan plaatsvinden), ICT en eventuele andere kosten te dekken. Daarnaast is het aangewezen om enige vorm van managementstructuur op te zetten en indien mogelijk een permanent secretariaat te installeren van waaruit het initiatief wordt aangestuurd en opgevolgd (zie bijvoorbeeld het Ostbelgien-model).

2 Voorzie voldoende neutrale kennis en expertise

Om te vermijden dat enkele participanten de debatten eenzijdig domineren moeten mogelijke kennisdiscrepanties geminimaliseerd worden. De deelnemers moeten voldoende bedreven zijn in het te bespreken onderwerp voordat de debatten aanvatten. Daarom is het van belang dat organisatoren voorafgaand aan en gedurende het proces academische en praktische expertise ter beschikking stellen. Ze moeten erop letten dat de expertise diverse (en waar mogelijk neutrale) bronnen belicht die verschillende opvattingen, feiten en assumpties omtrent het onderwerp voorstellen. Wanneer deelnemers erom verzoeken, moet ook bijkomende informatie kunnen worden aangeleverd.

3 Verzeker de betrokkenheid van burgers

Verzeker de betrokkenheid van burgers door (top)ambtenaren en politici te betrekken bij het burgerpanel, zowel bij het ontwerp van de procedures als bij de eigenlijke debatten zelf. Hierdoor stijgt de geloofwaardigheid van het proces, waardoor burgers zich sneller zullen engageren en langer zullen willen meedoen. Geef deelnemers ook de kans om na afloop van het traject een gezamenlijke verklaring op te stellen waarin een gedragen advies wordt geformuleerd aan het betrokken bestuur.

4 Garandeer een impact op het beleid

In de praktijk zijn er legio voorbeelden beschikbaar van goed georganiseerde burgerpanels die toch maar een zeer geringe (of zelfs geen) impact hebben op het toepasselijke beleidsproces. Neem daarom vóór de opstart van het burgerpanel richtlijnen aan die de behandeling van de aanbevelingen van het burgerpanel vastleggen. Een meer verregaande oplossing houdt in dat er institutionele afspraken worden gemaakt die de impact van een burgerpanel (voor zover dit mogelijk is) juridisch verankeren. Hierbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan de oprichting van een speciale gemeenteraadscommissie die de geformuleerde adviezen in een openbare zitting behandelt, of aan de verplichte agendering van de verworven conclusies op de gemeenteraad/schepencollege. ■

VICTOR DE GROOF IS MEDEWERKER VAN HET KULEUVEN INSTITUUT VOOR DE OVERHEID

STEFAN DEWICKERE

Webinar burgerpanels

Het Labo Lokale Burgerparticipatie bestaat uit koplopers lokale burgerparticipatie. Het Labo analyseert en verspreidt innoverende participatieve cases uit Vlaanderen. In tandem onderzocht het Instituut voor de Overheid op welke manier lokale besturen in het buitenland hun participatieve democratie vormgeven. In februari en maart organiseert de VVSG twee webinars over burgerpanels, edemocracy en right to challenge, met binnenlandse en buitenlandse voorbeelden. Nu al lees je er meer over op vvsb.be, zoek 'coproductie-en-burgerinitiatieven'.

en-klaar aanbod waarop ze kunnen intekenen: een buurtfeest, speelstraten of een buurtmoestuin. Zulke kleinschalige projecten dragen bij aan de sociale cohesie van de wijk en doen het vertrouwen in het lokale bestuur

Jan Mellebeek:

'Als je eenmaal de weg van de burgerparticipatie bent ingeslagen, dan kun je ook niet meer terug. Projecten zoals deze loting komen dan een beetje vanzelf. Burgers verwachten dat ook.'

toenemen. 'Als je eenmaal die weg bent ingeslagen, zoals wij in Leuven, dan kun je ook niet meer terug,' merkt Jan Mellebeek op. 'Projecten zoals dat voor de oevers van de Vaartkom komen dan een beetje vanzelf. Burgers verwachten dat ook.'

Het lotingstraject is wel erg arbeidsintensief. Het bestuur weegt daarom ook grondig af voor welke projecten het zo'n loting wil inzetten. Belangrijk in die partnerschappen met burgers is inzetten op vertrouwen, benadrukt Mellebeek. 'Vertrouwen is een sleutel

om dit tot een goed einde te brengen. Het bestuur moet veel vertrouwen hebben in de eigen administratie, in de partners, in de burgers, in de samenwerking, in deze "vitale coalities". Op momenten dat het moeilijk wordt – en

het wordt vaak moeilijk, da's normaal want er zijn tegenstrijdige belangen –, lukt het alleen als er vertrouwen is, als burgers vertrouwen hebben in overheid, en overheid in burgers.' Een eerste vereiste daarvoor is respect voor elkaars inbreng en expertise, en begrip voor de situatie waaruit iemand handelt en voor de belangen die leven. Transparant communiceren over plannen die er zijn en over de redenen waarom beslissingen worden genomen, is essentieel in de samenwerking tussen inwoners en stad. Vanuit dat

respect en die transparantie groeit het vertrouwen in het lokale bestuur, omdat de deelnemers zich serieus genomen voelen.

En raken ze het altijd eens? Het moet vanaf het begin duidelijk zijn dat het bestuur de krijtlijnen uitzet. Tegenstrijdige meningen zullen er altijd zijn, zeker als het over mobiliteit of heraanleg van openbaar domein gaat, mensen hebben uiteenlopende visies. 'Wat wij doen,' benadrukt Jan Mellebeek, 'is in alle openheid en transparantie de visie van het bestuur presenteren en dan onderzoeken hoe de visies van de mensen daarop aansluiten. We kijken hoe we de visie op basis van hun inbreng kunnen kleuren, maar wel heel duidelijk binnen de krijtlijnen van het bestuur. Dat is heel belangrijk: buiten die krijtlijnen gaan we niet, maar daarbinnen moet er wel veel mogelijk zijn.' ■

MARLEEN CAPELLE IS REDACTEUR VAN LOKAAL

Jan Mellebeek, diensthoofd gebiedsgerichte werking:
jan.mellebeek@leuven.be

Menno Ernst, wijkmanager: menno.ernst@leuven.be

Laten we samen

uw missie realiseren

ing.be/publicsector

Marieke Stubbe

Politiek parcours

Al sinds ik mag stemmen, hebben de partijen hier in Veurne me gevraagd voor hun lijst. Na twaalf jaar weigeren voelde ik het vuur van mijn grootvader die in mijn dorp schepen is geweest, in me smeulen. In 2012 haalde Wouter Vanlouwe me na veel gesprekken over de streep. Vanop de zesde plaats van de Veurnese N-VA-lijst was ik meteen verkozen als gemeenteraadslid, tot mijn en ieders verbazing. In 2018 stond ik op de tweede plaats, nu ben ik fractievoorzitter.

De voorbereiding

Achteraf beschouwd wist ik toen niet waaraan ik begon. Wat was ik nog een groentje! Ik had veel interesse in het beleid, maar moest het reilen en zeilen van de gemeente leren kennen. Een hele kluit, op informatiemomenten leerden wij, de nieuwe raadsleden, alle diensten kennen en ik volgde een VVSG-cursus, maar al doende leer je het pas echt.

Informatiegaring

Via het online platform Cobra krijg je inzage, maar dikwijls moet ik toch nog te rade gaan bij de diensten of de schepenen. Ik probeer alle commissies met uitgebreidere uitleg te volgen. Verder lees ik de dossiers, ik neem goed de agenda en stukken van de gemeenteraad vooraf door. Samen met de fractie overlopen we de punten en bepalen we ons stemgedrag. Daarna maak ik een verslag voor alle raadsleden van onze fractie, zodat zij dit ook nog kunnen nalezen. Maar ook burgers spreken, bellen of mailen me met informatie die ik dikwijls goed kan gebruiken.

REALISATIES

Vanuit de oppositie houden we de vinger aan de pols. We brengen zaken aan, stellen dingen voor, maar we blijven de minderheid... Mijn laatste voorstel in de commissie afvalbeleid was om in plaats van 'afvalstraatjes' het woord 'sorteerstraatjes' te gebruiken. Dit werd aanvaard. Het is iets kleins, maar het doet wel deugd. Onze fractie hamert altijd op het herstel van de landelijke wegen en daar wordt nu meer werk van gemaakt. Ik wil ook dat onze dorpen niet vergeten worden... en hier zal ik op blijven toezien.

Mijn droom is dat je ook als oppositie veel meer gehoord zou worden. Uiteindelijk heeft iedereen toch hetzelfde doel: het beleid is er voor de mensen en moet je gemeente beter maken. Ik koos voor de politiek uit idealisme. Als mens voor de mensen. Dit hoop ik nooit te verliezen.

We hoeven geen early adopters te zijn, maar we dromen wel van een gemeente zonder gemeentehuis

De algemeen directeur van Zemst Joke Bruggeman en haar collega van Hoeilaart Bram Wouters volgen allebei de VVSG-opleiding *Sterk leiderschap voor een digitale transformatie*. Net zoals hun collega's proberen ze digitale stappen voorwaarts te zetten. Al gaat dat soms moeizaam, ze weten waar ze naartoe willen, naar een gemeentehuis waar standaardtaken en procedures zo gedigitaliseerd zijn dat er eigenlijk geen gebouw meer voor nodig is en de medewerkers verder kunnen denken en de mensen kunnen opzoeken.

Toen Joke Bruggeman in 2013 algemeen directeur in Zemst werd, zag ze dat er veel vooruitgang mogelijk was. 'We kwamen van ver, mijn voorganger liet zijn mails nog afdrukken en zijn antwoorden apart uittypen voor hij ze liet versturen. Outlookagenda's delen was not done. De interne werking hebben we gedigitaliseerd, onder meer door een nieuw notulenprogramma, voor de externe werking hebben we nu ook een afsprakenmodule en een afsprakensysteem. Sinds de coronacrisis houdt de dienst stedenbouw digitale consultaties. Maar we kunnen nog veel achterstand inhalen. De meeste handtekeningen gebeuren nog op papier. We willen wel digitaliseren maar eerst moesten we een veilige geïdentificeerde handtekening zoeken. Nu er een aanbod is, moeten die aparte toepassingen ook met elkaar kunnen communiceren.' Haar collega Bram Wouters begrijpt precies wat ze bedoelt, want al had zijn voorganger in Hoeilaart al verschillende stappen gezet, toch stonden de meeste digitale tools nog in de kinderschoenen. 'Ik ben nog niet helemaal tevreden over het documentenbeheer, maar er is al een aanzet, we gebruiken tools voor notulen en een platform voor digitale handtekeningen. Tegen-

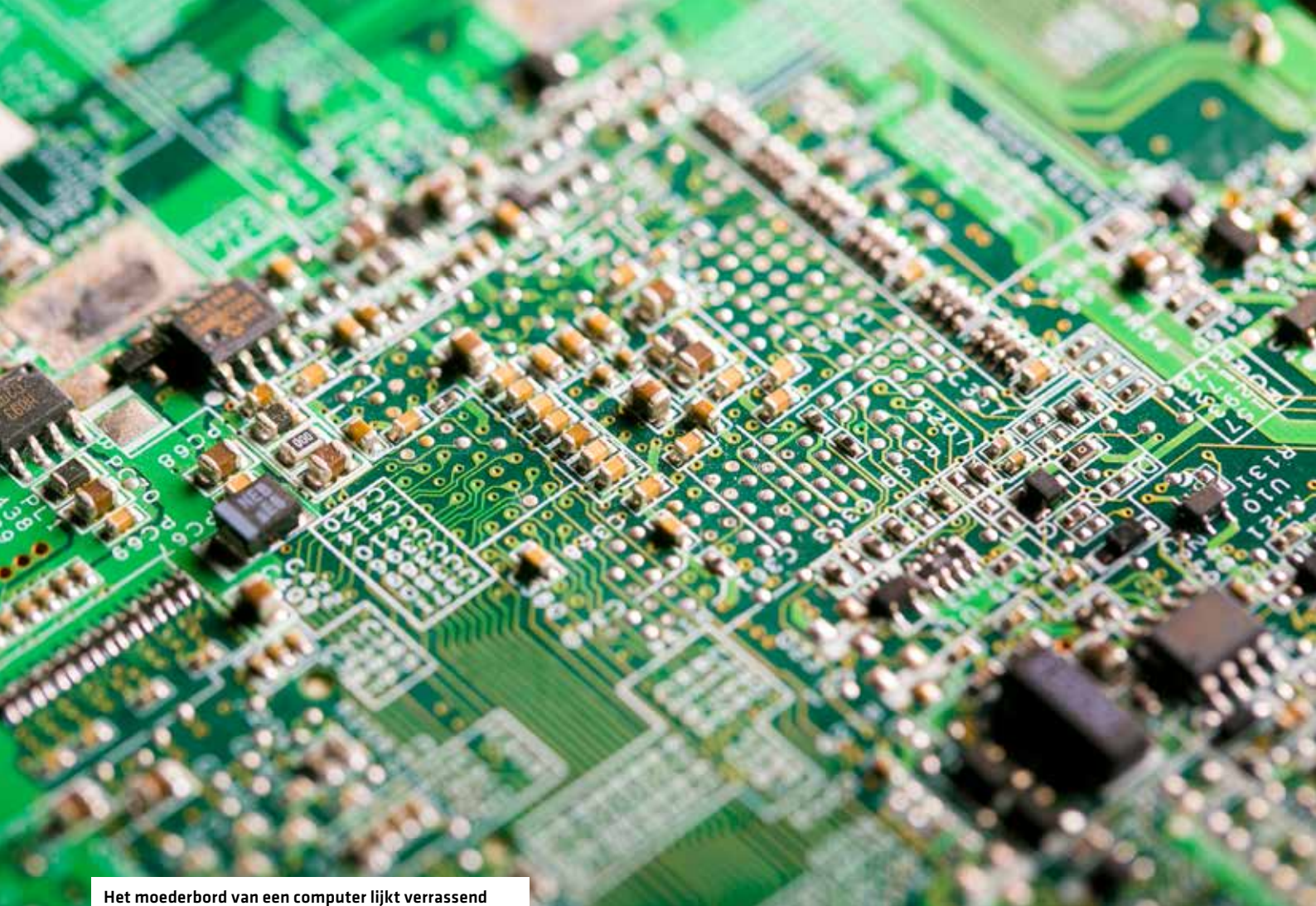
over toen ik in 2017 begon, onderteken ik nog hooguit een kwart van het aantal papieren, toen lagen hier dagelijks tientallen signataires op mijn bureau. Dat schetst onze transitie. Communicatie verloopt niet langer via telefoon, brief of fysiek bezoek, dus sommige systemen zijn niet meer aangepast aan de tijd.' Maar nu Bram Wouters het terrein begint te ontdekken, ziet hij dat het nog maar het topje van de ijsberg is. 'We zouden veel meer data kunnen verzamelen en uitpuieren voor het beleid, maar dan heb je een hele serie van toepassingen en analyse-instrumenten nodig om die beslissingen te beargumenteren.' Hij ziet wel enige hulp, soms krijg je data aangeleverd, zoals in het project Telraam waarbij draadloos bij de burgers thuis gemeenten wordt hoeveel auto's er wanneer in hun straat passeren.

Gepaste mensen aantrekken

Voor een verdere inhaalbeweging hebben lokale besturen de gepaste mensen nodig. Bram Wouters: 'Ik heb een gezonde interesse in al wat digitaal is, maar dat is niet het geval voor elke medewerker. Het gebruik van Office-toepassingen behoort ondertussen tot de standaardcompetenties. We verwachten meer, maar de drempels

zijn hoog. De functionaliteiten en dynamieken uit die standaardtoepassingen komen vaak terug in de meer geavanceerde systemen, een goede kennis ervan maakt het mogelijk om de werking van nieuwere systemen zelf te ontdekken. De toepassingen waarvoor we veel geld neerleggen, worden zelden optimaal gebruikt.' Dat herkent Joke Bruggeman in Zemst: 'Je koopt een programma, stuurt mensen naar de opleiding, maar een paar jaar later hoor je dat er amper mee wordt gewerkt, of dat de kennis blijft steken. Kennis op peil houden bij mensen is iets waaraan we meer aandacht moeten besteden.' En doelgericht aanwerven, maar dat is evenmin eenvoudig. De hogere profielen die Joke Bruggeman zoekt, zijn te duur voor kleinere gemeenten. 'Een bouwkundig ingenieur gaat nog wel, maar ook zo'n profiel voor digitalisering? Bovendien hebben ook twintigers niet altijd de nodige competenties, voor een digitale transformatie heb je mensen nodig die flexibel zijn en om kunnen met verandering. Ze moeten er warm voor lopen. Een van onze medewerkers op B-niveau was in dat geval, hij trekt nu die invoering en is daar thuis ook mee bezig.'

Het moederbord van een computer lijkt verrassend veel op de lay-out van een gemeente of stad.

Ook Bram Wouters meent dat je geen technici meer nodig hebt in de IT-dienst. 'Je moet mensen hebben die digitaal denken, eerder digital natives. Zij hoeven niet te weten hoe een computer technisch ineens zit, zij moeten veranderingen op poten kunnen zetten, digitale alternatieven vinden. Zo kom je tot verandering. Wij organiseren nu nog veel zaken met instrumenten van de jaren tachtig die wel werken – een brief in de bus is soms nog steeds de juiste manier om mensen te bereiken – maar de reflex om daarnaast eens te denken hoe dat sneller, efficiënter en doeltreffender kan, ontbreekt nog.' Door een tegenvaller is de IT-beheerder in Hoeilaart weggevallen. 'Een grote leegte, want niemand is nog operationeel bezig. Maar dit gaf ons de kans om het strategische luik in de vacature te verwerken,' zegt Bram Wouters die niet zo in bijscholen gelooft, omdat mensen die kennis over automatisering na twee maanden kwijt zijn als ze niet meteen wordt toegepast in een project, liefst nog op ver-

schillende opeenvolgende projecten. 'Je kunt enkel iets bereiken met een gemotiveerde persoon die de verantwoordelijkheid opneemt. Het zit hem niet zozeer in het hard proberen bij te sturen, maar vooral in het kweken van een gezonde, natuurlijke interesse.'

Experimenteeruimte

In Zemst stelt Joke Bruggeman vast dat er niet genoeg tijd en ruimte is om trial-and-error in te bouwen bij projecten. Joke Bruggeman: 'Bij een gemeente duurt alles heel lang. Daarom is het moeilijk om de kennis op peil te houden of aan kennisuitwisseling

te doen. Ruimte om te innoveren zit niet in onze werking. Alles moet efficiënt gebeuren en dus is bijvoorbeeld een denktank die elke vrijdagmiddag brainstormt over mogelijke oplossingen voor de problemen die zullen rijzen, niet mogelijk, want daar heb je niet zo gauw output van.' Bram Wouters merkt ook in Hoeilaart een hoge drempel om nog meer te digitaliseren: 'Wat betreft digitalisering ontvang je pas op lange termijn een return-on-investment. Binnen de administratie is de verkoopbaarheid van dergelijke projecten beperkt. Ik denk niet dat één bestuur tegen de inzet van digitale

Bram Wouters:

'We gebruiken al tools voor notulen en een platform voor digitale handtekeningen. Tegenover 2017 onderteken ik nog hooguit een kwart van het aantal papieren, toen lagen hier dagelijks tientallen signataires op mijn bureau. Dat schetst onze transitie.'

instrumenten is. Tot je het prijskaartje voorlegt.’ - ‘Net als bij duurzaamheid is iedereen fan, tot ze zien wat het kost. Je hebt die-hards nodig die bereid zijn de kosten te maken,’ zegt Joke Bruggeman die er als kersvers algemeen directeur zeer fel mee bezig was en het

Joke Bruggeman:

‘Wat relevant is in de retail- of bankensector moeten we overnemen. Door te digitaliseren kunnen we flexibeler werken en de rest doen we in levenden lijve zo dicht mogelijk bij de burger.’

nu weer op de agenda wil zetten. Bram Wouters noemt zichzelf een die-hard: ‘Maar ik kan niet zelfstandig over dergelijke projecten beslissen. Een lokaal bestuur moet zoveel realiseren en uit dat scala kiezen wat de inwoners het meest nodig hebben. Omdat de return-on-investment traag en beperkt is, duurt het lang voor je van digitalisering effect ondervindt. Toch zou het voordelig kunnen zijn omdat het meer tijd geeft voor dienstverlening.’ - ‘Als we nu niets doen, hinken we hopeloos achterop,’ zegt Joke Bruggeman. ‘Maar als gemeenten van onze grootte moe-

ten we geen early adopters of voortrekkers zijn. Eerst even de kat uit de boom kijken, dan voorzichtig experimenteren, dat is de boodschap.’ Zij denkt niet dat burgers vragende partij zijn. Acht jaar geleden deed ze een onderzoek aan de balie. ‘De meeste mensen

wilden toen niet per se dat het digitaal zou worden. Ik wou toen met die enquête de noodzaak van digitalisering bewijzen, maar helaas. Al is er goed nieuws, want tijdens recente gesprekken met inwoners en stakeholders dook die vraag wel op.’

Het corona-effect

De medewerkers van het lokale bestuur van Zemst thuis laten werken was eerst geen optie. Joke Bruggeman: ‘Het gemeentehuis moest een open huis zijn. Toch geloof ik sterk dat je je als expert beter en efficiënter organi-

seert als je pakweg drie tot vier uur consultatie houdt en daarna ongestoord kunt doorwerken. Door corona werkt bijna iedereen honderd procent thuis, waardoor de stap nu niet meer zo onbereikbaar is. Het scepticisme is ondertussen verdwenen, de aversie afgenomen. Dit momentum wil ik niet laten voorbijgaan, ik wil niet terug naar het oude normaal. Mensen zijn gewoontedieren, door de pandemie is de houding fel veranderd. Misschien moeten we ze soms nudgen richting digitalisering. Het zou mooi zijn mochten we zo vergaand kunnen digitaliseren dat je minder mobiele mensen makkelijker ter plaatse kunt bedienen. In de verdere toekomst moeten we dus misschien afstappen van één groot gebouw, en van achter ons bureau komen om deze mensen te bezoeken en wederzijds begrip te creëren.’

Vóór de coronapandemie was in Hoeilaart het digitale loket voor de dienst burgerzaken al goed bekend. ‘Bij andere diensten en hun gebruikers leeft dat veel minder,’ zegt Bram Wouters. ‘Bij de dienst omgeving is er weinig vraag naar digitale dossierbesprekingen. Dit is een kip-of-ei-verhaal, misschien kan het digitaal aanbieden van een dienst de vraag ook wel vergroten. Mensen verwachten het niet van ons als lokaal bestuur, dat is ons imagoprobleem. Tegelijk blijft het een evenwichtsoefening, want je blijft een overheidsdienst die toegankelijk en bereikbaar moet zijn en blijven, ook fysiek.’

Weg met het gemeentehuis

De Nederlandse gemeente Molenlanden heeft nu al een hele tijd geen gemeentehuis, of toch minder gemeentehuis. Joke Bruggeman weet ook dat politiezones experimenteren met afstandsloketten voor aangifte of vragen. ‘Dienstverlening op afstand kan het gemeentehuis vervangen. Nu al leveren we digitaal producten en attesten. Evenementen moet je online kunnen aanvragen, waardoor de aanvraag terecht komt bij de juiste mensen bij politie, brandweer en de dienst vrije tijd

Als gemeenten het gros van de administratie digitaal afhandelen, worden loketten overbodig.

DANIEL GEERMEYS

Samenwerking loont

De digitale transformatie behoort tot de belangrijkste uitdagingen voor het lokale bestuur. In haar verkiezingsmemorandum reikte de VVSG de hand naar de centrale overheden om samen werk te maken van een grondige digitale stroomversnelling. Digitalisering is immers het thema bij uitstek waar samenwerking en schaalvergroting lonen. De grote uitdagingen op vlak van digitalisering, e-government en datahuishouding vergen een slagkrachtige en gezamenlijke aanpak, over de grenzen van de bestuursniveaus heen. We zijn tevreden met de ambitie in het Vlaams relanceplan om de lokale besturen te ondersteunen in hun digitalisering en smartcityprojecten. We pleiten voor een goede coördinatie en afstemming tussen de verschillende betrokken entiteiten en programma's om de versnippering van subsidie en ondersteuning te vermijden. Steden en gemeenten, groot én klein, hebben dikwijls dezelfde uitdagingen. Ook de oplossingen zijn identiek. Ondersteuning om samen tot die oplossingen te komen, is meer dan welkom. Als lokale besturen de krachten bundelen, wint iedereen erbij.

TOMAS COPPENS

die hun advies geven zonder dat alles via de mail moet gebeuren. We willen een platform waarop je als inwoner de status van een melding kunt volgen: in behandeling of afgewerkt. Een chatbot zou ook handig zijn, dan kunnen mensen rapper communiceren. Wat relevant is in de retail- of bankensector moeten we overnemen. Door te digitaliseren kunnen we flexibeler werken en de rest doen we in levenden lijve zo dicht mogelijk bij de burger. Daarnaast zullen we vroeg of laat tot een opschaling van de gemeente komen, door fusies, regio's, zones of doorgedreven samenwerkingsverbanden, waardoor we ook minder kantoorruimte nodig hebben.'

Volgens Bram Wouters is de tijdsgeest er nu om er werk van te maken. 'Bijna iedereen heeft tegenwoordig een smartphone. Mensen kopen online, bankieren online, houden online contact met vrienden, familie en hun werk, waarom dan geen online overheidsdienstverlening? Het argument dat mensen er niet klaar voor zijn, lijkt me achterhaald.' Hij zucht even. 'Ook al veronderstel je dat mensen ervoor openstaan, toch zit het nog niet in hun verwachtingspatroon. Mensen komen nog veel ongepland op bezoek. Onze diensten openen om kwart over acht, de kinderen moeten om kwart voor negen op de school aan de overkant

van de straat zijn en dat moment is een piekperiode aan onze balie.'

Toch deelt Bram Wouters de droom van Joke Bruggeman: 'Een gemeentehuis zonder gebouw is een droom en hopelijk geen utopie, dat is waar we naartoe moeten, volwaardige dienstverlening zonder dat mensen zich hoeven te verplaatsen. Wij werken hieraan met de verdere ontwikkeling van ons e-loket – daar zitten nu al wat standaardzaken in, waardoor mensen met enkele kliks rechtsgeldige documenten hebben – en daar blijven we innovaties aan toevoegen. We ontwikkelen ook de gemeenteapp verder en proberen daar functionaliteiten aan toe te voegen. We willen een verbinding tussen de app en het e-loket zodat alles mobiel beschikbaar is.'

Liever eenheidsworst

Joke Bruggeman kijkt over het muurtje, ook naar de steden, en ziet er interessante zaken gebeuren. 'Maar het verschil is te groot om dat te vertalen naar een kleinere gemeente. De Vlaamse overheid zou voor de Vlaamse gemeenten dingen in gang moeten zetten. Veel processen zijn in alle lokale besturen gelijk en dat zou toch via één overkoepelend orgaan beschikbaar gemaakt moeten worden, via middelen van het Gemeentefonds bijvoorbeeld. Of je nu in Zemst of in Gent een leef-

loon nodig hebt, dat zou overal even vlot moeten gebeuren en met dezelfde richtlijnen.'

Dit ziet Bram Wouters zeker zitten. 'In plaats van nu versnipperd aan digitalisering te werken kan een eenduidiger werkwijze beter zijn. We geven apart veel geld uit aan goede projecten, maar misschien hadden we dat beter samengelegd voor een oplossing die in alle besturen vlot gebruikt kan worden.' Hij vergelijkt het met een grote winkelketen waarvan de filialen via een centraal systeem werken. 'De winkels hebben zelf speelruimte en kunnen kiezen of ze updates of gevorderde applicaties doorvoeren of niet. Geef mij maar dat soort eenheidsworst. Ik zie niet in waarom burgerzaken elders anders moet zijn. Andere openingsuren, andere afspraken wel, maar de digitale ondersteuning hoeft niet te verschillen. Dat zou ook nuttig zijn voor de personeelsmobiliteit tussen besturen. Dat kan de dynamiek verbeteren en nuttig zijn voor alle lokale besturen.' ■

TOMAS COPPENS EN MARLIES VAN BOUWEL ZIJN REDACTEUR EN HOOFDREDACTEUR VAN LOKAAL

De VVSG-opleiding *Sterk leiderschap voor een digitale transformatie* is een samenwerking met het Agentschap Innoveren en Ondernemen, Diverscity en Antwerp Management School.

Artificiële intelligentie wint aan belang

Nieuwe digitale technologieën die gebruik maken van artificiële intelligentie, worden steeds belangrijker, ook voor lokale besturen. De proefprojecten en experimenten missen voorlopig richting, de kennis en digitale maturiteit bij gemeenten moet nog groeien. Toch zullen lokale besturen een motor zijn achter de AI-innovatie.

De digitale transformatie van de samenleving is volop bezig. De COVID-19-crisis heeft die in een stroomversnelling gebracht, ook bij lokale besturen. Dankzij digitale tools blijft de gebruikelijke dienstverlening lopen, er is nieuwe digitale dienstverlening bijgekomen in functie van de crisis, medewerkers zijn overgeschakeld op telewerken, gemeenteraden vergaderen digitaal. Nieuwe technologieën bieden ook kansen om iets tegen complexe maatschappelijke problemen, zoals COVID, te ondernemen. De kern van heel wat nieuwe ontwikkelingen is artificiële intelligentie (AI). Ook voor de dienstverlening van lokale besturen en een beter leven voor hun inwoners zal AI belangrijker worden. Maar het is niet omdat iets technologisch kan, dat het ook moet. De toetssteen voor lokale besturen is de maatschappelijke meerwaarde van technologie. Bovendien heeft de (lokale) overheid een belangrijke taak om het wettelijke en ethische kader voor deze nieuwe toepassingen te bepalen. Rob Heyman is coördinator van het Kenniscentrum Data en Maatschappij, dat in het kader van het AI-actieplan van de Vlaamse overheid de ethische, maatschappelijke en juridische aspecten van data en AI moet verhelderen voor kmo's en beleidsmakers. Tony Belpaeme is professor aan de UGent, gespecialiseerd in AI en robotica. Zij schetsen een stand van zaken en geven inzicht in de mogelijkheden en drempels van AI bij lokale besturen.

Grote vooruitgang

De term artificiële intelligentie dateert van 1956. Veertig jaar later versloeg

Deep Blue schaakkampioen Kasparov. Intussen is in elk bordspel de computer beter dan de mens. Tony Belpaeme: 'We hadden wel computers die voor ons zeer moeilijke zaken makkelijk en snel konden oplossen. Maar voor ons eenvoudige dingen, zoals begrijpen wat er gezegd wordt, konden ze niet. Daar zit pas sinds een jaar of tien grote vooruitgang in, dankzij neurale netwerken en machine learning. Vertaalprogramma's bijvoorbeeld zijn veel beter geworden. Nummerplaatherkenning werkt haast feilloos, waardoor we via trajectcontrole op snelwegen zware ongevallen en verkeersdoden voorkomen. Maar menselijke intelligentie is dat natuurlijk niet. Die systemen zijn maar goed in één iets. De software van een vertaalprogramma is totaal nutteloos voor het besturen van een auto.' Drie elementen liggen aan de basis van de grote vooruitgang van AI. We genereren allen samen een enorme hoeveelheid data die we met alles en iedereen delen en die noodzakelijk zijn om machines te 'trainen'. Tegelijkertijd leveren grafische processoren, gekend van de gamewereld, de nodige rekenkracht voor neurale netwerken. Ten slotte hebben ook nieuwe theoretische inzichten bijgedragen aan de sprong voorwaarts.

Heldere probleemdefinitie

AI kun je inzetten voor verschillende handelingen of processen. Om zaken te classificeren: welk verkeersbord is dit of hebben we die auto al gezien? Om dingen te voorspellen: op basis van vele jaren aan gegevens kan een programma bijvoorbeeld zeggen wanneer welke vuilnisbak op het openbare

domein leeggemaakt moet worden. Om te plannen: een programma tekent de route van A naar B uit op basis van historische en realtime informatie, en stuurt bij indien nodig. Er zijn programma's zoals chatbots, die in de vragen die mensen intikken woorden en patronen herkennen en antwoorden formuleren. Ook lokale besturen zitten niet stil. Sommige gemeenten hebben al een chatbot die de digitale dienstverlening versterkt, andere hebben plannen in die richting. Elders lopen projecten met mobiele camera's en automatische beeldherkenning om sluikestorten of defecten op het openbaar domein te detecteren. Robotisering in de zorg is in opkomst. Er zijn projecten voor automatische rechte-toekenning. Enzovoort. Sommige projecten lopen goed, andere kennen minder succes. Rob Heyman: 'Dat AI beter wordt en aan belang wint, wil niet zeggen dat het altijd en overal dé oplossing is voor een probleem. Lokale besturen mogen zich niet laten verblinden door het nieuwe of door de marketing van AI-spelers, en hals-overkop in een prestigeproject stappen. De eerste vraag moet zoals steeds zijn: welk probleem willen we oplossen, welke vraag beantwoorden? Als je het probleem niet duidelijk definieert, zal de technologie het vertalen in een probleem dat met technologie op te lossen is en dan krijg je een oplossing die niet optimaal aan de vraag tegemoetkomt. Het komt er dus op aan om vanuit een duidelijke probleemdefinitie naar mogelijke oplossingen te kijken. Misschien is er helemaal geen dure en ingewikkelde AI-technologie nodig. Gemeenten moeten AI bekij-

ken als een bijkomend middel om een vraag te beantwoorden, het is geen doel.’

Transparantie

De vraag is natuurlijk of bij lokale besturen wel de nodige kennis aanwezig is om de pro's en contra's van een AI-oplossing goed af te wegen. ‘Het klopt dat veel gemeenten niet de mensen met de juiste profielen in huis hebben om te kunnen meepraten met de AI-bedrijven,’ zegt Rob Heyman. ‘Dat wil niet zeggen dat ze massaal datawetenschappers moeten aanwerven die over alle technische kennis beschikken. Ze moeten wel mensen hebben die weten wat AI is en hoe het werkt. Het helpt natuurlijk niet dat sommige AI-bedrijven allesbehalve transparant zijn over wat er gebeurt in de “zwarte doos” die de technologie is. Gemeenten zouden daar op zijn minst transparantie over moeten vragen.’ Bovendien zijn technologie en de algoritmes die gebruikt worden voor machine learning niet neutraal. Tony Belpaeme: ‘Een mens heeft het systeem ontworpen en die is per definitie niet neutraal. Of misschien moest het systeem snel klaar zijn of mocht het niet veel kosten en is het design daardoor niet al te goed. Ook in de data waarmee een algoritme getraind wordt, zitten impliciete “biases” of vertekeningen. Er zijn heel wat, vooral Amerikaanse en Britse, voorbeelden van AI-projecten waarin een algoritme verkeerde of vertekende beslissingen nam. Programma's zijn blind, het gebeurt dat ze uit data signalen puren die wij liever niet gebruiken om beslissingen op te baseren. AI moet dus transparant zijn: hoe komt het programma tot een besluit?’ Ook als een overheid AI inzet, moet ze daar

open over zijn. Rob Heyman verwijst naar Nederland dat een centraal register heeft van alle algoritmes en AI-toepassingen die publieke overheden gebruiken, waarin is opgenomen hoe ze werken. Hij pleit ervoor dat lokale besturen bij ons zo'n register aanmaken. Dat zou ook communicatie met de burgers over AI, de mogelijkheden en valkuilen vergemakkelijken.

Goede data

Een AI-oplossing vraagt data. Een gemeente die met een AI-toepassing wil werken, moet een inventaris maken van de data die ze heeft en van de bronnen om eventueel bijkomende data te verkrijgen. Data moeten ook van goede kwaliteit zijn. Veel datasets zijn onvolledig, bevatten fouten of dubbelzinnigheden, of zijn voorin genomen. Data moeten dus schoon gemaakt worden. Tony Belpaeme: ‘Gemeenten hebben een goudmijn aan data, maar net als in veel andere organisaties en bedrijven zijn goede datasets een probleem. Ze zijn verspreid over vele diensten, software is niet compatibel, ze raken verloren. De bewustwording dat data moeten voldoen aan bepaalde standaarden neemt gelukkig toe. Ook los van AI is het nodig data up-to-date te houden en rommel te verwijderen.’

Privacy

Beide specialisten zijn het erover eens dat het leren kennen en omgaan met de mogelijkheden van AI tijd zal vragen. Sterke samenwerking tussen gemeenten en met de Vlaamse overheid zal nodig zijn. Nu schieten voor Rob Heyman de initiatieven te veel alle richtingen uit, een plan van waar we samen naartoe willen, is er niet.

Hij pleit ook voor het omkeren van de mindset: ‘Bij elk AI-project lijken we wel te vertrekken vanuit een keurslijf, van wat juridisch niet mag. “Fantastisch, hiermee gaan we de wereld veranderen,” zeggen Amerikanen. “Mag dat wel en is dat niet gevaarlijk,” is vaak het vertrekpunt van Europeanen. We zouden meer een ethisch of maatschappelijk kompas moeten hanteren dan een streng wetgevend kader. Als we het vergroten van de voordelen van AI voor een zo groot mogelijke groep mensen als uitgangspunt nemen, kunnen we daarna de grenzen bepalen waarbinnen een oplossing zich moet bevinden. De Europese verordening op de gegevensbescherming GDPR bijvoorbeeld wordt vaak zo stringent gehanteerd dat projecten al bij voorbaat in de prullenbak belanden. Terwijl in de GDPR duidelijk het rechtmatig en algemeen belang is ingeschreven: als iets past in het publieke belang van de lokale overheid, moet ze geen toestemming vragen om persoonlijke gegevens te verwerken.’ Tony Belpaeme begrijpt de strenge reflex voor de bescherming van de privacy, maar denkt dat we over enkele jaren tot een nieuw evenwicht zullen komen. ‘De privacywetgeving staat soms toepassingen in de weg die ons vooruit kunnen helpen. Een eenvoudig voorbeeld: als we met camera's het traject van auto's door een stad kunnen volgen, dan kunnen we heel gerichte maatregelen nemen om sluiperij te bestrijden. Ik denk dat dit soort toepassingen in de toekomst wel zal kunnen. We moeten alert blijven voor Chinese toestanden, maar nu is de slinger te ver in de andere richting doorgeslagen.’ ■

BART VAN MOERKERKE IS REDACTEUR VAN LOKAAL

Artificiële intelligentie en lokale besturen

In het boek *Artificiële intelligentie en lokale besturen* schetsen de VVSG en het Kenniscentrum Data en Maatschappij in heldere taal wat AI is, analyseren ze AI-voorbeelden van lokale besturen en tekenen ze een stappenplan uit voor goede lokale AI-projecten.

www.politeia.be

De Vlaamse begroting door een lokale bril

Ook dit jaar dook *Lokaal* in de Vlaamse begroting, zoals ingediend op 21 oktober, met de vraag: welke middelen gaan er naar de lokale besturen? In de tientallen documenten die de begroting bevat, vonden we onderstaande bedragen terug waarbij we ons concentreerden op Binnenlands bestuur en Financiën en begroting.

Het belangrijkste krediet voor de lokale sector stijgt tot 3,8 miljard euro (+4,12%). Dit krediet behelst de basisfinanciering van de gemeenten en OCMW's, namelijk het Gemeentefonds en zijn aanvullende dotaties, de regularisatiepremies voor de vroegere contingentesco's, de financieringslijn voor open ruimte en de gedeeltelijke overname van de

responsabiliseringsbijdrage, maar ook de dotaties voor de provincie Oost-Vlaanderen en Vlaams-Brabant. De stijging met 151,2 miljoen euro is grotendeels het gevolg van de stijging van de dotatie aan het Gemeentefonds met 96 miljoen euro (+3,5%). Ook de aanvullende dotatie voor de centrumsteden bij het Gemeentefonds stijgt met 5,7 miljoen euro (+3,5%), de tus-

senkomst in de responsabiliseringsbijdragen stijgt met 15,7 miljoen euro tot 147,7 miljoen euro. Sinds 2020 komt Vlaanderen tussen in de helft van de verschuldigde responsabiliseringsbijdragen die onder andere de Vlaamse gemeenten en OCMW's betalen aan het Gesolidariseerd Pensioenfonds van de provinciale en lokale besturen. De ondersteuning van de gemeenten

Vlaanderen verwacht dat de ontvangsten uit de verkeersbelasting dit jaar zullen dalen in vergelijking met 2020, omdat het wagenpark in tegenstelling tot andere jaren in 2020 en 2021 waarschijnlijk niet zal groeien.

STEFANDEWEGERE

in functie van de open ruimte, eveneens een nieuwe Vlaamse financieringslijn sinds 2020, verdubbelt tot 63 miljoen euro.

Voorts zien we een stijging van het krediet voor de ondersteuning van

biliseren in 2021 (-0,13%). De ramingen houden rekening met de groei van het kadastraal inkomen met 0,4% ten opzichte van vorig jaar. Jaarlijks ontvangen de gemeenten van Vlaanderen een raming van de OOV-ontvangsten voor het volgende aanslagjaar. De ge-

tot andere jaren in 2020 en 2021 waarschijnlijk niet zal groeien. De vergroening van het wagenpark heeft een negatief effect (-1,5%) op de ontvangsten, wat niet gecompenseerd wordt door de indexering van de tarieven (+1%). Vlaanderen verwacht een daling van de ontvangsten met 2,15%.

Het belangrijkste krediet voor de lokale sector stijgt tot 3,8 miljard euro (+4,12%).

inspanningen voor duurzame en creatieve steden met 586.000 euro tot 26,4 miljoen euro (+2,27%). Op dit begrotingsartikel worden de subsidies voor het Kenniscentrum Vlaamse Steden (ingebed in de VVSG) gebudgetteerd, samen met projectsubsidies en de nominatieve subsidies voor Dilbeek, Halle, Vilvoorde, Ninove, Denderleeuw, Zottegem en Geraardsbergen. Daarnaast behoren ook de subsidies aan de Vlaamse Gemeenschapscommissie en de werkingskosten van het Vlaams stedenbeleid tot dit begrotingsartikel.

Het krediet voor het investeringsfonds lokale besturen wijzigt niet en blijft op 30,8 miljoen euro. In dit investeringsfonds zitten de vroegere middelen van het federale grotestedenbeleid, de budgetten voor stadsvernieuwing en de middelen voor het plattelandsfonds.

De opcentiemen op de onroerende voorheffing (OOV) zijn voor de meeste gemeenten de belangrijkste fiscale ontvangstenbron. Vlaanderen ziet de ontvangsten uit de basisheffing, waarop de gemeenten opcentiemen heffen, sta-

raamde ontvangsten voor aanslagjaar 2021 lagen voor de meeste gemeenten in lijn met die voor aanslagjaar 2020. Gezien de huidige onzekerheid over de impact van de COVID-19-pandemie op de OOV-ontvangsten (en op de aanvullende personenbelasting), lijkt een voorzichtige raming in ieder geval aangewezen.

Onder andere voor energiezuinige woningen kunnen belastingplichtigen een vermindering van de onroerende voorheffing krijgen. Aangezien er ook geen opcentiemen op de verminderde bedragen geheven worden, missen de gemeenten hierdoor inkomsten. Voor de derving van bepaalde inkomsten uit de OOV krijgen gemeenten een compensatie. Het krediet daarvoor wordt opgetrokken tot 16,8 miljoen euro (+2,59%).

Gemeenten krijgen één opdecim op de jaarlijkse verkeersbelasting, jaarlijks goed voor ongeveer 100 miljoen euro. Vlaanderen verwacht dat de ontvangsten uit de verkeersbelasting dit jaar zullen dalen in vergelijking 2020, omdat het wagenpark in tegenstelling

De financiële stromen van de Vlaamse overheid naar de lokale besturen beperken zich natuurlijk niet tot de bovenstaande beleidsdomeinen. Hier volgt een summier overzicht van belangrijke subsidies in de andere beleidsdomeinen. Het krediet voor de subsidiëring van de aanleg van gemeentelijke rioleringen en de bouw van kleinschalige waterzuiveringsinstallaties stijgt tot 126,9 miljoen euro (+3,94%). Vanuit Welzijn en Gezin komen enkele grotere kredieten die gedeeltelijk bestemd zijn voor de lokale besturen: voor thuis- en ouderenzorgbeleid (233 miljoen euro, +6,54%), voor de klassieke en alternatieve financiering vanuit het Vlaams Infrastructuurfonds voor Persoonsgebonden Aangelegenheden (in totaal 820,7 miljoen euro) en voor thuis- en gezinszorg (739,7 miljoen euro, +3,11%). Voor de aanleg van bedrijventerreinen wordt 19 miljoen euro gereserveerd (+17,26%). De subsidies in uitvoering van de Vlaamse intersectorale akkoorden stijgen tot 37,2 miljoen euro (+25,67%). Daarnaast staat Vlaanderen in voor de uitbetaling van de lonen en de werkingsmiddelen van het gemeentelijk onderwijs. Uit de begroting is niet af te leiden hoeveel deze juist bedragen. Hetzelfde geldt voor de subsidies voor schoolinfrastructuur. ■

BEN GILOT IS VVSG-STAFMEDEWERKER FINANCIËN

Lokaal financieel management

In dit digitaal losbladig boek bekijkt VVSG-directeur Bestuur Jan Leroy het lokale management door een financiële bril. Niet omdat financiën een doel op zich zijn, wel omdat ook lokale besturen permanent geconfronteerd worden met de beperktheid van de beschikbare financiële middelen. Een beter financieel management zal ertoe leiden dat een bestuur meer zal kunnen doen met de schaarse geldmiddelen waarover het beschikt.

www.politeia.be

Iedereen kan van gedachte veranderen, ook extreemrechtse jongeren

‘Kwetsbare jongeren zoeken zin in hun bestaan en een groep om bij te horen, daar maken extremistische groeperingen gebruik van,’ zegt de Zweedse ervaringsdeskundige en expert extreemrechts Robert Örell. Maar door aan zo’n jongere vriendelijk de hand te reiken op het moment dat hij of zij begint te twijfelen, kun je een nieuwe richting aan dat individuele leven geven. Voor de groeperingen moeten we als samenleving een antwoord proberen te bieden.

Ooit was Robert Örell een rechts-extremist die zich met volharding voorbereidde op een gewelddadige revolutie, maar zijn ogen gingen open toen hij soldaat werd en heel andere vrienden kreeg. Ondertussen heeft hij al twintig jaar het rechts-extremisme vaarwel gezegd. Hij werd directeur van een Zweedse exit-organisatie en is nu consultant voor de Europese Unie over de omgang met rechts-extremisme. Robert Örell weet als geen ander hoe kwetsbare jongeren die op zoek zijn naar zingeving en die ergens bij willen horen, zich aangesproken kunnen voelen tot rechts-extremisme. Zelf werd hij van school gestuurd en voelde hij zich nergens thuis. ‘Oudere adolescenten bouwen met zulke jongere adolescenten nauwe, zeer vertrouwenwekkende relaties op. Ze spe-

‘Mensen kunnen veranderen. Gewoon argumenteren werkt meestal niet. Een verandering gebeurt pas als er vertrouwen is, een relatie. Iedereen is gevoelig voor relaties.’

len voor gids en hebben hapklare, makkelijk verteerbare antwoorden op de moeilijke vragen waarmee je als adolescent worstelt. Aan die jongeren die niet weten waar ze naartoe willen, geven zij de richting aan, zij zeggen hoe je de wereld kunt begrijpen. Dat is het verschil met andere jongerenbewegingen of sportclubs, ze bieden wel een antwoord op de plaats die jongeren zoeken in de wereld. Mensen die uit zo'n extreemrechts milieu zijn gestapt, vinden de buitenwereld vol onzekerheid, in het rechts-extreme milieu is alles duidelijk, afgebakend, veilig. Ze voelen er zich door liefde omringd, iemand vergeleek het zelfs met een huwelijksreis, een ander sprak over een liefdesbombardeмент. Ze vinden er een eigen identiteit, zingeving.'

Online mobiliseren

In de jaren tachtig bestond extreemrechts vooral uit skinheads en neonazi's die veel dronken en straatgevechten hielden, maar nu zie je heel andere groepen die zich als extreemrechts uiteten. 'Extreemrechts heeft begrepen dat ze als skinheads geen grote groepen mensen overtuigen,' zegt Örell. 'De laatste tien jaar duikt overal in Europa de identitaire beweging op. Ze houden er andere strategieën, een andere ideologie op na dan de skinheads of neonazi's. Al stappen er onder dezelfde vlag verschillende groepen op, ze willen allemaal veel meer mensen aanspreken en mobiliseren om in de toekomst de samenleving omver te gooien. Ze zijn heel innovatief in het bereiken van de jongeren en mobiliseren nu vooral online.'

Volgens Örell vormen deze coronatijden de ideale conditie voor extreemrechts om te opereren. 'Er heerst veel onzekerheid, veel angst ook en veel mensen zijn sociaal geïsoleerd. Het rechts-extremisme kan bange jongeren

mobiliseren die op zoek zijn naar hun identiteit. Ze krijgen steun en voelen zich minder onzeker.' Hij herinnert zich hoe dat in de jaren tachtig en negentig met rechtse muziek gebeurde. 'Nu wordt het internet gedomineerd door podcasts, video's en memes, met zwarte humor vooral over de islam of de regering. Omwille van de vrijheid van meningsuiting kan de overheid er

'Er heerst door corona veel onzekerheid, veel angst ook en veel mensen zijn sociaal geïsoleerd. Het rechts-extremisme kan bange jongeren mobiliseren die op zoek zijn naar hun identiteit. Ze krijgen steun en voelen zich minder onzeker.'

niets tegen beginnen. Ze zijn al jaren de grenzen van die vrijheid van meningsuiting aan het aftasten en weten perfect hoe ze op die grens moeten balanceren. Humor is de ideale verpakking voor hun propaganda. Het is bovendien een heuse lifestyle geworden waarin je je 24 uur per dag en zeven dagen per week kunt onderdompelen, het engageert mensen in alle aspecten van hun leven.' Volgens Örell zijn de leden dikwijls zeer toegewijd en besteden ze individueel veel tijd aan het op deze manier verspreiden van de boodschap op het internet. 'Dat groeit zeer organisch. Zelfs als je het gevoel hebt eenzaam te zijn in deze tijden van corona, en zie je niemand, toch kun je door online te zijn een betekenis krijgen en verbinding maken.'

Twintig procent meisjes

Veel van deze memes fulmineren niet alleen tegen moslims of tegen de regering maar ook tegen vrouwen en hun rechten. 'Veel religieuze of criminele

extreme groeperingen streven mannelijke dominantie na. In hun boodschap is mannelijkheid, de strijder, de vader van de groep en het restaureren van de vroegere gezinsorde belangrijk,' zegt Robert Örell. 'Deze idealen zijn essentieel voor extreemrechts, maar willen ze hun doel bereiken, dan moeten ze ook vrouwen erbij betrekken en we zien ook dat het aandeel vrouwen stijgt.

Bedroeg het aandeel van vrouwen in 2000 hooguit vijf procent, dan zie je dat er nu twintig procent vrouwelijke activisten zijn. Met bewuste strategieën benaderen ze ook meer meisjes, via propaganda in posts en chatkanalen die bewust heel genderspecifiek zijn of het moederschap propagieren.'

Nieuwe samenleving door geweld

De bedreiging voor de samenleving uit zich in het geweld dat ze preken, de revolutie die er moet komen om de wereld te veranderen. Net zoals IS of andere extremistische bewegingen zijn ze daarvoor jongeren aan het mobiliseren. De meest gewelddadige extreemrechtse jongeren vinden nog steeds een inspiratiebron in 'Hunter', het boek dat William Pierce, de stichter van de National Alliance, publiceerde onder het pseudoniem Andrew MacDonald. Hij beschrijft in 1989 een Amerikaanse toekomst na de revolutie, maar ook hoe je het FBI-hoofdkwartier kunt bombarderen, wat Timothy McVeigh in Okla-

Robert Örell:

‘In de beweging bekijken mensen alles vanuit het idee van een conflict. Als je verandering wilt bewerkstelligen, moet je die conflictgedachte vermijden. Je moet nadenken over wie deze mensen individueel zijn, welke ervaringen ze hebben en in welke situatie ze zitten.’

homa in 1995 heeft gedaan. Robert Örell noemt het een trend dat rechts-extremistische gewelddadige acties van eenlingen komen. ‘Ze vormen geen onderdeel van een organisatie of een cel, maar ze nemen als individu de wapens op, denk ook maar aan Anders Breivik in 2011 in Noorwegen of de racistische aanslagen in Nieuw-Zeeland, Duitsland en de Verenigde Staten in 2019.’

Betere informatie

Zelf was Robert Örell als jonge adolescent zeer geïnteresseerd in de ideologie. ‘Pas toen ik beter geïnformeerd geraakte, zag ik de discrepantie tussen wat er werd gezegd en wat wij als extreemrechts groepje deden. Volgens de ideologie moesten we gezond leven, we moesten een rolmodel zijn, terwijl we ons elke vrijdagavond lazarus zopen en de straten onveilig maakten.’ Bovendien werd hij op dat moment ook gewoon volwassen. ‘Ik besepte dat ik zo niet wilde blijven voor de rest van mijn leven. Maar het belangrijkste was dat die onzekere tijd zonder inkomen voorbij was, toen ik soldaat werd. In het leger ontmoette ik nieuwe mensen, de nieuwe omgeving sloot beter aan bij mijn interesses, als sportieve gast kwam ik er beter aan mijn trekken. Dat was cruciaal om de stap te zetten en zelf te bedenken wat ik in mijn leven belangrijk vond en hoe ik met andere mensen wilde omgaan.’ Hij is ervan overtuigd dat weinig mensen op hun veertiende, negentiende of veertigste op dezelfde manier denken. ‘Je verandert door de ontmoetingen die je hebt, door wat je leest of wat je meemaakt. Mensen kunnen veranderen. Gewoon argumenteren werkt

meestal niet. Een verandering gebeurt pas als er vertrouwen is, een relatie. Iedereen is gevoelig voor relaties. Hoe komen we aan onze opinie? Door mensen die dicht bij ons staan, meer dan door wie ver van ons af staat.’

Onverwachte vriendelijkheid

Robert Örell verwijst hier naar het concept van *onverwachte vriendelijkheid*. ‘Er is het verschil tussen de politiek en de groepen aan de ene kant en de individuen aan de andere kant. In de beweging bekijken mensen alles vanuit het idee van een conflict, vanuit confrontatie. Als je verandering wilt bewerkstelligen, moet je die conflictgedachte vermijden. Je moet nadenken over wie deze mensen individueel zijn, welke ervaringen ze hebben en in welke situatie ze zitten. Je moet begrijpen waarom ze met extreemrechts zijn gaan meedoen, hoe zij daar aan hun trekken dachten te komen en hoe of wanneer ze inzagen dat dit niet meer het geval is. Mensen die extreemrechtse bewegingen verlaten, zeggen dat ze die verdeeldheid en dat conflictdenken op den duur beu zijn. Op dat moment worden hun behoeften er niet meer vervuld en staan ze open voor onverwachte vriendelijkheid, dat biedt perspectief, ze beginnen zich dan af te vragen waarom het gebeurt en hoe dit in verhouding staat tot hun eigen leven.’

Hij zwijgt even voor hij vertelt hoe de wereld verandert als je uit de extreemrechtse beweging stapt. ‘Er zijn veel aspecten aan verbonden. Je moet anders denken, zo was er iemand die Joden haatte, maar eigenlijk wist hij niet veel van Joden af, hij had nog

nooit een Jood ontmoet. Toen hij dat idee ontmanteld zag, was het hard om te beseffen dat het niet zijn eigen idee was geweest. Als je lang in zo’n groep hebt gezeten, is het een lastige stap om te beseffen dat je jezelf al die tijd voor de gek hebt gehouden.’

In die twintig jaar dat Robert Örell met dit werk bezig is, heeft hij veel mensen zien veranderen. ‘Ik geloof dat je als mens altijd opnieuw kunt beginnen, maar je moet mensen wel de tijd geven om van perspectief te veranderen. Er zijn mensen die zich in die rechts-extremistische omgeving opgebrand voelen, omdat ze er vooral veel energie verliezen. Nieuwe relaties buiten de beweging zijn zo belangrijk voor de kentering, een nieuwe liefde, een nieuwe baan. Op dat moment kun je een nieuw leven opbouwen. Deze elementen zijn zeer motiverend. Dan wordt de ideologie niet meer zo belangrijk en is het gemakkelijker de groep te verlaten, al blijven sommige mensen extreemrechts denken.’

Rol van lokale besturen

‘Complexe problemen vragen flexibele benaderingen,’ zegt Robert Örell op de vraag of lokale besturen goed geplaatst zijn om rechts-extremistische jongeren de hand te reiken. ‘In de EU zien we toch vooral ngo’s die optreden als exit-organisatie. Het moeilijkste is het creëren van geloofwaardigheid en voor mensen die lak hebben aan een overheid is een onafhankelijke organisatie daarvoor beter geplaatst. Maar lokale besturen kunnen met hun netwerk, hun mogelijkheden en hun samenwerkingsverbanden zeker veel betekenen. Ze kunnen de individuen die uit

de beweging stappen ondersteuning bieden, net zoals ze dat doen voor hun andere cliënten.' Volgens hem zijn medewerkers die goed met mensen kunnen werken, ook goed geplaatst om perspectief te bieden aan mensen die de rechts-extremistische beweging willen verlaten.

Verskillende strategieën tegelijk

De samenleving moet volgens Robert Örell het rechts-extremisme tegelijk individueel benaderen maar ook als fenomeen. 'Je moet op verschillende niveaus werken en tegelijk met verschillende strategieën. De individuele benadering is noodzakelijk om de individuele drijfveren te begrijpen,

maar ook het groepspectief mag je niet uit het oog verliezen. Dat moet de samenleving doen, onder meer met gemeenschapsvorming en communicatie, preventie en exit-strategieën.' Dit betekent dat de samenleving een aanbod moet hebben waardoor jongeren in de mainstreamsamenleving willen

blijven, maar ook dat de samenleving de jongeren moet leren omgaan met conflict, hen kritisch moet leren nadenken en hen veel meer mediageletterd moet maken. ■

MARLIES VAN BOUWEL IS HOOFDREDACTEUR VAN LOKAAL

14 en 21 januari webinarreeks

Van Joris Van Severen tot Online Odine, de opkomst en aanpak van off- en online rechts-extremisme

In het eerste webinar bekijken we de opkomst van off- en online rechts-extremisme, in het tweede webinar gaan we na hoe dit in het buitenland wordt aangepakt.

vvsg.be/opleidingen

voor een **accurate** en **efficiënte** bedeling

Uw ongeadresseerd drukwerk accuraat, betaalbaar én ecologisch vriendelijk bedeed? Met of zonder opmaak en drukken? Dat kan voortaan ook voor uw gemeente!

Persoonlijke service dragen wij hoog in het vaandel. Neem vrijblijvend contact met ons op, u merkt dadelijk het verschil.

Uw partner voor kwaliteitsvolle bedelingen!

Turnhoutsebaan 185 bus 1
B-2970 Schilde
0800 64 400
info@vlaamsepost.be
www.vlaamsepost.be

Bij digitalisering en platforms denken we aan globalisering en giganten als Uber of Airbnb, misschien aan Wikipedia. Maar volgens economiefilosoof **Rogier De Langhe** kan de netwerkrevolutie net zorgen voor een versterking van het lokale, als we de grote bron van onbenutte waarde van het lokale weefsel weten te activeren.

Rogier De Langhe is filosoof en econoom, en geïntrigeerd door de manier waarop het economisch denken de maatschappij vormgeeft. Als economiefilosoof is hij vooral bezig met de digitale revolutie en digitale platforms. Hij was gedurende vijftien jaar onderzoeker aan de UGent en is nu betrokken bij de opstart van de nieuwe opleiding Netwerkeconomie aan Howest, de Hogeschool West-Vlaanderen. Hij publiceert regelmatig opiniebijdragen in De Tijd.

‘De digitalisering verlaagt zeer drastisch de transactiekosten op communicatie. Iedereen kan met alles en iedereen communiceren, iedereen kan netwerken tussen mensen bouwen. De opkomst van die netwerken veroorzaakt chaos en is zeer disruptief. Zelfs betrouwbare informatie is niet meer te beschermen. Het antwoord op die chaos is de opkomst van platformorganisaties die de kracht van nieuwe netwerken sturen. **Een platform schept orde in de complexe wereld, het overkoepelt bestaande netwerken en voert een vorm van regulering in. Het klinkt paradoxaal, maar precies door de vrijheid van de netwerken in te perken en orde te scheppen in de chaos wordt er veel meer mogelijk.** Vergelijk het met het verkeersreglement. Dat beperkt onze vrijheid als weggebruiker, maar het zorgt er wel voor dat we met veel meer mensen relatief veilig de weg op kunnen.’

‘Economie werd tot nu toe gemaakt door producenten: een basisproduct wordt in de loop van de waardeketen telkens verrijkt, bij elke tussenstap wordt een marge genomen en uiteindelijk wordt het eindproduct naar de klant geduwd. **Door de digitalisering komen de mogelijkheden aan de vraagzijde te liggen, bij de gebruikers of de consumenten. De klant die normaal een passieve afnemer is, krijgt een productieve rol in de economie.** Hij kan mee een encyclopedie maken zoals Wikipedia of een netwerk van overnachtingsplaatsen zoals Airbnb. Heel veel grote bedrijven in de wereld maken gebruik van de kracht van de gebrui-

kers. Maar een platform hoeft niet groot te zijn, het kan ook heel klein zijn, het gaat van planetair tot lokaal, profit of non-profit.’

‘De grote spelers lopen natuurlijk in de kijker, maar ik ben ervan overtuigd dat **de netwerkrevolutie net kan zorgen voor een versterking van het lokale. We komen uit een periode van industrialisering en centralisering, de digitalisering kan daar een einde aan maken.** Het lokale weefsel is een grote bron van onbenutte waarde. Stel dat je een platform maakt van mensen uit je buurt. Terwijl je bij de bakker op je beurt wacht, zie je dat iemand uit je straat ook boterkoeken wil. Als de onderlinge afrekening ook digitaal gebeurt, eventueel met een kleine vergoeding, dan is de enige extra prijs eigenlijk de vijftig meter die je moet stappen om de boterkoeken af te geven. **Thuislevering van boterkoeken op zondagochtend, wat niet economisch is als je het door een professional of een bakker laat doen, wordt plots wel mogelijk dankzij een peer-to-peer-netwerk. En de lokale bakker krijgt er met de "thuisleveringsdienst" een troef bij die hem misschien de mogelijkheid biedt te concurreren met grote spelers.** Bovendien is de thuislevering een goede manier om de burens weer te leren kennen en kan er vertrekend van een economisch gegeven allerlei moois groeien dat bijdraagt aan het algemene welbevinden. Zo'n lokaal netwerk kan met de katalysator van de digitalisering even krachtig worden als een supermarkt, omdat een grote bron van waarde wordt ontsloten, namelijk de gebruiker. Een su-

A black and white photograph of a man in a suit standing next to a large tree. A wheelbarrow is in the foreground. The man is looking towards the camera with his hands in his pockets. The background shows a building with a window.

De platformeconomie kan het lokale versterken

permarkt of een grote Amerikaanse keten kan nooit iemand verleiden om gratis boterkoeken thuis te brengen. Spelers die ingebed zijn in lokale gemeenschappen, zoals lokale overheden en kleine zelfstandigen, kunnen dat wel.'

'Lokale besturen moeten zich bewust zijn van het feit dat er in de lokale netwerken een groot reservoir van economische en maatschappelijke waarde ligt die kan worden geactiveerd. Ze moeten nadenken over het creëren van een omgeving waarin de onbenutte capaciteit en de onbeantwoorde vraag kunnen worden samengebracht. Ze moeten ook nadenken in hoeverre ze hun eigen dienstverlening kunnen laten produceren door hun burgers. Of hoe ze dankzij het inschakelen van netwerken dienstverlening kunnen aanbieden die ze momenteel niet hebben wegens een tekort aan capaciteit. **Door het activeren van inwoners kunnen plots dingen mogelijk worden die onmogelijk leken.** Gebruikers kunnen zeer contextgevoelig en snel werken, terwijl overheidsstructuren net vrij statisch zijn, wat hun dynamiek beperkt. Buurtinformatienetwerken zijn een voorbeeld van een netwerkwerking om op een geregleerde manier meer veiligheid te creëren. Ook voedsel biedt veel potentieel. Iedereen heeft het nodig en de manier waarop de productie en de distributie georganiseerd worden heeft een grote weerslag op onze directe leefruimte. Community Supported Agriculture of CSA is een mooi voorbeeld van een niet-technologisch platform voor voedsel, dat per definitie zeer lokaal en

kleinschalig is. Gebruikers oogsten zelf hun groenten. Voor de gebruiker voelt het als een luxe, de boer besteedt dertig procent van zijn productietijd en kosten uit. In een klassiek landbouwmodel zal nooit iemand dertig procent van het werk van de boer doen, gratis.'

'Technologie is niet waardenvrij, verschillende culturen doen er verschillende dingen mee. De Chinezen gebruikten buskruit en kompassen voor feestjes, de Europeanen hebben er de wereld mee gekoloniseerd. Wat je doet met nieuwe technologie is zeer cultuurafhankelijk. Het is logisch dat de platformeconomie, die uit de VS komt, de exponent is van een geïndividualiseerde manier van denken. **Als we die nieuwe technologie in Europa beter leren begrijpen en ons eigen maken - op het vlak van platformdenken lopen we nog wat achter -, dan kunnen we er iets anders mee doen, aangepast aan de kracht in onze maatschappij. Die kracht is het sterke middenveld.** De platformgedachte kan een enorme opkikker zijn voor het middenveld. Je ziet spontaan een nieuw middenveld ontstaan, van de gele hesjes tot de klimaatjongeren. Als je de snelheid en wendbaarheid van dat nieuwe middenveld kunt combineren met de kracht en de gerichtheid van het klassieke middenveld, dan heb je iets waarmee je onze maatschappij op allerlei manieren kunt verrijken. Europa zou een voorloper kunnen zijn. Ik denk dat de Europese digitale revolutie nog moet komen.' ■

BART VAN MOERKERKE IS REDACTEUR VAN LOKAAL

STEFAN DENKICERE

De d'Havébrug tussen Ledeberg en de buurt van het Sint-Pietersstation is breed, de hellingen zijn traag, de bochten langzaam. Ze is voor de toekomst gebouwd.

Topinfrastructuur voor fietsers

Met haar circulatieplan heeft de stad Gent ruimte gemaakt voor fietsers en voetgangers. Voor schepen Filip Watteeuw komt het er nu op aan die sprong vooruit te bevestigen en te versterken door goede infrastructuur aan te leggen. Bruggen en onderdoorgangen voor de actieve weggebruikers maken daar onlosmakelijk deel van uit. De voorbije jaren zijn er in Gent al veel gerealiseerd en er staan er nog verschillende op de planning.

Het Lemiengrepad maakt de verbinding tussen Sint-Amandsberg en het stadscentrum, onder de sporen door.

De klassieke manier om fietsen en stappen te bevorderen, is het aanleggen van goede infrastructuur. Maar dat kost veel tijd en daarom besliste het Gentse bestuur tijdens de vorige legislatuur voor een kortere weg: een circulatieplan binnen de stadsring. Filip Watteeuw: 'Utrecht, Groningen, Kopenhagen, die hebben fietsinfrastructuur die doet duizelen. Het zou ons minstens twintig, dertig jaar kosten om dat niveau te halen. Daarom hebben we met het circulatieplan ruimte gemaakt voor fietsers en voetgangers zonder infrastructuur aan te leggen. Maar als we die omslag willen versterken, moeten we nu wel de best mogelijke infrastructuur aanleggen. Die is essentieel voor de veiligheid en de snelheid waarmee fietsers en voetgangers zich kunnen verplaatsen. Met superieure infrastructuur tonen we hun ook dat ze voor ons zeer belangrijke weggebruikers zijn die niet meer naar de rand van de weg geduwd worden. Dat gevoel is zeer belangrijk.'

Gent heeft al lang een fietsroutenetwerk, maar dat botst hier en daar op barrières: een waterloop, een spoorlijn, een zeer druk en gevaarlijk verkeersknooppunt, de stadsring. Op die plekken is een brug of een onderdoorgang nodig. 'Het gaat niet alleen over verbindingen naar het centrum, we maken ook netwerken tussen de deelgemeenten onderling en tussen plekken waar de mensen wonen en attractiepolen in de rand, zoals onze groenzones. We hebben een raster van hoogwaardige verbindingen nodig.'

Schepen Watteeuw selecteerde vijf realisaties die hem na aan het hart liggen. De recentste is de Louisa d'Havébrug over de Schelde die Gentbrugge en Ledeborg verbindt met de buurt van het Sint-Pietersstation. 'De nieuwe brug is breed, de hellingen zijn traag, de bochten langzaam. Ze is voor de toekomst gebouwd. We merken dat het snel gaat. Infrastructuur die we tien, vijftien jaar geleden hebben gebouwd en die toen vooruitstrevend was, voldoet nu niet meer. De fietsbrug aan het Keizerpark, de eerste keer dat we zwaar investeerden in fietsinfrastructuur, is nu veel te smal voor het grote

De fietsbrug aan het Keizerpark was de eerste keer dat Gent zwaar investeerde in fietsinfrastructuur. Tien jaar later is ze veel te smal voor het grote aantal fietsers.

De onderdoorgang aan de Rozemarijnbrug was vijf jaar geleden de eerste fietsinfrastructuur die schepen Watteeuw zonder te blozen kon tonen aan gasten uit Nederland of Denemarken.

De twee Parkbosbruggen liggen in elkaars verlengde en steken de Ringvaart en de E40 over. Ze verbinden de stad met het stadsbos met het Parkbos.

aantal fietsers dat er gebruik van maakt. We weten nu dat we bij nieuwe bouwwerken rekening moeten houden met een grote toename van het fietsverkeer in de toekomst.' Een tweede project waar de schepen fier op is, is de onderdoorgang aan de Rozemarijnbrug, langs de Coupure Links die de belangrijkste fietsas van Gent is. 'Dit was vijf jaar geleden de eerste fietsinfrastructuur in de stad die ik zonder te blozen kon tonen aan gasten uit Nederland of Denemarken.'

Op drie zet Filip Watteeuw de twee Parkbosbruggen die in elkaars verlengde de Ringvaart en de E40 oversteken. 'Ze verbinden de stad met het Parkbos, het stadsbos dat zich uitstrekt over Zwijnaarde, Sint-Denijs-Westrem, De Pinte en Sint-Martens-Latem. Ze zijn ook een essentiële schakel van de fietssnelweg tussen Deinze en Gent.' De Parkbosbruggen waren een technisch huzarenstukje en dat is de onderdoorgang aan het Dampoortstation evenzeer. 'Het Lemiengrepad maakt onder de sporen door en vlakbij de gevaarlijke Dampoortrotonde een brede, comfortabele verbinding tussen Sint-Amandsberg en het Gentse stadscentrum. Bovendien heeft de onderdoorgang de twee wijken aan weerszijden van het spoor veel dichterbij elkaar gebracht.' Tot slot kiest Filip Watteeuw voor een kleine brug over een zijtak van de Watersportbaan. 'Dankzij de Kanobrug moeten fietsers en voetgangers niet langer een omweg maken.' Het brugje ligt vlakbij de kano-club en heeft ook de vorm van een kano, vandaar zijn naam. ■

Dankzij de Kanobrug over een zijtak van de Watersportbaan moeten fietsers en voetgangers niet langer een omweg maken.

BART VAN MOERKERKE IS REDACTEUR VAN LOKAAL

'We willen geen armoede meer in Beringen, we willen de armoede echt uit de wereld bannen. Die beleidsprioriteit zit als bevoegdheid dan ook bij de burgemeester.'

Duurzaamheid moet het steentje in je schoen zijn

Voor de Beringse burgemeester **Thomas Vints** maakten de vele kandidaturen voor de duurzame helden in Beringen opnieuw duidelijk dat een stad of gemeente de Agenda 2030 alleen maar samen met de bevolking kan realiseren. 'Als stad moeten we de trekker zijn en de mensen mogelijkheden bieden om de duurzameontwikkelingsdoelstellingen te realiseren. We kunnen dat niet alleen.' Beringen staat dan ook voor veel uitdagingen.

‘Werken met de duurzame helden maakte de doelstellingen veel tastbaarder. Ze kregen een gezicht, we hebben de helden dan ook gefotografeerd en hun gezichten op posters opgehangen op de plakpalen en de stadsgebouwen.’

Beringen ligt open. In het centrum wordt overall aan de weg gewerkt, de Markt wordt heraangelegd. Drie grote onderwijsinstellingen zijn de voorbije jaren uit hun schoolgebouwen in het stadscentrum naar de rand getrokken waar ze de ruimte vonden op een nieuwe campus, gerealiseerd met middelen van Scholen voor Morgen. Een van de drie is de Sinte-Lutgartschool waarvan de klassen over een paar jaar worden afgebroken. In afwachting van de sloop is Lutgart een creatieve broedplaats geworden waar het deze zomer zonder corona nog veel meer gebruikt zou hebben met toffe zomerbars en hippe restaurants in de oude klassen. De dienst cultuur huurt en verhuurt er lokalen aan verenigingen maar ook aan een kunstenaarscollectief. Deze legislatuur moet het Beringse stadsbestuur een langetermijnvisie voor deze site ontwikkelen. Hier fotografeert *Lokaal*-fotograaf Stefan Dewickere de burgemeester vóór de posters van de duurzame helden die aan de pop-upbibliotheek hangen. Daarna rijden we naar de oude mijnbouwschool waar het stadhuis sinds de mijnsluiting een stek vond. Nu is het gebouw niet meer aangepast aan wat vandaag nodig is, bovendien wil Beringen door het samengaan van stad en OCMW de diensten

STEFAN DEWICKERE

op een plaats centraliseren en dat lukt niet in dit gebouw. Het oude college aan de Markt waar Thomas Vints zelf nog niet zo lang geleden school liep, wordt in oktober 2021 het nieuwe duurzame en energiezuinige stadhuis, aangepast aan het nieuwe klant- en dienstverleningsconcept. Bovendien kan het stadhuis in het hart van de stad het handelscentrum meer dynamiek geven. En dan zullen ook nog de bruggen over het Albertkanaal worden verhoogd. Beringen is een van de snelst groeiende steden van het land met een zeer jonge en diverse bevolking.

Een op de zeven kinderen hier groeit op in een kansarm gezin. Over de vraag welke van de zeventien duurzameontwikkelingsdoelstellingen voor Beringen het belangrijkste is, hoeft burgemeester Thomas Vints dan ook niet lang na te denken. ‘Als bestuur willen we geen armoede meer in Beringen, we willen de armoede echt uit de wereld bannen, die beleidsprioriteit zit als bevoegdheid dan ook bij de burgemeester. Al moet je er in alle beleidsdomeinen aan werken, armoede is geen zaak van de dienst welzijn of samenleven alleen, maar ook van de dienst gebouwen of wonen. In het begin van de legislatuur hebben we daarom met het college afgesproken de armoedetoets in te voeren, zodat we zelf het goede voorbeeld geven. De eerste stappen in de ontwikkeling van de armoedetoets werden al gezet.’

In 2020 nam Beringen voor het eerst deel aan de Week van de Duurzame Gemeente. Waarom?

‘Als schepen van Welzijn, Zorg en Samenleven heb ik in 2017 en 2018 al een aantal keren vanuit de dienst Samenleven geprobeerd om met de zeventien doelstellingen aan de slag gaan. Ze zijn op een heel hoog niveau bepaald, niet zo concreet en je moet ze dus vertalen voor de bevolking en de adviesraden. In het beleid zelf hebben we sinds de verkiezingen al vanaf de ontwerpfasen de zeventien ontwikkelingsdoelstellingen aan onze beleidskeuzes gekoppeld. In de omgevings-

analyse van oktober 2018 voor het huidige meerjarenplan werden ze als onderlegger gebruikt voor onze acht beleidsdoelstellingen volgens mens, planeet, welvaart, vrede en partnerschap, al klinkt dat in het Engels beter met de vijf p's: people, planet, prosperity, peace en partnership. In principe kunnen de prioritaire acties gefilterd worden volgens deze bril maar ons softwarepakket laat het niet toe. Daarnaast hebben we nu in 2020 een nulmeting gedaan. Jammer genoeg scoren we laag op SDG 4, 5, 10 en 16, vooral door vroegtijdig schoolverlaten, onveiligheidsgevoel, intrafamiliaal geweld en houding tegenover andere culturen. Toch doet Beringen het niet over de hele lijn slecht, integendeel, voor meer dan de helft van de duurzameontwikkelingsdoelstellingen scoren we beter dan het Vlaamse gemiddelde. Daarnaast hebben we ook het burgemeestersconvenant ondertekend met het voltallige schepencollege.'

Hoe zijn jullie aan de campagne van de duurzame helden begonnen?

'Ik vond dat als we aan de campagne meededen, we een goede vertaalslag moesten maken. In 2018 hebben we een expert uitgenodigd om de duurzameontwikkelingsdoelstellingen toe te lichten aan de verenigingen. Deze uitleg bleef behoorlijk academisch, waardoor er weinig aan de slag werd gegaan met de doelstellingen. Met die duurzame helden voelden we meteen aan dat we het wel concreet konden maken. We wilden het niet alleen over het verminderen van de afvalberg hebben of over andere milieuthema's maar ook over lokale producten en dat was veel dankbaarder om mee aan de slag te gaan tussen de twee coronagolven door. Het was ook een goed initiatief om de verenigingen erbij te betrekken. Met een open oproep hebben we hen als eerste gevraagd of ze duurzame helden kenden. We hebben het toen bewust vaag en ruim gehouden zodat ze veel mensen zouden voordragen. Denk maar aan de stadsimker, die werkt duurzaam en heel lokaal.'

'Zo werd iemand voorgedragen van Open Hart, dat is een organisatie die kleding en huisraad verzamelt voor mensen die het moeilijk hebben. Of iemand van de Sint-Vincentiusvereniging die zich tot de armen richt. Dat we voor elke duurzameontwikkelingsdoelstelling helden vonden die heel concrete dingen doen, maakte de boodschap veel laagdrempeliger voor de Beringenaren.'

De duurzame helden maakten de doelstellingen in Beringen als het ware tastbaar?

'Juist. Zo kregen die duurzameontwikkelingsdoelstellingen een gezicht. We hebben de helden dan ook gefotografeerd en hun gezichten op posters opgehangen op de plakpalen en de stadsgebouwen. Zelf kregen de helden ook een poster mee om op te hangen, als een duidelijke uiting van waardering omdat ze zich inzetten voor hun omgeving.'

'Het is een van de uitdagingen waarvoor je als lokaal be-

stuur gesteld ziet: de overheid kan het niet alleen, het moet een gezamenlijk verhaal worden. Dat geldt ook voor het burgemeestersconvenant. We staan achter de ambitie om veertig procent minder uit te stoten. Dat is alleen haalbaar als we het samen met de inwoners doen, wij kunnen als stadsbestuur alleen maar een voortrekkersrol opnemen en het goede voorbeeld geven.'

Is dat de manier waarop lokale besturen de Agenda 2030 kunnen realiseren?

'Als lokaal bestuur heb je die voortrekkersrol op te nemen, maar het is geen verhaal van het lokale bestuur alleen. We moeten dat vertalen naar de inwoners. Daarom is die campagne een goed instrument. *Walk the talk*, geef zelf het signaal en hoop dat je iedereen meekrijgt. Het lokale bestuur staat het dichtst bij de mensen. Zie maar hoe krachtig de lokale besturen tijdens de coronacrisis zijn opgetreden. Zo moeten wij er ook voor zorgen dat de duurzameontwikkelingsdoelstellingen geen holle begrippen blijven, we moeten duidelijk maken dat ze met alle beleidsdomeinen te maken hebben. Dat is de rol van het lokale bestuur.'

Wat gebeurt er nu met de helden, vormen ze een soort netwerk?

'Dat is de bedoeling maar ook hier heeft corona roet in het eten gegooid. In elk geval hebben we de mensen aan het woord gelaten en ook gezegd dat ze nog andere helden mochten voordragen. Zo kan er de volgende jaren een netwerk groeien. Ik zie dit als de start, we gaan hier nog verder mee aan de slag.'

'Bovendien ging het verder dan we zelf tevoren hadden bedacht. Zo zagen we de korte keten voor onze ogen ontstaan, toen een restauranthouder begin dit jaar er voor het eerst voor koos om in zijn gerechten Beringse producten zoals kaas en aardappelen van de boeren hier te gebruiken. "Fier op hier", dat noem ik pas lokaal ambassadeurschap! Toeristisch kun je daar mooi mee uitpakken. Dat hebben we dan ook gedaan in ons B-magazine, we hebben er een nummer aan opgehangen. Zo maak je dat concreet en bied je kapstokken aan. Die filosofie hebben we aldoor doorgetrokken zonder te theoretisch te worden.'

'Dan zie je het netwerk groeien. Er kwamen veel meer reacties dan verwacht. Het was een dankbaar instrument om te zorgen voor con-

nectie tussen de bewoners. Ze overstegen hun kokers en er was veel wisselwerking, mensen zagen dat ze banden hadden met anderen. Zo had de ouderenvereniging van het Blauwe Huis moeite om tijdens de lockdown de doelgroep te bereiken, terwijl er een dame was die voor iedereen kaartjes maakte en in de bus ging steken. Zo gauw ze met elkaar in contact kwamen, ontstond er een wisselwerking.'

'Het lokale bestuur fungeert dan als facilitator, je scheidt een kader waarin dingen mogelijk worden. Idealiter ontstaan er dan nog nieuwe dingen en groeit het verder. Wat eruit groeit en vloeit hoeft je als lokaal bestuur niet bij het handje te nemen. Je bent de motor om dingen in gang te trekken of te duwen.'

'Er zaten mensen van allerlei slag en achtergrond bij, leerkrachten met een migratieachtergrond, jong en oud, ook de zorgsector was vertegenwoordigd. Dit heeft het tastbaar gemaakt voor de mensen. Duurzaamheid gaat zoveel verder dan hernieuwbare energie. We leerden zelf ook veel nieuwe dingen. Zo zagen we een restaurant vluchtelingen inschakelen en voor hun overschotten TooGoodToGo gebruiken tegen voedselverspilling. Het leuke is dat we door het concreet te maken veel nieuwe concrete suggesties kregen. Er zit echt muziek in om er verder mee aan de slag te gaan.'

Wat zou de burgemeester realiseren als hij niet naar het budget hoefde te kijken?

'Het hoeft niet eens zo veel geld te kosten. Een loket of een duurzaamheidsadviseur in het leven roepen die een aanbod ontwikkelt voor individuen, bedrijven en verenigingen, zodat

'We zagen de korte keten voor onze ogen ontstaan, toen een restauranthouder begin dit jaar er voor het eerst voor koos om in zijn gerechten Beringse producten zoals kaas en aardappelen van de boeren hier te gebruiken.'

processen verduurzamen, zou al een sterk idee zijn. En daar koppel je dan een subsidie aan. Het zit in elk beleidsdomein, je zou er je hele organisatie van moeten kunnen doordrenken. Ook de armoedetoets zou in een ideale wereld niet nodig zijn, in een ideale wereld heeft iedereen die reflex. Dat zou ook zo moeten zijn met duurzaamheid, duurzaamheid moet een steentje in je schoen zijn, waardoor je er altijd aan denkt.'

'Het hoeven niet eens gekke dingen te zijn. Als lokaal bestuur is het de uitdaging om te zien wie wat doet, dat is je functie ook. Bij de opmaak van het bestuursakkoord voor onze 47.000 inwoners hebben we ingezet op veel facetten, maar we krijgen niet de middelen van bijvoorbeeld centrumsteden of regionale steden. Bovendien stopt de wereld niet aan de gemeentegrens en liggen vele uitdagingen op het internationale niveau, dat geldt ook voor de zeventien ontwikkelingsdoelstellingen.'

'Net zoals de andere overheden spelen we als lokaal bestuur een rol, net als de inwoners, daar moeten wij hen van bewust maken. En dat doe je niet alleen door hele grote projecten maar wel vaak door de kleine initiatieven die iets kunnen bijdragen. Vele kleintjes maken een groot.' ■

MARLIES VAN BOUWEL IS HOOFDREDACTEUR VAN LOKAAL

De verhalen van de duurzame Beringenaren lees je op www.beringen.be/duurzame-helden

Advies met beide voeten op de grond

Rasschaert Advocaten
is partner van

10 JAAR | RASSCHAERT
VERRAST!

Het onafhankelijk advocaten- en advieskantoor Rasschaert Advocaten werkt, met meer dan 20 jaar relevante ervaring aan boord, uitsluitend voor de publieke sector en de non-profit, over heel Vlaanderen en Brussel.

Wij rekenen tot onze cliënten: steden en gemeenten, intergemeentelijke verenigingen en gemeentelijke agentschappen, provincies en provinciale agentschappen, OCMW's, huisvestingsmaatschappijen, politiezones en hulpverleningszones, kerkfabrieken en kerkbesturen, vzw's, zorgverenigingen en ziekenhuizen, scholengroepen, federale en Vlaamse overheidsinstanties etc.

Wij staan onze cliënten bij in **betwistingen en onderhandelingen**, en vertegenwoordigen ze bij geschillen voor de burgerlijke en de administratieve rechtbanken.

Rasschaert Advocaten is door zijn ervaring ook uitgegroeid tot een **strategische en juridische adviseur**

van de publieke sector. Wij fungeren als aanspreekpunt voor onze cliënten voor al hun vragen en problemen over vastgoed, personeel, organisatie, projectontwikkeling, etc.

Wij zorgen voor een adequate opvolging en de inzet van **juiste expertise**, vaak in een **multidisciplinaire context**.

Wij dragen evenveel zorg voor de inhoudelijke oplossing als voor de **communicatie** ervan.

Bezoek ons op onze nieuwe website:
www.rasschaertadvocaten.be

Wij verwelkomen graag nieuwe collega's die ons kunnen bijstaan.

Scan de QR-code, en bekijk welke vacature op jouw lijf staat geschreven.

 | **RASSCHAERT**
ADVOCATEN

Juridisch advies en vertegenwoordiging openbare besturen en non-profit.

www.rasschaertadvocaten.be

Herbruikbaar is duurzamer en even veilig als wegwerp

Ter bescherming tegen COVID-19 grijpt iedereen weer massaal naar wegwerpproducten vanuit de redenering dat je maar beter het zekere voor het onzekere neemt. Maar volgens de deskundigen is dit niet nodig, zelfs niet als we opnieuw naar evenementen kunnen gaan waar we kunnen drinken en eten.

‘We zien dat burgers en organisaties nu het zekere voor het onzekere nemen, en vanuit die gedachtegang terugrijpen naar wegwerppartikelen en -verpakkingen. De vraag is natuurlijk: is dat noodzakelijk? Producten die eenmalig worden gebruikt, zoals drank- en etensverpakkingen, blijven uiteraard een negatieve invloed hebben op het milieu,’ zegt Lore Claes, die het beleid voor evenementen opvolgt bij de OVAM.

In samenwerking met het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen en op basis van wetenschappelijke bronnen van Sciensano, onderzocht de OVAM de overdracht van het virus op herbruikbare materialen. ‘De overleving van het virus hangt niet af van het feit of een materiaal eenmalig of herbruikbaar is. Het zijn eerder de omgevingsfactoren, virusconcentraties, basishygiëne en types van materialen die bepalen of het virus overleeft of niet.’ Bij de organisatie van een evenement of in onze dagelijkse werking is corona volgens Lore Claes dus geen excuus om nu op eens weer voor wegwerpmaterialen te kiezen in plaats van voor herbruikbare bekers en ander cateringmateriaal. We kunnen ons immers ook op een duurzame manier tegen besmetting beschermen. Voor het wassen van herbruikbaar cateringmateriaal blijven ook sinds corona dezelfde verplicht-

tingen voor basishygiëne van kracht. Het gebruik van heet water en detergent om de bekers te wassen is een van de belangrijkste regels. ‘Het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen presenteert heet water en detergent zelfs als de meest effectieve manier om oppervlakken en cateringmaterialen virusvrij te maken.’ Volgens Lore Claes is dit zelfs beter dan wanneer je een ontsmettingsmiddel verkeerd gebruikt.

Maar hoe zit het in de praktijk met het afwassen van herbruikbaar cateringmateriaal, welke opties zijn er? Er bestaat een ruim aanbod aan dienstverleners die een all-in service aanbieden

ook machinaal of handmatig afwassen. ‘Bij handmatig afwassen is het wel belangrijk voldoende detergent en zo heet mogelijk water te gebruiken,’ zegt Lore Claes.

Wegwerpbekers niet eenvoudiger

Corona heeft geen impact op het gebruik van herbruikbaar cateringmateriaal, en dat is goed nieuws voor de lokale besturen. Preventie en hergebruik zijn belangrijker dan ooit om de

De overleving van het virus hangt niet af van het feit of een materiaal eenmalig of herbruikbaar is. Het zijn de omgevingsfactoren, virusconcentraties, basishygiëne en types van materialen die bepalen of het virus overleeft of niet.

voor het ophalen, wassen en leveren van cateringmateriaal. Qua veiligheid heeft industrieel afwassen de voorkeur boven manueel afwassen vanwege de strikte hygiënenormen die zo’n dienstverlener moet toepassen. Daarnaast kunnen organisatoren de bekers zelf

overgang naar een circulaire economie te versnellen. Maar er zijn nog altijd organisatoren die liever wegwerpcateringmateriaal gebruiken. En dat terwijl werken met wegwerpbekers toch niet zo eenvoudig is als organisatoren dikwijls denken. Want alleen bekers

Herbeleef het webinar

Op 12 november 2020 organiseerden de VVSG en de OVAM een webinar over het gebruik van herbruikbaar cateringmateriaal in tijden van corona. De opkomst was groot, veel lokale besturen willen zich graag degelijk voorbereiden op het veilig en duurzaam organiseren van evenementen.

Herbeleef het volledige webinar op de website van de OVAM of vvsg.be, zoek op 'Milieu en veiligheid hand in hand tijdens evenementen'.

De leidraad voor organisator en handhaver staat op ovam.be/aan-de-slag-met-de-wetgeving-cateringmateriaal.

OVAM

van polypropyleen (PP-bekers) kunnen momenteel mee met de blauwe zak en kunnen worden gerecycleerd tot andere producten. Andere soorten bekens zoals PET-bekers en PLA, sorteert Fost Plus nog niet uit, erger nog, zij veroorzaken problemen bij de andere afvalfracties. 'We zien ook almaar meer bekens uit PLA, zogenoemde bio-afbreekbare of -composteerbare bekens. Ze lijken heel goed op de andere plastic bekens, maar zijn niet verwerkbaar of composteerbaar via de reguliere kanalen en verstoren de recyclage van de andere plastics. In de nieuwe blauwe zak zijn deze bekens een zeer storende fractie waarvoor we geen oplossing hebben,' zegt Charline Martin, projectleider bij Fost Plus. Het is dus belangrijk dat de organisator eerst de inzamel- en verwerkingsmogelijkheden nagaat bij de gemeente of afvalintercommunale.

Naast de serieuze voorbereiding en organisatie die het kost om de wegwerp-bekens op een evenement apart te doen sorteren, moet de organisator ook nog eens bewijzen dat 90% van de bekens

werd ingezameld en gerecycleerd. De OVAM heeft een leidraad voor organisatoren en handhavers uitgewerkt. 'Elk evenement is anders. Niet alleen voor een evenement is maatwerk vereist, maar ook voor de handhaving. De gemeente kan in principe zelf bepalen hoe ze de handhaving uitvoert. Maar minimaal zouden we graag hebben dat de gemeente verwijst naar onze link telkens als een evenement wordt aangevraagd,' zegt Lore Mariën die samen met Lore Claes bij de OVAM het afvalbeleid opvolgt voor alles wat met evenementen te maken heeft.

De markt doet mee

'Duurzaamheid opnemen in het aankoopbeleid kan een grote impact creëren. Het is een instrument om de markt naar meer duurzame productie te duwen,' zegt Mieke Pieters van The Global Picture. Die organisatie stelt vast dat er een enorme opmars is van het aanbod herbruikbare bekens op de markt en de meeste daarvan worden in Europa geproduceerd. Dan heb je ook nog de opkomst van de zogenaam-

de *slimme bekens*, die een RFID-tag hebben waardoor op een evenement gemonitord kan worden hoeveel bekens er in omloop zijn en welke drank in welke beker zit. 'In vergelijking met herbruikbare bekens is het aanbod van herbruikbaar eetgerei nog maar mager. Er is nog veel werk aan de winkel,' zegt Mieke Pieters.

Het is niet altijd nodig om alle cateringbenodigdheden aan te kopen, ook het verhuren van bekens zit in de lift. Lokale besturen nemen vaak het voortouw en hebben een uitleendienst van herbruikbare bekens. Maar ook de private markt speelt enorm in op de nieuwe wetgeving, het aanbod groeit en wordt goedkoper. Daarnaast zien we dat lokale besturen voor het wassen van de bekens samenwerken met sociale-economiebedrijven. 'Verschillende maatwerkbedrijven spelen nu al een grote rol bij het creëren van lokale waardeketens,' zegt Mieke Pieters. ■

LOES WEEMAELS IS VVSG-PROJECTMEDEWERKER
VERPAKKINGSAFVAL

Energieproject Papillon, meer dan mensen uit armoede helpen

Via het Papillon-project kunnen maatschappelijk kwetsbare gezinnen in de Westhoek al twee jaar energiezuinige huishoudtoestellen huren, van droogkasten over diepvriezers en wasmachines tot koelkasten en vaatwassers. De ondertitel van het project – ‘Tien jaar zonder zorgen’ – spreekt boekdelen: in de huurprijs van de toestellen zitten ook levering, plaatsing, service, onderhoud en eventuele herstellingen. In de volgende jaren wordt het project over heel Vlaanderen uitgerold, want het levert bijzondere maatschappelijke voordelen op.

Papillon drukt de energiekosten van maatschappelijk kwetsbare gezinnen door energievretende toestellen te vervangen door energiezuinige. Moderne huizen hebben energiezuinige ventilatiesystemen maar in woningen van slechte kwaliteit waar kwetsbare mensen wonen die met weinig moeten rondkomen, is het compleet anders. Deze mensen kunnen zich geen energiezuinige huishoudtoestellen veroorloven, ze schaffen zich goedkopere en/of tweedehandsversies aan, die opnieuw doorwegen op hun energiefactuur. Een vicieuze cirkel. Om die te doorbreken ontwikkelden Stefan Goemaere en zijn collega's van Samenlevingsopbouw West-Vlaanderen een baanbrekend project: Papillon. ‘Vocht producerende activiteiten zoals schoonmaken, koken of de was drogen veroorzaken vaak vocht- en schimmelproblemen in slecht verluchte ruimtes,’ zegt Stefan Goemaere. ‘Als je thuis geen terras of tuin hebt en je was dus

noodgedwongen binnen droogt, dan zorgt dat voor slechte binnenlucht. Een droogkast biedt dan een oplossing, maar daar betaal je een aardig bedrag voor, zeker voor een energiezuinige. Papillon werkt dat euvel weg.’ Het project is daarenboven een schoolvoorbeeld van circulaire economie: na tien jaar gaan de toestellen terug naar de leverancier voor hergebruik, recycling of om als reserveonderdelen voor andere machines te dienen. Na twee jaar testen in de Westhoek werd het project in 2020 geëvalueerd en goed bevonden. ‘Een wetenschappelijke impactstudie volgt nog, maar zowel Samenlevingsopbouw als Bosch willen dit project verderzetten en uitbreiden,’ zegt Stefan Goemaere. ‘In 2021 zullen we in elke Vlaamse provincie actief zijn. Bosch levert 550 nieuwe toestellen en vijftig herstelde toestellen die voor een kortere tijd worden verhuurd. We voeren nu gesprekken met steden als Antwerpen en Hasselt, met de gemeenten Pelt, maar ook met de OCMW-ver-

eniging Baal-Dessel-Mol-Retie en de Oost-Vlaamse intercommunales Solva en Interwaas. De vzw Klimaatpunt zal samenwerken met een sociaal verhuurkantoor en krijgt hiervoor subsidie van de provincie Vlaams-Brabant. Beerse, dat meedeed aan het pilotproject en al tien toestellen ter beschikking heeft, blijft meedoen.’

Overbezetting: ramp voor binnenklimaat

Stefan Goemaere kwam dikwijls in vochtige huizen waar de was binnen hangt te drogen, zonder dat er verlucht wordt. ‘Dikwijls hebben de bewoners de reflex niet om het raam open te zetten, of ze wonen aan een drukke straat en laten ramen dicht om geen vervuilende stoffen binnen te halen.’ Extra verluchten blijkt moeilijk: ‘Doordat de woning op zich al vochtig is, merken bewoners niet dat ze nog vochtiger wordt door bijvoorbeeld die was te drogen. Ze staan er niet bij stil. Het is voor hen niet altijd duidelijk dat vochtproblemen in een

Stefan Goemaere:

‘Een droogkast zal natuurlijk de overbezetting niet wegnemen, maar ze kan wel helpen om vocht- en schimmelproblemen die ontstaan door die overbezetting te vermijden. Zeker als de combinatie gemaakt wordt met een vocht- en temperatuurmeter, zoals de woonmeter.’

Ook na de levering van nieuwe energiezuinige apparaten maakt een woonmeter duidelijk wanneer je in oudere huizen moet verluchten.

slechte woning nog kunnen verergeren door hun eigen handelingen.' Bovendien wonen deze kwetsbare gezinnen noodgedwongen met veel personen in kleine ruimtes waardoor overbezetting ontstaat. 'Als zij hun was binnen drogen, zal dat sneller tot vochtproblemen leiden, zeker als de woning bovendien kwalitatief slecht is,' zegt Stefan Goemaere. 'Een droogkast zal natuurlijk de overbezetting niet wegnemen, maar ze kan wel helpen om vocht- en schimmelproblemen die ontstaan door die overbezetting te vermijden. Zeker als de combinatie gemaakt wordt met een vocht- en temperatuurmeter, zoals de woonmeter. Zo zien mensen zwart op wit hoe warm en vochtig hun huis is. Dat kan positieve gevolgen hebben voor de energiefactuur én voor het binnenklimaat: minder vocht en schimmel in huis.' En dat is goed voor de gezondheid. Zeker voor grote gezinnen die wonen op kleine oppervlaktes is het nog belangrijker dat ze weten wanneer ze het raam extra moeten openzetten om te verluchten. Doordat ze met velen op een kleine oppervlakte wonen, lijdt de ruimte meer onder de vocht producerende activiteiten zoals douchen, schoonmaken, koken, ademen. 'Luchtvochtigheid zie je niet met het blote oog, en dan is zo'n toestel wel handig. Als bewoners de was drogen in de woonkamer, schiet die luchtvochtigheid meteen omhoog. Dan moeten ze de reflex hebben om te verluchten en het raam openzetten.'

Zonder begeleiding werkt het niet

Om de energieproblemen bij kwetsbare gezinnen structureel op te lossen is begeleiding nodig. Dat weet Stefan Goemaere uit ondervinding. 'Ik vind het belangrijk dat iemand die het gezin begeleidt, effectief in de woning komt om dingen vast te stellen. Zo kan die persoon, eventueel omkaderd door een energiesnoeier, samen met het gezin uitzoeken waarom de energiefactuur zo hoog is, want het kan natuurlijk aan de woning zelf liggen. Als je in de winter ergens binnenkomt en het is er bar koud, dan weet je dat dat huis meer nodig heeft dan energiezuinige toestellen.' Ook voor het gebruik van de woonmeter is begeleiding noodzakelijk, je moet mensen tonen hoe de woonmeter werkt, anders is het niet meer dan een thermometer. Daarom is Stefan Goemaere blij dat de provincie Limburg bij de uitbreiding van het project samen zal werken met het energiesnoeibedrijf Stebo. 'Dat sluit helemaal aan bij onze doelstelling om niet alleen meer levenscomfort te bieden aan mensen in armoede maar ook om hun totale energie- en woonsituatie te bekijken. Zo kom je met een oplossing binnen om gemakkelijker ook de rest te evalueren en te verbeteren.'

Juridische afspraken in de maak

Stefan Goemaere is nu druk bezig om de contracten juridisch in orde te krijgen. 'Wij sluiten een raamcontract met Bosch en vervolgens gaan wij een soci-

ale-franchisecontract aan met een gemeente of OCMW. Maar omdat ik hier geen voorbeelden van heb gevonden, gaat de juridische dienst van de stad Antwerpen nu na wat het beste werkt, als we volgend jaar met die 550 nieuwe toestellen van start gaan.'

Volgens Bosch zit er duidelijk muziek in dit verhaal, in 2022 wil het bedrijf al twee- tot vierduizend toestellen ter beschikking stellen. 'Het is voor hen een veilige manier om met de circulaire economie te experimenteren,' zegt Stefan Goemaere. 'Wij veranderen niet alleen iets bij onze cliënten, maar ook bij hen in het bedrijf. Zo waren ze niet gewend om horizontaal te werken, wat nu moest gebeuren. Ze breiden ook hun samenwerking met een sociale-economiebedrijf in Grâce-Hollogne verder uit. Ze leren werken met de verhuur van apparaten en komen in contact met een nieuwe doelgroep, namelijk mensen in armoede.' Stefan Goemaere weet zeker dat Bosch dit niet uit liefdadigheid doet. 'Dat wilde ik ook nooit, Bosch maakt in dit systeem geen winst maar ook geen verlies. Bovendien kunnen ze volop experimenteren met het verhuursysteem en met het recycleren van onderdelen uit oude apparaten.' ■

MARLIES VAN BOUWEL IS HOOFDREDACTEUR VAN LOKAAL

Gemeenten en OCMW's die met Papillon van start willen gaan kunnen stefan.goemaere@samenlevingsopbouw.be contacteren, T 051-24 29 18, 0474-91 96 65

Ik heb niets meer

OCMW-maatschappelijk werkers komen in contact met heel verschillende maar altijd boeiende mensen die een hachelijk parcours achter de rug hebben of in een penibele situatie zitten. Elke keer weer neemt de maatschappelijk werker een moeilijke beslissing. Via concrete verhalen brengt de VVSG die cruciale beslissingen in beeld.

Door de verhalen van maatschappelijk werkers op te tekenen brengt de VVSG hulde aan het sociale werk binnen de OCMW's. Tegelijk wil de VVSG met deze verhalen de sociaal werkers uitdagen en inspireren, en aan het beleid tonen dat begeleidingsruimte absoluut noodzakelijk is om tegemoet te komen aan wat cliënten nodig hebben. Het idee om verhalen uit de OCMW's op te tekenen kwam voort uit het onderzoek van het Centrum voor Sociaal Beleid (UA) in negentig Vlaamse OCMW's. Onderzoeker Marjolijn De Wilde legde negen hypothetische cliëntsituaties voor aan zeshonderd sociaal werkers. Bij haar onderzoek stelde ze onder andere vast dat sociaal werkers in de OCMW's zich te weinig bewust zijn van hun handlingsruimte. Samen met Marjolijn De Wilde geeft de VVSG deze verhalen nu een plek op het kennisnetwerk van de VVSG. ■

GRIET BRIELS IS VVSG-STAFMEDEWERKER SOCIAAL BELEID

STEFAN DEWICKERE

Als de veel te jonge Sarah met haar partner een te duur huis koopt, levert dat als ze zes jaar later uit elkaar gaan, veel te weinig geld op om de lening aan de bank af te lossen. De schulden stapelen zich op. Sarahs ex sluit een collectieve schuldenregeling af en hoopt snel schuldenvrij te zijn. Maar daarmee is zijn deel van de schuld aan de bank niet afbetaald. Dus klopt de bank bij Sarah aan die als alleenstaande moeder van vier kinderen het openstaande saldo moet betalen.

Op het OCMW ziet sociaal werker Mireille voor Sarah geen andere uitweg dan de collectieve schuldenregeling. In eerste instantie gaat Sarah akkoord, tot haar vader haar eraan herinnert hoe slecht hij met zo'n collectieve schuldenregeling gevaren is. Sarah besluit om niet naar de afspraak met Mireille op het OCMW te gaan om te tekenen. Meer nog, ze verbreekt alle contact.

Sarah werkt hard, het ene tijdelijke contract volgt op het andere, dikwijls neemt ze ploegenwerk aan, vooral 's nachts. Sarah is uitgeput, haar kinderen ziet ze amper. Maar ze doet door, ze wil haar kinderen alles geven wat ze nodig hebben, en tegelijk die schulden afbetalen, die drive houdt haar overeind. Maar dan wordt ze werkloos, ze vindt geen nieuw interim-werk. Gelukkig heeft ze recht op een werkloosheidsuitkering, maar de administratie bij het lokale vakbondskantoor loopt strop, de uitbetaling laat op zich wachten. Noodgedwongen wandelt Sarah een half jaar na de afspraak waar ze niet is komen opdagen, opnieuw het kantoor van Mireille binnen. Ze komt amper uit haar woorden. Zodra de aanvraag voor een leefloon als voorschot op de werkloosheidsuitkering getekend is, haast ze zich naar buiten. Maar Mireille houdt haar tegen: 'Kom je het weekend door, Sarah? De beslissing over dat voorschot wordt pas eind volgende week genomen. Heb je genoeg tot dan?' Sarah staat aan de grond genageld. Ze schudt van nee. 'Ik heb niets meer.' Mireille schakelt een versnelling hoger, onderschept nog net de voorzitter van het bijzonder comité sociale dienst die zijn jas al aan heeft. Hij gaat meteen akkoord om al honderd euro van het leefloon als dringende steun vooruit te betalen.

De VVSG wil ook jouw verhaal

Maatschappelijk werkers maken straffe verhalen mee. Deel ze, zo beseffen je collega's dat ze nog meer kunnen betekenen dan ze zelf op het eerste moment denken én zo komt de samenleving meer te weten over de problemen die je tegenkomt in je dagelijks werk.

Mail naar Griet.Briels@vvsg.be. meer verhalen op www.vvsg.be/kennisitem/vvsg/ocmw-verhalen

Door meer zelfvertrouwen eindelijk aan de slag

Door het coronavirus staat het leven van veel jongeren stil. Voor hen hakt de crisis er zwaar in. Zij misten de afgelopen maanden kostbare tijd op school, verloren hun job en vinden nu nog moeilijker werk dan vroeger. Zeker voor de meest kwetsbare jongeren, die tevoren al door de mazen van het net vielen, is de situatie nu haast onhoudbaar. Toch bestaan er initiatieven zoals YouthStart die hen naar een zinvol leven kunnen begeleiden.

Noortje Desmet: 'Als hulpverlener of consulent kun je met YouthStart een diepere band met de jongeren creëren en heb je een bijkomende insteek om met hen aan de slag te gaan. Dat is misschien wel de grootste troef van de training, voor iedere maatschappelijk werker.'

om met hen aan de slag te gaan. Dat is misschien wel de grootste troef van de training, voor iedere maatschappelijk werker.'

YouthStart werkt samen met de sociale partners om jongeren op te sporen die zich hebben geïsoleerd van de maatschappij. Samen kunnen ze deze kwetsbare mensen de nodige ondersteuning bieden om de connectie met de maatschappij te herstellen. De YouthStart-training haalt bij hen een vaak nog ongekend potentieel naar boven waarmee hulpverleners verder aan de slag kunnen gaan. Het doel is om elke jongere toe te leiden naar een zinvolle activiteit als vrijwilliger, als betaalde werknemer of binnen een tijdelijk activerend traject. YouthStart bestaat al meer dan twintig jaar en geeft jaarlijks training aan zo'n achthonderd jongeren over heel België. ■

PHILIP KNAEPS IS PROJECTCOÖRDINATOR YOUTHSTART

www.youthstart.be en philip.knaeps@youthstart.be

Voor sommige jongeren betekent een YouthStart-training een nieuw begin, zo zag Noortje Desmet, jongerenbegeleidster binnen team Werk & Activering en team OCMW in Kortrijk: 'We begeleiden moeilijk bereikbare jongeren, die vaak afhaken op school, naar werk. Zo kwam ik in 2018 voor het eerst in contact met YouthStart, een vzw die training geeft aan deze jongeren. Tijdens de training leren de jongeren zichzelf beter kennen en krijgen ze zelfvertrouwen, zodat ze weer durven dromen.' Hiervoor werkt Noortje Desmet in tandem met de VDAB. 'We stelden een heel gemengde groep samen voor de training. Deze tien jongeren waren gelijk, ze werden allemaal op dezelfde manier behandeld en ze kregen dezelfde kansen en uitdagingen. Niemand moest onderdoen voor iemand anders. Dat was voor velen van hen een verademing.'

Klaar voor de toekomst

De YouthStart-training is een training van acht dagen voor laaggeschoolde jongeren tussen zestien en dertig jaar die niet werken en niet (voltijds) naar school gaan. Tijdens de training maken tien tot vijftien jongeren onder begeleiding van twee gekwalificeerde en dynamische trainers een plan voor hun toekomst, of ze nu een leuke baan willen vinden, opnieuw willen gaan

studeren of zelfstandige willen worden.

Dankzij deze training vond ook Hamdi (24) na lange tijd zoeken eindelijk werk. 'Als afgestudeerde met een diploma A2 lassen-constructie heb ik een jaar naar werk gezocht, maar vond nergens iets. Dat was heel moeilijk. Ik informeerde elke week naar de interims en ging op gesprek bij bedrijven, maar ik kreeg altijd negatieve antwoorden. Ik was het zoeken compleet beu en ben er uiteindelijk gewoon mee gestopt.' Daarom klopte Hamdi aan bij het OCMW in Temse, waar ze de YouthStart-training aan hem voorstelden, zodat hij zichzelf beter zou leren kennen en beter voorbereid zou zijn op zijn sollicitatiegesprekken. 'Na de training moest ik ergens op gesprek voor een job. Ik gebruikte de woorden die ik via YouthStart had geleerd, en ik ben direct aangenomen. Dat was heel straf. Maar ook logisch, want ik durfde meer, ik had meer zelfvertrouwen,' zegt Hamdi.

Nieuwe insteek voor begeleiding

Noortje Desmet ziet dat een groot deel van de jongeren na de training weer gaat studeren of met een nieuwe baan begint. 'Maar ook de begeleiding loopt na de training veel beter. Als hulpverlener of consulent kun je op die manier een diepere band met die jongeren creëren en heb je een bijkomende insteek

Taalstimulering als hefboom

AALST – Omdat een kwart van de lagereschoolkinderen in Aalst opgroeit in een gezin waar Nederlands niet de thuistaal is, probeert Aalst via flankerend onderwijsbeleid op alle manieren het Nederlands te stimuleren bij de 20.000 kinderen en jongeren die er school lopen, met ook aandacht voor de specifieke professionalisering van de leerkrachten op dat vlak.

Sinds 2006 begeleidt de stedelijke taalcoach alle scholen, van om het even welk net, zowel bij het onthaal van een anderstalige leerling als bij het uitstippelen van trajecten voor taalbeleid op schoolniveau. De taalcoach Lieve Van Den Eeckhout luistert goed naar de vraag van de school en houdt bij het antwoord rekening met de samenstelling van het team en de visie van de school. Zo stelde directeur Pascale Pieters van SBS Moorsel vast dat het niveau van begrijpend lezen niet voldeed. ‘We zien dat kinderen niet meer zo veel en zo graag lezen als vroeger, daarvoor zochten we begeleiding.’ Het resultaat bestond uit drie pedagogische studiedagen over begrijpend lezen en een volledige herwerking van de methode. ‘We werken nu veel meer doelgericht en bieden de kinderen teksten aan die beter aansluiten bij hun leefwereld en het leesplezier bevorderen,’ zegt Pascale Pieters.

Bijbenen in alfaklassen

De taalcoach richt zich vooral tot de basisscholen, maar ook de oudere anderstalige leerlingen blijven niet in de kou staan. Zo ondersteunen de alfaklassen leerlingen van wie het Nederlands onvoldoende is om de lessen te kunnen volgen. Op regelmatige basis neemt de alfaklasleerkracht de leerling apart om intensief te werken aan taal-instructie, taalstimulering en functi-

onele taalvaardigheid. Voor Karlien Van Impe, coördinator vervolgschoolcoaches OKAN, is de alfaleerkracht hierdoor een belangrijke schakel in het integratieproces van de anderstalige leerling in het secundair onderwijs in Aalst. ‘Hij of zij speelt in op de concrete taalproblemen van de leerling,

kansen op de arbeidsmarkt, anderen moeten vooral basiskennis verwerven om zelfredzamer te worden.

Zomervakantie in je taalbubbel

Omdat veel kinderen tijdens de zomervakantie weinig Nederlands horen en spreken en door de taalbarrière

Karlien Van Impe:

‘De kracht die uitgaat van de gemotiveerde en enthousiaste ploeg alfaleerkrachten, werkt aanstekelijk voor de hele school.’

fungeert als coach, deelt de verworven expertise met de reguliere leerkrachten en werkt zo actief mee aan het vergroten van de slaagkansen van de anderstalige leerling. De kracht die uitgaat van deze gemotiveerde en enthousiaste ploeg alfaleerkrachten, werkt aanstekelijk voor de hele school en heeft zeker al zijn vruchten afgeworpen.’

Buitengewoon Taalst

Via het project Taalst krijgen ook leerlingen in het buitengewoon secundair onderwijs extra ondersteuning. Logopedisten geven hier heel functioneel taalonderwijs. Zij ondersteunen hierbij ook de reguliere leerkrachten met praktische tools voor gebruik in de gewone lessen. De doelstellingen van Taalst worden individueel op maat uitgewerkt. Voor sommige leerlingen ligt de nadruk op het verhogen van hun

niet naar het reguliere vakantieaanbod komen, organiseert de stad Aalst Taalbubbels. Tijdens de eerste twee weken van augustus komen ongeveer 160 kinderen en jongeren naar deze alternatieve speelpleinwerking. De vrijwilligers organiseren op een speelse manier een taalbad, waar de kinderen via allerlei aantrekkelijke activiteiten hun taalvaardigheid kunnen oefenen en aanscherpen. Door Taalbubbels gaat de kennis die leerlingen opdeden tijdens het schooljaar, niet verloren, maar wordt ze net verankerd. Zo starten ze goed voorbereid in het nieuwe schooljaar. Zain Alrifai, ooit zelf deelnemer aan Taalbubbels en nu al vier jaar vrijwilliger, vindt het een geweldig kamp. ‘En nieuwkomers kunnen hier aan hun Nederlands werken.’ ■

JOCHEN ELEGEERT IS OVSG-STAFMEDEWERKER COMMUNICATIE

Gemeenten kunnen sommige snelheidsovertredingen sanctioneren

Vanaf 1 februari krijgen steden en gemeenten de mogelijkheid om GAS-boetes op te leggen voor beperkte snelheidsovertredingen. Wanneer lokale besturen zelf beperkte snelheidsovertredingen willen beteugelen, zal de gemeenteraad hiervoor een nieuw politiereglement moeten aannemen. Deze nieuwe regelgeving houdt geen verplichting in. Indien steden en gemeenten geen voorstander zijn, is een strafrechtelijke afhandeling, zoals die vandaag bestaat, nog steeds mogelijk.

Er moet aan een aantal voorwaarden voldaan zijn voordat gemeenten zelf beperkte snelheidsovertredingen kunnen sanctioneren. Zo moet de overtreding begaan zijn op een plaats waar een snelheidsbeperking van 30 km/u of 50 km/u van toepassing is. De toegelaten snelheid mag met maximaal 20 km/u overschreden worden (na een correctie van de wettelijke tolerantie marges – 6 km/u). Deze overtredingen moeten vastgesteld worden met een automatisch werkend toestel dat volledig gefinancierd is door het lokale bestuur; hieronder worden zowel de steden en gemeenten als de lokale politiezones verstaan. Daarnaast moeten de overtredingen begaan zijn door meerderjarige natuurlijke personen of rechtspersonen. Tot slot mogen de snelheidsovertredingen niet gepaard gaan met een andere overtreding zoals door het rood rijden of rijden zonder rijbewijs. Deze

voorwaarden zijn cumulatief, aan alle voorwaarden moet dus voldaan zijn.

Zelf de dossiers verwerken

Lokale besturen zullen zelf de nodige inspanningen moeten leveren om beperkte snelheidsovertredingen te kunnen sanctioneren. Zowel in aantallen als in de verwerking van de dossiers zullen deze overtredingen sterk verschillen van de klassieke GAS-dossiers. Gemeenten moeten zich dus voorbereiden op de verwerking van grote aantallen dossiers. Hiervoor moeten ze ook afspraken maken met andere betrokkenen in het kader van snelheidsovertredingen (zoals de politie, eventueel de gewestelijke verwerkingscentra of het openbaar ministerie). Daarnaast bevat het decreet ook een nieuwe GAS-procedure, die verschilt van de bekende GAS-procedures. Gemeentes zullen dus hun manier van werken en software hieraan moe-

ten aanpassen. De GAS-wet is niet van toepassing, wel de wegverkeerswet. De procedure voor GAS snelheid is bijna identiek aan de strafrechtelijke procedure. Hierdoor wordt vermeden dat iemand een ongelijke behandeling zou kunnen krijgen bij een snelheidsovertreding. De procedure die de overtreder moet doorlopen, mag niet afhankelijk zijn van de plaats waar de inbreuk begaan is (gemeente die wel/niet zelf sanctioneert). Ook het bedrag van de GAS-boetes zal identiek zijn aan de bedragen van de onmiddellijke inningen. Dit gebeurt om de rechtsgevoelheid zoveel mogelijk te waarborgen.

Snelheidsovertredingen depenaliseren

Zodra gemeenten dit politiereglement omtrent GAS snelheid goedgekeurd hebben, worden de snelheidsovertredingen die aan bovenstaande voorwaarden voldoen, gedepenaliseerd. Dit wil zeggen dat een strafrechtelijke afhandeling van deze inbreuken volledig uitgesloten is. Gemeenten moeten hierop voorbereid zijn. Het is aangegeven dat het aannemen van een politiereglement omtrent GAS snelheid de laatste stap is bij het invoeren van deze gemeentelijke administratieve sancties in de gemeente. De gemeente kan het politiereglement trouwens pas vanaf 1 februari 2021 goedkeuren, omdat de wettelijke procedure van de wegverkeerswet dan pas in werking treedt. ■

Modeldocumenten en aandachtspunten

Samen met een technische werkgroep stelde de VVSG een nota op met aandachtspunten en onduidelijkheden over deze nieuwe regelgeving. Daarnaast werd een FAQ-document opgesteld dat steden en gemeenten kan helpen om antwoorden te vinden op alle vragen omtrent GAS snelheid. Het kan een hulpmiddel zijn bij de invoering van deze nieuwe GAS-procedure. Bijkomend stellen we modeldocumenten op, zoals een modelpolitiereglement, die gemeenten moeten helpen bij hun voorbereidingen.

Mail naar veiligheid@vvsb.be om de documenten op te vragen

MELISSA RASSCHAERT IS VVSG-STAFMEDEWERKER LOKAAL VEILIGHEIDSBELEID

WIE
Robbe Deflo

WAT
Stafmedewerker lokale economie

HOE
Zijn werkzaamheden voert hij hoofdzakelijk alleen uit, maar hij kan op drukke momenten rekenen op de administratieve en praktische ondersteuning van onder anderen zijn diensthoofd en de plaatsmeester die de wekelijkse markt mee in goede banen leidt.

HOELANG
Robbe is ondertussen al meer dan drie jaar aan de slag bij het gemeentebestuur van Wevelgem. Hij ging er in dienst in de zomer van 2017.

Bruisende steden en gemeenten kunnen niet zonder sterke en veerkrachtige lokale economie. Naast een slim beleid is een aanspreekpunt nodig voor de lokale handelspanden, horecazaken en industriezones. In Wevelgem is die opdracht weggelegd voor economieambtenaar Robbe Deflo. 'Het afgelopen jaar werd mijn takenpakket flink herschud. In geen tijd breidde mijn portefeuille uit, ik hou ook toezicht op de preventiemaatregelen, vertaal de beslissingen van het overlegcomité naar de lokale context en voer het coronaherstelplan mee uit.'

Het zijn drukke tijden in het gemeenteloket nu het jaareinde dichterbij kruipt en dat wordt ook Robbe gewaar. Midden december moet de vernieuwde lokale handelsbon operationeel zijn en die lancering wordt voorafgegaan door digitale informatiesessies om de verbeterde versie toe te lichten bij de lokale handelaars. 'Het was voor ons belangrijk om nóg meer in te zetten op die digitalisering. De nieuwe bon heeft de vorm van een bankkaart, waar je een bedrag naar keuze op kunt laden om te besteden bij meer dan 200 handelszaken. Door slim te innoveren willen we ook de last bij ondernemers wegnemen, aangezien zij de betalingen nu binnen een week automatisch op hun rekening krijgen.

Dat de lancering van de nieuwe bon er komt op een moment dat we extra moeten inzetten op lokaal kopen is een mooie samenloop van omstandigheden.' Dergelijke projecten komen boven op het reguliere takenpakket. Dat loopt uiteen van het afhandelen van vergunningen voor terrassen, stoepborden en kleinhandel tot het administratieve luik bij de organisatie van de wekelijkse markt – denk daarbij aan de abonnementen van marktkramers of het uittekenen van het marktplan – en het verstrekken van relevante informatie. Robbe kan bij het uitoefenen van zijn functie terugvallen op een mooie theoretische en praktische basis door zijn studies KMO-management aan de HOGENT en de ervaring

STEFAN DEWICKERE

Lokale ondernemers vlot bereiken en ondersteunen

die hij heeft opgedaan in het ondernemingsloket van Zenito. Hij maakte de overstap naar het lokale niveau om dichterbij huis te werken – hij woont al heel zijn leven in Wevelgem – en zo ook de figuurlijke afstand met zijn werkzaamheden te verkleinen. Een mes dat aan twee kanten snijdt: ‘Het voordeel is natuurlijk dat je een zichtbaar aanspreekpunt bent voor de lokale ondernemers en dat je hun problemen en behoeften makkelijker opmerkt, maar het maakt het soms ook wel moeilijker om het werk los te laten. Tijdens een dagje vrij of in het weekend durf ik al eens mijn laptop open te klappen wanneer er belangrijke beslissingen worden genomen door de centrale overheden of bots ik op een vraag van een ondernemer in een van de Facebookgroepen die ik volg.’ Een andere uitdaging bij het uitoefenen van zijn functie zijn de twee verschillende petten die je moet opzetten als economieambtenaar. Enerzijds ben je de grootste supporter en kompaan van de lokale handelaars, industrieterreinen en ondernemers, maar anderzijds moet je erop toezien dat zij de regels volgen. ‘Natuurlijk zijn

die terechtwijzingen ook wel in hun voordeel, want je vermijdt er imago-schade en kwade inwoners mee, maar het is soms wel lastig wanneer men je kent als klant en je een minder fijne boodschap moet overmaken. Gelukkig kennen veel ondernemers me ondertussen en beseffen ze ook dat ik hier niet ben om hun het leven zuur te maken, integendeel.’

Dat je meteen de vruchten van je harde werk met je eigen ogen kunt aanschouwen is voor Robbe de grote plus. Zo wijst hij vanuit zijn kantoor naar de overkant. Daar prijkte vroeger een chocoladezaak die dankzij de toekenning van een bouw- en renovatiepremie verder kon gedijen en sinds enkele weken zelfs verhuisde naar een nieuw pand door de grote populariteit. ‘Het is fijn dat je zulke ontwikkelingen van nabij kunt volgen,’ klinkt het. ‘Ook het voormalige stationsgebouw en tal van andere handelspanden groeiden uit tot prachtige zaken dankzij deze bouw- en renovatiepremie.’

Robbe Deflo bouwt ook mee aan de langetermijnstrategie voor de lokale economie in Wevelgem. Het doel is om het economisch plan in de loop van 2021 weer op de sporen te krijgen. Zodra de impact van de pandemie beter in kaart gebracht kan worden, kan er een duidelijk raamwerk komen om beslissingen te nemen over beleidskeuzes en specifieke ondersteuning. Dat het bestuur al vooruitblijkt, wil natuurlijk niet zeggen dat de lokale handelaars en

industriezones nu aan hun lot worden overgelaten. ‘Tijdens de eerste golf hebben we meteen een werkgroep opgericht met vertegenwoordiging van elke fractie om te kijken hoe we de subsidies zouden toekennen, zodat we zeker zijn dat de meest prangende noden gewerkt worden. Ook in het coronaherstelplan vind je een duidelijk luik voor de lokale economie. Natuurlijk is geen enkele oplossing perfect en zijn de middelen niet onbeperkt, maar al bij al denk ik wel dat we weloverwogen keuzes hebben gemaakt.’

Wanneer het beleid van de centrale overheden aan bod komt, toont Robbe begrip voor de moeilijke knopen die er zijn doorgehakt, maar denkt hij wel dat de communicatie efficiënter kan: ‘Een lokale dienst economie kan lokale ondernemers vlot bereiken en omgekeerd. Wij zijn graag bereid de beleidskeuzes tot bij de verschillende doelgroepen te brengen, maar dan moeten we wel tijdig weten wat er beslist is en wat de concrete details zijn. Zo kunnen wij deze beslissingen niet alleen duidelijk overbrengen aan de ondernemers, maar zullen er ongetwijfeld ook veel minder frustraties zijn bij de ondernemers die nu zeer lang moeten wachten op een duidelijk antwoord over wat wel en niet kan. Het is trouwens altijd een goed idee om het lokale niveau bij dergelijke beslissingen te betrekken, want het is en blijft een unieke context die soms een verschillende handelwijze vraagt.’ ■

TOMAS COPPENS IS REDACTEUR VAN LOKAAL

agenda

ONTDEK ONS OPLEIDINGSAANBOD OP WWW.VVSG.BE/OPLEIDINGEN

januari

Leuven start 11 januari

Gent start 21 januari

Antwerpen start 1 februari

Meer datums online

Mentoropleiding zorgberoepen

Lokale besturen kunnen meebouwen aan bruggen tussen onderwijs en werk, want door hun vele functies zijn ze interessante leer-werkplekken voor jongeren. Deze opleiding biedt je inzicht in de coachende rol die je als hun mentor hebt. Het versterkt je in belangrijke competenties die nodig zijn voor goede begeleiding zoals communiceren, duidelijke feedback geven en evalueren.
vvsg.be/opleidingen

START INSCHRIJVINGEN op 11 januari

Kinderopvangcaravan schoolgaande kinderen

Op maandag 11 januari starten de inschrijvingen voor de Kinderopvangcaravan voor kinderbegeleiders in de opvang van schoolgaande kinderen die wordt georganiseerd door een lokaal bestuur. In 2021 gaan we voor 26 coronaveilige Kinderopvangcaravans met maximaal drie workshops per locatie.
vvsg.be/opleidingen

ONLINE 12 januari

Lerend netwerk afvalbeleid - Overtuig je bestuurders en vennoten om je afvalbeleid aan te passen

Bestuurders en gemeentes meekrijgen in het aanpassen van het beleid of zelfs het verhogen van de prijs voor de burgers, is geen evidentie. Hoe beginnen anderen daaraan? Welke argumenten kun je inzetten? Christof Delatter gidst ons door het landschap van veranderingen in het afvalbeleid en staat er kritisch bij stil.
vvsg.be/opleidingen

ONLINE 14 en 21 januari

Van Joris Van Severen tot Online Odine, de opkomst en aanpak van off- en online rechts-extremisme

In het eerste webinar belichten we het actieterrein van rechts-extremistische groeperingen en zien we hoe identitaire bewegingen zich in de fysieke en digitale publieke ruimte manifesteren. In het tweede webinar zien we hoe steden in het buitenland rechts-extremisme bestrijden.
vvsg.be/opleidingen

Brussel 27 januari

Brussel 27 september

Startersdag beginnende centrumleiders

Aan de slag als centrumleider? Netwerk Thuiszorg ondersteunt nieuwe medewerkers met een kennismaking met het reilen en zeilen van het lokale dienstencentrum. Tijdens deze startersdag nemen we het woonzorgdecreet door met specifieke aandacht voor de lokale dienstencentra en informeren we nieuwe medewerkers over relevante regelgeving en uitdagingen.
vvsg.be/opleidingen

februari

ONLINE 11 februari van 11 tot 12.30 uur

Webinar Lokale burgerparticipatie

In dit webinar gaan we dieper in op e-democratie en burgerpanels.
vvsg.be/opleidingen

NOTEER
NU AL

ONLINE EN OP LOCATIE

Mei-juni

VVSG Ronde Van Vlaanderen

De VVSG organiseert in het voorjaar een nieuwe editie van de Ronde Van Vlaanderen. We komen naar je toe, in elke provincie, met tal van boeiende inhoudelijke sessies en netwerkmomenten.

Meer informatie volgt in maart.

STEFAN DEWICKERE

Op zoek...

naar nieuwe collega's?

De VVSG biedt verschillende tariefformules aan voor de plaatsing van vacatures, zoals een gezamenlijke formule met Poolstok. www.vvsg.be/vacatures.

Leuven start 22 februari
Antwerpen start 29 maart

meer datums online

Mentoropleiding technisch uitvoerende beroepen

Lokale besturen kunnen meebouwen aan bruggen tussen onderwijs en werk, want door hun vele functies zijn ze interessante leer-werkplekken voor jongeren. Deze opleiding biedt je inzicht in de coachende rol die je als hun mentor hebt. Het versterkt je in belangrijke competenties die nodig zijn voor goede begeleiding zoals communiceren, duidelijke feedback geven en evalueren. vvsg.be/opleidingen

ONLINE 1 februari

ONLINE 4 februari

ONLINE 8 februari

Opleiding van interne taalcoaches

Met deze interactieve opleiding worden de competenties van interne taalcoaches versterkt, waardoor ze de principes van communicatie met en begeleiding van anderstaligen flexibel leren toepassen.

vvsg.be/opleidingen

ONLINE 22 februari

ONLINE 25 februari

ONLINE 1 maart

Efficiënt taalbeleid binnen mijn lokaal bestuur

Taalbeleid is een belangrijke hefboom voor inclusief personeelsbeleid, want je werkt er taaldrempels voor anderstalige medewerkers mee weg en je stimuleert het Nederlands spreken op het werk. vvsg.be/opleidingen

maart

ONLINE 3 en 4 maart

Shared Mobility Rocks

24 uur lang geven partners van Autodelen.net en Taxisop uit verschillende continenten hun visie en tips over gedeelde mobiliteit. Overdag zijn er Nederlandstalige sessies met tips voor lokale besturen.

www.shared-mobility.rocks.

04-01-2021

GEMEENTE LONDERZEEL

Verantwoordelijke ICT

05-01-2021

VENECO

- Stafmedewerker mobiliteit

- Halftijds stafmedewerker onroerend goed

06-01-2021

STAD SINT-NIKLAAS

Deskundige preventieadviseur niveau 2

GEMEENTE EVERGEM

Personeelsconsulent

GEMEENTE BRASSCHAAT

Afdelingshoofd ruimte en wonen

GROEP DILBEEK

Deskundige openbare ruimte

07-01-2021

FARYS

Aankoper

10-01-2021

WONINGENT

- Programmamanager bouwprojecten

- Teamverantwoordelijke overheidsopdrachten en projectfinanciering

HOGENT

Diensthoud technisch beheer

PROVINCIE ANTWERPEN

Hydrobioloog

13-01-2021

STAD MECHELEN

Projectcoördinator stadsontwikkeling

14-01-2021

CEVI NV

Productbeheerder burgerzaken

17-01-2021

GEMEENTE LIEDEKERKE

Clustermanager inwoners en vrije tijd

Deskundige omgeving

20-01-2021

STAD AALST

Directeur AGB Stadsontwikkeling

22-01-2021

STAD BERINGEN

Deskundige burgerzaken

24-01-2021

LOKAAL BESTUUR TREMELD

Deskundige milieu

31-01-2021

GEMEENTE BEKKEVOORT

Deskundige personeel

INLEVERING

PERSEELSADVERTENTIES

Lokaal 2 (februarinumner) – 15/01

Lokaal 3 (maartnummer) – 14/02

Uw personeelsadvertenties

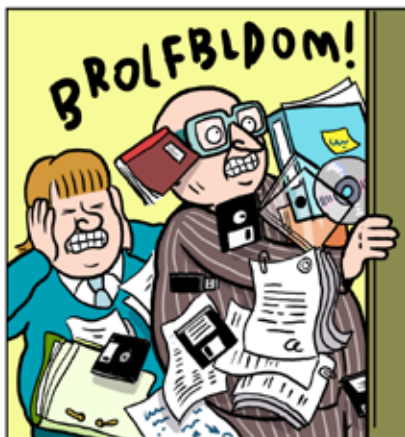
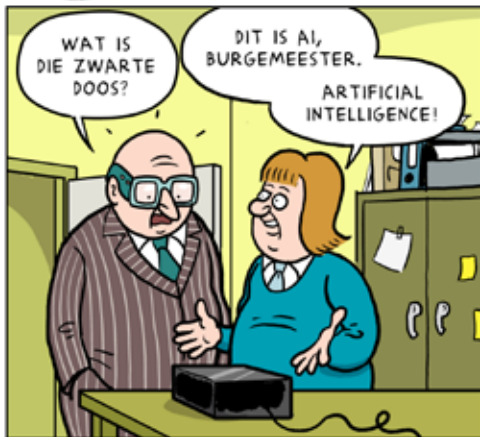
in **Lokaal** en onze **online media**

INFORMATIE

vacatures@vvsg.be

burgemeester Triljoen

FEEDBACK GEVEN EN ONTVANGEN

Door Ann Moreels

Deze publicatie bevat een visie op **feedback die steunt op samenwerking**, met elkaar overleggen, elkaar oprecht durven informeren, zaken met elkaar delen en ook wel confronteren. In de praktijk wordt heel wat **goedbedoelde feedback** qua perceptie vaak als een evaluatie aanvoeld. Daar moeten we toch eens grondig over nadenken.

Deze publicatie wil je daarbij helpen en wil je vooral doen reflecteren over dit boeiende thema en over **jouw mogelijkheden en bijdragen** hierin. Je moet het thema niet als een topic op zich beschouwen, maar inkaderen in het geheel van leidinggeven, samenwerken, elkaar motiveren, samen innoveren, samen zaken realiseren en zichzelf *overtroeven* door de **kracht van samenwerking**.

Het gaat immers om **samen de toekomst uit te bouwen**. Hoe we dat doen, hoe we dat aanpakken, in het kader van een nog **sterkere organisatie en dienstverlening**, kan via de weg van het *feedbacken*.

Feedback geven en ontvangen

Auteur: Ann Moreels

ISBN (print): 9782509038210

Formaat: 160 x 240 mm

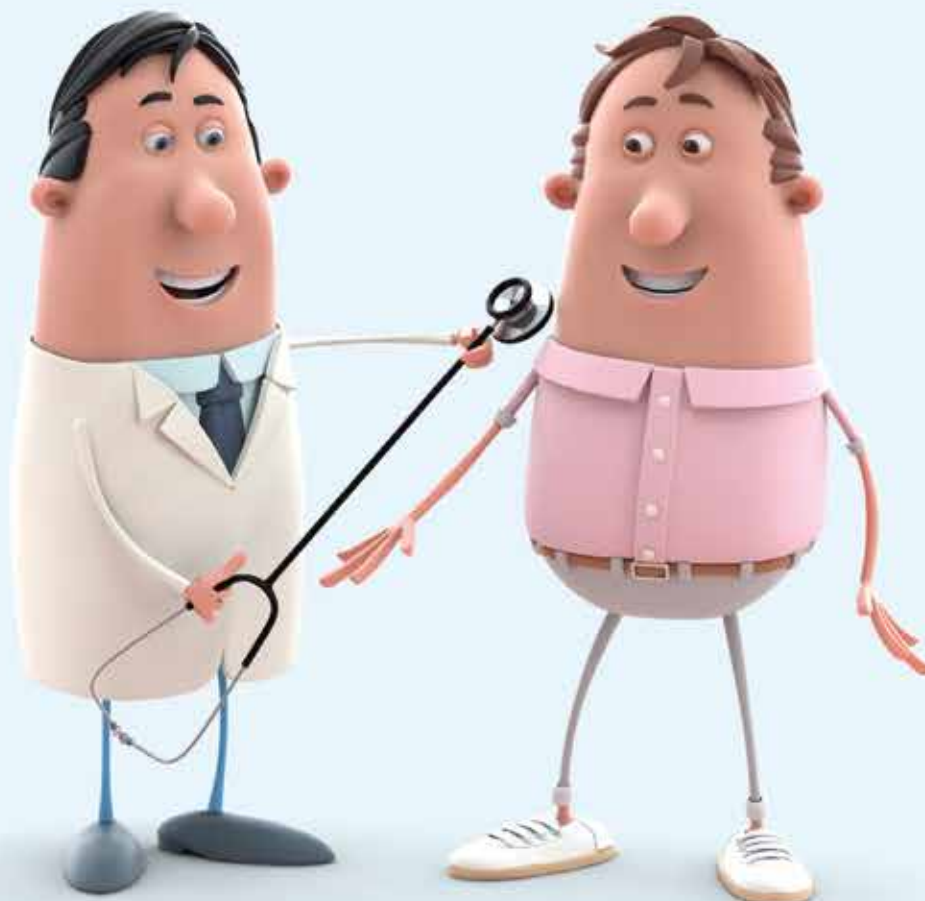

Meer info & bestellen:
www.politeia.be

Ethias HospiFlex

De hospitalisatieverzekering op maat voor uw medewerkers.

De flexibele hospitalisatieverzekering die al bijna 800.000 Belgen heeft overtuigd.

Met **Ethias HospiFlex** zorgt u voor de gemoedsrust van uw medewerkers, met een **uitgebreide dekking** die aangepast is aan hun behoeften. Ethias HospiFlex dekt de medische kosten die verband houden met een ziekenhuisopname (voor, tijdens en na), alsook de medische kosten gelinkt aan 32 ernstige ziektes en dit zonder tijdsbepanking en zonder dat een ziekenhuisopname vereist is. De medische kosten gelinkt aan alcoholisme, verslaving of overdreven gebruik van geneesmiddelen zijn niet gedekt.

Dankzij heel wat **onlinetools** – zoals **AssurCard**, **AssurPharma** en onze **Klantenzone** – beheren uw medewerkers hun verzekering snel, eenvoudig en in alle veiligheid.

Meer info: ethias.be/hospiflex.

Vraag gratis een offerte, de infofiche of de algemene voorwaarden via **011 28 20 81** of publiekesector@ethias.be.

De verzekering Ethias HospiFlex is een Hospitalisatieverzekering onderworpen aan het Belgisch recht. Het is een jaarcontract dat elk jaar stilzwijgend wordt verlengd, tenzij het ten minste 3 maanden voor de vervalddag wordt opgezegd. Bent u niet tevreden? U kunt een brief sturen naar Ethias, rue des Croisiers, 24 te 4000 Luik, of mailen naar klachtenbeheer@ethias.be. Bij betwisting kunt u een klachtenbrief sturen naar de Ombudsman van de Verzekeringen (www.ombudsman.as), de Meeûsquare 35 te 1000 Brussel.

ethias
slimlach verzekerd